

Przyjmijcie Ducha Świętego!

Bierzmowanie

Aktualizacja: 26 maja 2023.

Liturgia Uwagi do sakramentu bierzmowania

Informacja Kurii Metropolitalnej w Lublinie

1. Zatrzaszczyć się o dyżur w konfesjonale pół godziny przed rozpoczęciem uroczystości.
2. Przygotować to, co niezbędne do obmycia rąk po namaszczeniu.
3. Formularz Mszy Świętej obrzędowej Bierzmowania, prefacja o Duchu Świętym. Zalecana jest koncelebra.
4. Na rozpoczęcie można śpiewać O Stworzycielu Duchu przyjdź.
5. Po pozdrowieniu Ks. Proboszcz może powiedzieć kilka słów wprowadzenia (krótko), a przedstawiciele Rodziców proszą (krótko) o udzielenie Sakramentu Bierzmowania.
6. Po Ewangelii następuje dialog Ks. Proboszcza z Ks. Biskupem, potem homilia i liturgia sakramentu.
7. Młodzież przyjmuje Sakrament Bierzmowania na stojąco, wzdłuż nawy głównej (ewentualnie bocznych), a Biskup podchodzi do bierzmowanych. Jeden z kapłanów trzyma naczynie z Krzyżem św. (z lewej strony) inny odbiera kartki, kolejny wręcza obrazki pamiątkowe od Biskupa. Podczas namaszczenia Krzyżem panuje cisza.
8. Wskazaniem byłoby, aby wierni mogli usłyszeć formułę sakramentu i dialog z bierzmowanym. W tym celu można się posłużyć mikrofonem

bezprzewodowym i użyć go na początku i na końcu namaszczenia (przy większej liczbie bierzmowanych także w środku).

9. Dobrze jeśli bierzmowani w formie duchowych darów (ale zapisanych) złożą swoje postanowienia abstynenckie.
10. Komunię świętą przyjmują bierzmowani z rąk Biskupa (przy większej ich liczbie pomaga mu jeden z kapłanów) podchodząc do ołtarza. Należy zatroszczyć się o odpowiednią liczbę komunikujących, aby nie przedłużać uroczystości.
11. Po Komunii św. bierzmowani mogą (krótko) podziękować.
12. Ks. Biskup udziela błogostawieństwa, poświęcając znakiem błogostawieństwa także krzyże i inne pamiątki bierzmowania.

Służba ołtarza w czasie bierzmowania

Skład asysty liturgicznej:

1. Ceremoniarz:
2. Mitra:
3. Pasterał:
4. Turyferarz:
5. Nawikulariusz:
6. Akolita 1:
7. Akolita 2:
8. Krucyferariusz:

Należy przygotować: 1. Czerwone ornaty dla biskupa i koncelebransów. 2. Czerwone (ewentualnie białe) stuły dla kapłanów. 3. Kropidło i kociołek z wodą święconą, 4. mikrofon bezprzewodowy, 5. Księga „Obrzędy bierzmowania”. 6. Dwa welony do mitry i pasterału (bakulum). 7. Tacka na piuskę. 8. Kawalek świeżego chleba, sól i pół cytryny z tacką (do wytarcia palców po namaszczeniu św. olejem; po uroczystości chleb i sól należy spalić). 9. Na kościele: stolik przykryty białym obrusem, a na nim wyszczególnione dalej dary ołtarza. 10. W pobliżu ambonki kwiaty dla biskupa i kapłanów.

Wejście, procesyjne długie (przez środek kościoła). Ministranci ubrani w stroje czekają przed zakrystią (zwróceniu twarzą do zakrystii; pamiętamy o pozdrowieniu). Przed zakrystią zasypanie i modlitwa. Idziemy w kolejności: 1. turyferarz; 2. krucyferariusz; 3. akolici; 4. ministranci; 5. Kandydaci do bierzmowania; 6. kapłani; 7. biskup; 8. ministranci mitry i pasterału.

1. Gdy w głównych drzwiach ukaże się krzyż, należy zadzwonić na Mszę św. (wykona to kościelny). Kościelny także obsługuje tablety z pieśniami. Śpiewamy w tym czasie „O Stworzycielu Duchu, przyjdź”.
2. Kandydaci do bierzmowania, gdy dojdą w procesji do swoich miejsc przesuwną się w bok, stając maksymalnie blisko przy ławkach, tak aby środkiem zrobić szerokie przejście dla biskupa i asysty. Przyklękają razem z biskupem.
3. Po ucałowaniu przez biskupa ołtarza odbieramy od niego pasterał i mitrę i podajemy wyznaczonym ministrantom. Biskupowi podajemy trybularz (nie ma już zasypania) przez subdiakona. Z biskupem wokół ołtarza idzie turyferarz i (jeżeli nie będzie diakona) ceremoniarz.

Pieśń na wejście:

1. Pozdrowienie biskupa.

2. Powitanie biskupa: młodzież, rodzice, proboszcz

3. Akt pokuty, chwała na wysokości Bogu, kolekta.

4. Pierwsze czytanie. str. 74. Czytania można wybrać inne.

5. Psalm responsoryjny. str. 75

6. Drugie czytanie. str. 88

7. Śpiew przed Ewangelią.

1. Turyferarz i nawikulariusz podchodzą do biskupa.

2. Akolici podchodzą do ambonki.

3. Biskupowi należy podać pastorał.

8. Ewangelia

Po odczytaniu Ewangelii należy biskupowi założyć mitrę.

9. Przedstawienie kandydatów (proboszcz).

10. Homilia.

Po homilii odbieramy od biskupa pastorał i mitrę i podajemy wyznaczonym ministrantom.

11. Odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych.

12. Nałożenie rąk. Modlitwa biskupa o Ducha Świętego, w czasie której biskup i kapłani wyciągają ręce nad kandydatami.

Zakładamy biskupowi mitrę i podajemy pastorał.

13. Namaszczanie krzyżmem. Biskup wraz z dwoma kapłanami podchodzi do kandydatów i namaszcza ich krzyżmem świętym.

Podczas dialogu biskupa z kandydatem (N. przyjmij znamię...) starszy ministrant na przemian podstawia mikrofon bezprzewodowy do ust biskupa i kandydata, tak aby prowadzony dialog był słyszany przez wszystkich. Wcześniej podczas liturgii mikrofon był podstawiany do pierwszych 4 bierzmowanych, a na końcu do 4 ostatnich).

Pieśni: Podczas namaszczania Krzyżmem w kościele panuje cisza.

1. Po namaszczeniu bierzmowanych należy odebrać od biskupa mitrę i pastorał.

2. Po namaszczeniu biskup wyciera palce po świętym oleju. Podać tackę z chlebem i solą; wycisnąć na palce sok z cytryny oraz wodę (jeżeli trzeba) i ręczniczek.

3. Podajemy biskupowi tekst modlitwy wiernych (wstęp i zakończenie).

14. Modlitwa powszechna str. 50.

15. Ofiarowanie darów. (komentator)

Jeżeli przy biskupie nie będzie trzeciej osoby do odbierania darów podchodzi ministrant.

Organy: cichy odkład muzyczny: np. Cóż Ci, Jezu damy.

Pieśń na ofiarowanie:

1. Okadzenie ołtarza. Do biskupa podchodzi turyferarz i nawikulariusz. Biskup dokonuje zasypania. Trybularz bierze turyferarz i przekazuje biskupowi. Z biskupem wokół ołtarza idzie turyferarz i (jeżeli nie będzie diakona) ceremoniarz.
2. Turyferarz odbiera od biskupa trybularz i okadza biskupa i kapłanów oraz wiernych.
3. Do biskupa podchodzi dwóch ministrantów. (lavabo)

16. Dalej tak, jak w czasie uroczystej Mszy Świętej.

1. Na słowa: Pan z wami... W górę serca... należy podejść z tacką i zdjąć biskupowi piuskę.
2. Na Święty, Święty... do okadzenia wychodzi turyferarz, nawikulariusz. Jeżeli nie będzie diakona okadzenia dokonuje ceremoniarz.

17. Komunia Święta.

Pieśni: schola i wierni

1. Akolici stają przy rogach ołtarza.
2. Ministranci trzymają lawaterz i ręczniczek. Po udzielonej Komunii św. podchodzą do biskupa i kapłanów.
3. Należy podać biskupowi piuskę.

18. Modlitwa po Komunii.

19. Podziękowanie młodzieży i księdza proboszcza.

Po podziękowaniach:

1. Zakładamy biskupowi mitrę i podajemy pastorał.
2. Podajemy biskupowi tekst poświęcenia krzyży, kropidło i wodę święconą.

20. Poświęcenie krzyży i błogosławieństwo.

21. Wyjście do zakrystii.

Pieśń na zakończenie:

Msza Święta z obrzędem bierzmowania

Z rytuału bierzmowania

1. Pozdrowienie i powitanie biskupa:

młodzież, rodzice, proboszcz

Młodzież witająca biskupa oraz rodzice, w czasie okadzenia podchodzą do mikrofonu. Przemawiają po pozdrowieniu biskupa.

2. Akt pokuty, hymn.

Akt pokuty

Odmawiany jest jeden z aktów pokuty.

Po jego odmówieniu biskup (kapłan) prosi o odpuszczenie grzechów:

P. Niech się zmiłuje nad wami Bóg wszechmogący, i odpuściwszy nam grzechy, doprowadzi nas do żywota wiecznego.

W. Amen.

Wezwania do Chrystusa Pana

Następują wezwania do Chrystusa, jeżeli nie użyto trzeciej lub czwartej formy aktu pokuty:

P. Panie, zmiłuj się nad nami.

W. Panie, zmiłuj się nad nami.

P. Chryste, zmiłuj się nad nami.

W. Chryste, zmiłuj się nad nami.

P. Panie, zmiłuj się nad nami.

W. Panie, zmiłuj się nad nami.

Hymn

Jeżeli jest to przewidziane, śpiewa się lub odmawia hymn Chwałą na wysokości Bogu. Hymn może rozpocząć kapłan albo śpiewacy, albo wszyscy obecni.

Chwała na wysokości Bogu, ✠ a na ziemi pokój ludziom dobrej woli. ✠ Chwalimy Cię. ✠ Błogosławimy Cię. ✠ Wielbimy Cię. ✠ Wystawiamy Cię. ✠ Dziękujemy Ci składamy, ✠ bo wielka jest chwała Twoja. ✠ Panie Boże, Królu nieba, ✠ Boże Ojczy wszechmogący. ✠ Panie, Synu Jednorodzony, ✠ Jezu Chryste. ✠ Panie Boże, Baranku Boży, Synu Ojca. ✠ Który gładzisz grzechy świata, ✠ zmiłuj się nad nami. ✠ Który gładzisz grzechy świata, ✠ przyjm błaganie nasze. ✠ Który siedzisz po prawicy Ojca, ✠ zmiłuj się nad nami. ✠ Albowiem tylko Tyś jest święty. ✠ Tylko Tyś jest Panem. ✠ Tylko Tyś Najwyższy, Jezu Chryste. ✠ Z Duchem Świętym w chwale Boga Ojca. ✠ Amen.

3. Kolekta

Po skończeniu hymnu biskup (kapłan) ze złożonymi rękami mówi:

Biskup: Módlmy się.

Wszyscy razem z biskupem modlą się przez pewien czas w milczeniu.

W tym czasie wzbudzamy w sobie intencję naszego uczestniczenia we Mszy św., np. Boże, proszę Cię, abym jak najgodniej przyjął Ducha Świętego.

Potem biskup z rozłożonymi rękami odmawia modlitwę.

Kiedy biskup rozpoczyna modlitwę lektor czytający pierwsze czytanie, powoli i dostojnie, udaje się do ambonki. Przed ołtarzem przykłada na prawe kolano i czyni ukłon.

Po jej ukończeniu lud odpowiada:

Wszyscy: **Amen.**

Kandydaci do bierzmowania zajmują siedzące miejsca.

Liturgia słowa

20. Liturgia słowa odbywa się zgodnie z przepisami. Wszystkie czytania lub ich część można wziąć albo z Mszy danego dnia, albo z tekstów przeznaczonych na bierzmowanie, zawartych w Lekcjonarzu i niżej podanych w rozdziale V.

Podczas czytań uważnie słuchamy słowa. Siedząc nie zakładamy nogi na nogę, tułów wyprostowany, oczy zwracamy w stronę wypowiadającego słowa.

Lektor (bierzmowany) udaje się na ambonę i odczytuje pierwsze czytanie, którego wszyscy słuchają, siedząc. Czytanie można wybrać inne (uzgadniamy je z księdzem). Aby zaznaczyć koniec czytania lektor dodaje: Oto słowo Boże. Wszyscy odpowiadają: Bogu niech będą dzięki.

Lektor 1: .....

4. Pierwsze czytanie str. 74

Dz 1, 3-8

Otrzymacie moc Ducha Świętego i będziecie świadkami

Czytanie z Dziejów Apostolskich

Jezus po swojej męce dał swoim Apostołom wiele dowodów, że żyje: ukazywał się im przez czterdzieści dni i mówił o królestwie Bożym. A podczas wspólnego posiłku nakazał im, aby nie odchodzili z Jerozolimy, ale oczekiwali obietnicy Ojca. Mówił: „Słyszeliście o niej ode Mnie, Jan chrzczył wodą, ale wy wkrótce zostaniecie ochrzczeni Duchem Świętym”.

Zapytywali Go zebrani: „Panie, czy w tym czasie przywrócisz królestwo Izraela?” Odpowiedział im: „Nie wasza to rzecz znać czas i chwile, które Ojciec ustalił swoją władzą, ale gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami w Jerozolimie i w całej Judei, i w Samarii, i aż po krańce ziemi”.

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

Kiedy lektor kończy czytanie mówiąc: „Nie wasza to rzecz znać czas i chwile...” kantor wstaje i powoli udaje się do ambonki, aby zaśpiewać psalm.

Psalmista, czyli kantor (bierzmowany) śpiewa lub recytuje psalm, a wszyscy powtarzają refren.

Kantor 1: .....

5. Psalm responsoryjny Ps 104 (103), lab. I 24. 27-28. 30-31. 33-34 (R.: por. 30)

Refren: Niech zstąpi Duch Twój i odnowi ziemię.

Albo: Alleluja.

1 Błogosław, duszo moja, Pana, *
Boże mój, Panie, Ty jesteś bardzo wielki!

24 Jak liczne są dzieła Twoje, Panie! †
Tyś wszystko mądrze uczynił, *
ziemia jest pełna Twoich stworzeń.

Refren.

27 Wszystko to czeka na Ciebie, *
byś dał im pokarm we właściwym czasie.

28 Gdy im dajesz, zbierają, *
gdy otwierasz swą rękę, sycą się Twym dobrem.

Refren.

30 Stwarzasz je napełniając swym Duchem *
i odnawiasz oblicze ziemi.

31 Niech chwała Pana trwa na wieki, *
niech Pan się raduje z dzieł swoich.

Refren.

Kiedy rozpoczyna się ostatnia zwrotka psalmu, lektor 2 wstaje i powoli udaje się do ambonki.

33 Póki mego życia, chcę śpiewać dla Pana, *
grać mojemu Bogu, póki życia starczy.

34 Niech miła Mu będzie pieśń moja, *
będę radował się w Panu.

Refren.

Drugie czytanie, lektor odczytuje z ambony, jak poprzednio.

6. Drugie czytanie str. 88

Ga 5, 16-17. 22-23a. 24-25

Mając życie od Ducha, do Ducha się stosujemy

Czytanie z Listu świętego Pawła Apostoła do Galatów.

Bracia: Postępujcie według Ducha, a nie spełnicie pożądania ciała. Ciało bowiem do czego innego dąży niż duch, a duch do czego innego niż ciało, i stąd nie ma między nimi zgody, tak że nie czynicie tego, co chcecie. Jeśli jednak pozwolicie się prowadzić duchowi, nie znajdziecie się w niewoli Prawa. Owocem zaś Ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie.

A ci, którzy należą do Chrystusa Jezusa, ukrzyżowali ciało swoje z jego namiętnościami i pożądaniem. Mając życie od Ducha, do Ducha się też stosujemy.

Oto słowo Boże.

W. Bogu niech będą dzięki.

Podobnie jak przy pierwszym czytaniu na słowa lektora: „A ci, którzy należą do...”, kantor wstaje i powoli udaje się do ambonki, aby zaśpiewać Alleluja. Jeżeli kantor śpiewał wcześniej Psalm responsoryjny, na odśpiewanie Alleluja może zaczekać obok ambonki.

Wszyscy powstają. Następuje Alleluja lub inny śpiew przed Ewangelią. W tym czasie turyferarz i nawikulariusz podchodzą do kapłana, który stojąc, nakłada kadzidło. Po jego nałożeniu akolici ze świecami podchodzą do ambony.

7. Śpiew przed Ewangelią str. 93

Aklamacja: Alleluja, alleluja, alleluja.

Przyjdź, Duchu Święty, napełnij serca swoich wiernych *
i zapal w nich ogień swojej miłości.

Aklamacja: Alleluja, alleluja, alleluja.

1. Turyferarz i nawikulariusz podchodzą do biskupa.
2. Akolici podchodzą do ambonki.
3. Biskupowi należy podać pastorał.

Kapłan udaje się na ambonę. Jeżeli okoliczności za tym przemawiają, towarzyszą mu ministranci z kadzidłem i ze świecami. Na ambonie kapłan mówi:

P. Pan z wami.

W. I z duchem twoim.

P. Słowa Ewangelii według świętego **N.**

Równocześnie czyni znak krzyża na księdze oraz (razem z wiernymi na czole, ustach i piersi).

Fragment Ewangelii po ustaleniu z biskupem odczytywany jest przez kapłana z „Rytuału do bierzmowania”.

W. Chwała Tobie, Panie.

8. Ewangelia

9. Przedstawienie kandydatów do bierzmowania

21. Po Ewangelii biskup (i kapłani, którzy mu pomagają) siadają na przygotowanych krzesłach. Zależnie od miejscowego zwyczaju kandydatów do bierzmowania przedstawia proboszcz albo inny kapłan, albo diakon, albo katecheta w ten sposób: jeżeli to możliwe, każdego kandydata wzywa się imiennie i pojedynczo wchodzi oni do prezbiterium; jeżeli są to dzieci, prowadzi je jeden ze świadków bierzmowania albo jedno z rodziców. Kandydaci stają przed celebransem.

Jeżeli jest bardzo wielu kandydatów do bierzmowania, nie wzywa się ich imiennie, lecz ustawia w odpowiednim miejscu przed biskupem.

Kapłan: Czcigodny ojcze, Kościół święty prosi przeze mnie o udzielenie sakramentu bierzmowania zgromadzonej tu młodzieży (zgromadzonym tu wiernym) parafii **N.**

Biskup: Czy młodzież ta wie (wierni ci wiedzą), jak wielki dar otrzymuje (otrzymują) w tym sakramencie i czy przygotowała się (przygotowali się) należycie do jego przyjęcia?

Kapłan: Jestem przekonany, że wszyscy przygotowali się do bierzmowania, uczestniczyli bowiem przez szereg dni w słuchaniu słowa Bożego i wspólnej modlitwie oraz przystąpili do sakramentu pokuty.

Biskup: Droga młodzieży (Drodzy bracia i siostry),

powiedzcie przed zgromadzonym tu Kościołem, jakich łask oczekujecie od Boga w tym sakramencie?

Kandydaci głośno i z odwagą mówią: **Pragniemy, ✠ aby Duch Święty, którego otrzymamy, ✠ umocnił nas do męznego wyznawania wiary ✠ i do postępowania według jej zasad.**

Wszyscy: **Amen.**

10. Homilia czyli przemówienie

22. Biskup wygłasza krótką homilię, w której wyjaśnia odczytane teksty i w ten sposób wprowadza kandydatów, ich świadków i rodziców oraz całe zgromadzenie wiernych w głębsze zrozumienie misterium bierzmowania. Może to uczynić słowami podanymi niżej lub podobnymi:

Czytamy w Dziejach Apostolskich, że Apostołowie, którzy zgodnie z obietnicą Chrystusa w dniu Pięćdziesiątnicy otrzymali Ducha Świętego, mieli władzę dopełniać działanie chrztu przez udzielanie Ducha Świętego. Gdy święty Paweł włożył ręce na niektórych ochrzczonych, zstąpił na nich Duch Święty i zaczęli mówić różnymi językami i prorokować.

Biskupi jako następcy Apostołów mają tę samą władzę i osobiście albo przez delegowanych kapłanów udzielają Ducha Świętego tym, którzy zostali już odrodzeni w sakramencie chrztu.

Chociaż obecnie przyście Ducha Świętego nie ujawnia się przez dar mówienia językami, wierzymy, że otrzymujemy Ducha Świętego, który rozlewa w naszych sercach miłość Bożą, gromadzi nas w jednej wierze, obdarza różnymi powołaniami oraz w sposób niewidzialny uświęca i jednoczy Kościół.

Otrzymacie dar Ducha Świętego. Będzie on duchowym znamieniem, dzięki któremu staniecie się w doskonalszy sposób obrazem Chrystusa i członkami Jego Kościoła. Chrystus namaszczone Duchem Świętym w czasie chrztu, który przyjął od Jana, został posłany, aby wypełnić swoje dzieło i rozprzestrzeniać na ziemi ogień Ducha Świętego.

Wy, którzy zostaliście już ochrzczeni, a teraz otrzymacie moc Ducha Chrystusa i zostaniecie naznaczeni na czołe Jego krzyżem, powinniście wobec świata dawać świadectwo o Jego męce i zmartwychwstaniu, tak aby, według słów Apostoła, wasze życie było w każdym miejscu dobrą wonią Chrystusa. Jego mistyczne ciało, to jest Kościół, czyli lud Boży, otrzymuje od Niego różne łaski, a Duch Święty rozdziela je między chrześcijan, aby ciało mistyczne czyniło postępy w jedności i miłości. Bądźcie żywymi członkami tego Kościoła i pod przewodnictwem Ducha Świętego starajcie się służyć wszystkim za wzorem Chrystusa, który nieprzyszedł, aby Mu służono, lecz aby służyć.

A teraz, zanim otrzymacie Ducha Świętego, wspomnijcie na wiarę, którą wyznaliście na chrzcie świętym albo którą wasi rodzice i chrzestni wyznali razem z Kościołem w dniu waszego chrztu.

11. Odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych

23. Biskup zadaje pytania kandydatom do bierzmowania, mówiąc:

Biskup: Pytam każdego z was: Czy wyrzekasz się szatana, wszystkich jego spraw i pokus?

Kandydaci: **Wyrzekam się.**

Każdy z kandydatów głośno wypowiada słowa, bo są one skierowane do wszystkich uczestniczących w liturgii.

Biskup: Czy wierzysz w Boga Ojca wszechmogącego, Stworzyciela nieba i ziemi?

Kandydaci: **Wierzę.**

Biskup: Czy wierzysz w Jezusa Chrystusa, Jego Syna jedynego, a naszego Pana, narodzonego z Maryi Dziewicy, umęczonego i pogrzebanego, który powstał z martwych i zasiada po prawicy Ojca?

Kandydaci: **Wierzę.**

Biskup: Czy wierzysz w Ducha Świętego, Pana i Ożywiiciela, którego masz dzisiaj otrzymać w sakramencie bierzmowania, tak jak Apostołowie otrzymali Go w dzień Pięćdziesiątnicy?

Kandydaci: **Wierzę.**

Biskup: Czy wierzysz w święty Kościół powszechny, obcowanie Świętych, odpuszczenie grzechów, zmartwychwstanie ciała i życie wieczne?

Kandydaci: **Wierzę.**

Do tego wyznania dołącza się biskup, głosząc wiarę Kościoła:

Biskup: Taka jest nasza wiara. Taka jest wiara Kościoła, której wyznawanie jest naszą chlubą w Chrystusie Jezusie, Panu naszym.

Zgromadzenie wiernych wyraża swoją zgodę odpowiadając:

Wszyscy: **Amen.**

Jeżeli przemawiają za tym okoliczności, można tę formułę zastąpić inną, albo zaśpiewać odpowiednią pieśń, w której wspólnota jednogłośnie wyraziłaby swoją wiarę.

Liturgia sakramentu:

12. Włożenie rąk

24. Biskup (wraz z kapłanami, którzy mu pomagają) stoi zwrócony do ludu i złożwszy ręce mówi:

Biskup: Najmilsi, prosimy Boga Ojca wszechmogącego, aby łaskawie zesłał Ducha Świętego na te przybrane dzieci swoje, odrodzone już na chrzcie do życia wiecznego. Niech Duch Święty umocni je swoimi obfitymi darami i przez swoje namaszczenie upodobni do Chrystusa, Syna Bożego.

Wszyscy przez chwilę modlą się w milczeniu.

25. Biskup (i kapłani, którzy mu pomagają) wyciągają ręce nad kandydatami. Sam zaś biskup mówi:

Biskup: Boże wszechmogący,
Ojczy naszego Pana, Jezusa Chrystusa,
który odrodziłeś te sługi swoje
przez wodę i Ducha Świętego
i uwolniłeś ich od grzechu,
ześlij na nich Ducha Świętego Pocieszyciela,
daj im ducha mądrości i rozumu,
ducha rady i męstwa,
ducha umiejętności i pobożności,
napełnij ich duchem Twojej bojaźni.
Przez Chrystusa, Pana naszego.

Wszyscy: **Amen.**

13. Namaszczenie krzyżmem

26. Diakon podaje biskupowi święte krzyżmo. Kandydaci do bierzmowania pojedynczo podchodzą do biskupa albo, jeśli przemawiają za tym okoliczności, biskup podchodzi do każdego kandydata. Świadek bierzmowania kładzie prawą rękę na ramieniu kandydata i podaje jego imię biskupowi albo kandydat sam podaje

swoje imię.

27. Biskup zwilża wielki palec prawej ręki krzyżmem i kreśli nim znak krzyża na czole kandydata mówiąc:

Biskup: N., przyjmij znamię daru Ducha Świętego.

Bierzmowany: Amen.

Biskup: Pokój z tobą.

Bierzmowany: I z duchem twoim.

Podczas dialogu biskupa z bierzmowanym (N., przyjmij znamię...) starszy ministrant na przemian podstawia mikrofon bezprzewodowy do ust biskupa i bierzmowanego, tak aby prowadzony dialog był słyszany przez wszystkich uczestniczących w liturgii.

28. Jeżeli w udzielaniu bierzmowania pomagają biskupowi kapłani, diakon lub ministranci podają biskupowi wszystkie naczynia z krzyżmem świętym, a biskup wręcza je kapłanom, którzy pojedynczo podchodzą do niego.

Kandydaci podchodzą do biskupa lub do kapłanów albo, jeżeli przemawiają za tym okoliczności, biskup i kapłani podchodzą do kandydatów i namaszczają ich w sposób podany wyżej (nr27).

29. W czasie namaszczania można śpiewać odpowiednią pieśń. Po namaszczeniu biskup (i kapłani) myją ręce.

Czytający „Modlitwę powszechną” kiedy biskup udzieli namaszczenia ostatniej osobie, podchodzą do ambonki i po wstępie biskupa odczytują wezwania.

Niosący dary ołtarza w tym samym czasie sprawnie podchodzą do stolika z darami i biorą z niego wyznaczone dary, i ustawiają się na środku kościoła. Początek procesji rozpoczyna się przy trzeciej ławce od ołtarza. Nad rozdzielaniem darów czuwa jeden z rodziców.

14. Modlitwa powszechna

Bierzmowani: .....

Biskup: Otrzymaliśmy Ducha Świętego, który umocnił w nas życie nadprzyrodzone, z ufnością przeto skierujmy nasze prośby do Boga, Ojca wszechmogącego.

Diakon lub ministrant, albo bierzmowani:

1. Módlmy się za Kościół Boży, † aby zawsze składał † świadectwo żywej wiary i świętości. Ciebie prosimy...

Wszyscy: **Wysłuchaj nas, Panie.**

2. Módlmy się za naszego biskupa Stanisława, † za wszystkich biskupów, kapłanów i diakonów, † aby Duch

Święty stale im towarzyszył w pasterskiej posłudze.
Ciebie prosimy ...

3. Módlmy się o światło Ducha Świętego † dla osób zaangażowanych w III Synod Archidiecezji Lubelskiej, † aby przez swoją pracę umacniały miłość do Kościoła.
Ciebie prosimy ...

4. Módlmy się o zakończenie toczących się wojen na świecie, † o pojednanie się z Bogiem dla trwających w grzechach † i o pokój dla całego świata. Ciebie prosimy ...

5. Módlmy się za nowo bierzmowanych, † aby ciesząc się świadectwem wiary swoich rodziców i świadków bierzmowania, † okazali prawdziwą dojrzałość w wierze. Ciebie prosimy ...

6. Módlmy się za nas tu zebranych, † abyśmy napełnieni darami Ducha Świętego, umocnieni słowem Bożym i Eucharystią † z ufnością szli w nasze życie. Ciebie prosimy ...

Biskup: Prosimy Cię, Panie, wlej w nasze serca Ducha Świętego, † którego mądrość nas stworzyła, * a Opatrzność nami rządzi. Przez Chrystusa, Pana naszego.

Wszyscy: Amen.

Liturgia Eucharystyczna

31. Po modlitwie powszechnej odbywa się liturgia eucharystyczna w zwykły sposób, z następującymi zmianami:

- a) opuszcza się „Wierzę”, ponieważ odbyło się już wyznanie wiary;
- b) niektórzy z bierzmowanych mogą się przyłączyć do niosących dary;
- c) w Modlitwach eucharystycznych 1 - 3 dodaje się specjalną modlitwę wstawienniczą za bierzmowanych.

15. Ofiarowanie darów.

Jeżeli przy biskupie nie będzie trzeciej osoby do odbierania darów podchodzi ministrant.

Komentator: .....

Organy: cichy odkład muzyczny: np. Cóż Ci, Jezu damy.

Składanie darów. Teraz młodzież w procesji zbliża się do ołtarza. Jezusowi składamy w darze:

1. Pismo Święte – którego słowa są dla nas drogowskazem do nieba.

Pismo święte: .....

2. Różaniec – szczególny znak przynależności do Maryi i niezawodna oręż w walce z mocami ciemności.

Różaniec: .....

3. W darze składamy **krzyże**, pamiątkę sakramentu Bierzmowania. Pragniemy, aby te krzyże przypominały nam o godności chrześcijańskiej i były dla nas znakiem do publicznego wyznawania wiary.

Krzyże: .....

4. Przyrzeczenia – składamy Bogu w darze odwołane przyrzeczenia abstynenckie złożone na ołtarzu w dniu naszej Pierwszej Komunii Świętej.

Postanowienia abstynenckie: .....

5. Do ołtarza przynosimy **dar bierzmowanej młodzieży i ich rodziców**: – są to nasze dobrowolne ofiary pieniężne na nowe konfesjonały w naszym kościele.

Dar ołtarza: .....

6. Do ołtarza przynosimy **kwiaty**, symbol i wyraz naszej czci i miłości do naszej świątyni, w której zawsze na nas czeka Bóg.

Kwiaty: .....

7. Do ołtarza przynosimy **chleb i wino**. Dar, który mocą kapłaństwa zamieni się w prawdziwe Ciało i Krew Chrystusa i stanie się dla nas pokarmem na życie wieczne.

Chleb i wino: .....

15. Przygotowanie darów.

Na przygotowanie darów śpiewamy: *Wszystko Tobie.*

W tym czasie kapłan, stojąc przy ołtarzu, bierze patenę z chlebem, unosi ją nieco nad ołtarzem i mówi cicho:

Błogostawiony jesteś, Panie, Boże wszechświata, * bo dzięki Twojej hojności otrzymaliśmy chleb, * który jest owocem ziemi i pracy rąk ludzkich; * Tobie go przynosimy, * aby stał się dla nas chlebem życia.

Następnie składa patenę z chlebem na korporale. Jeżeli nie wykonuje się śpiewu, kapłan może odmówić te słowa głośno, wtedy wszyscy odpowiadają:

W. Błogostawiony jesteś, Boże, teraz i na wieki.

Diakon lub kapłan wlewa wino i nieco wody do kielicha, mówiąc:

Przez to misterium wody i wina * daj nam, Boże, udział w Bóstwie Chrystusa, * który przyjął nasze człowieczeństwo.

Potem kapłan bierze kielich, unosi go nieco nad ołtarzem i mówi cicho:

Błogostawiony jesteś, Panie, Boże wszechświata, * bo dzięki Twojej hojności otrzymaliśmy wino, * który jest owocem winnego krzewu i pracy rąk ludzkich; * Tobie je przynosimy, * aby stał się dla nas napojem duchowym.

Następnie składa kielich na korporale. Jeżeli nie wykonuje się śpiewu, kapłan może odmówić te słowa głośno, na końcu wszyscy odpowiadają:

W. Błogostawiony jesteś, Boże, teraz i na wieki.

Potem kapłan pochylony mówi cicho:

Przyjmij nas, Panie, stojących przed Tobą * w duchu pokory i z sercem skruszonym; * niech nasza Ofiara tak się dzisiaj dokona * przed Tobą, Panie Boże, * aby się Tobie podobała.

Jeżeli okoliczności za tym przemawiają, kapłan okadza dary i ołtarz, po czym diakon lub ministrant może okadzić kapłana i lud.

Kapłan stojąc z boku ołtarza, myje ręce, mówiąc cicho:

Obmyj mnie, Panie, z mojej winy * i oczyść mnie z grzechu mojego.

Następnie, stojąc przed środkiem ołtarza, kapłan zwrócony do ludu, rozkładając i składając ręce, mówi:

Módlcie się, * aby moją i waszą Ofiarę * przyjął Bóg,
Ojciec wszechmogący.

Wszyscy odpowiadają:

**W. Niech Pan przyjmie Ofiarę z rąk twoich * na cześć i
chwałę swojego imienia, * a także na pożytek nas i ca-
łego Kościoła świętego.**

Następnie kapłan z rozłożonymi rękami odmawia modlitwę nad darami; po jej
ukończeniu wszyscy odpowiadają:

W. Amen.

Modlitwa eucharystyczna

17. Prefacja

Kapłan rozpoczyna Modlitwę eucharystyczną, rozkładając ręce, mówi:

P. Pan z wami.

W. I z duchem twoim.

P. W górę serca.

W. Wznosimy je do Pana.

P. Dzięki składajmy Panu Bogu naszemu.

W. Godne to i sprawiedliwe.

Kapłan odmawia prefację z rękami rozłożonymi. Przy końcu prefacji składa ręce
i razem z wiernymi kończy prefację, śpiewając lub głośno mówiąc:

**W. Święty, Święty, Święty, Pan Bóg Zastępów. * Pełne
są niebiosa i ziemia chwały Twojej. * Hosanna na wy-
sokości. * Błogostawiony, który idzie w imię Pańskie. *
Hosanna na wysokości.**

18. Druga Modlitwa eucharystyczna

Kapłan może odmówić jedną z dziesięciu modlitw eucharystycznych (wśród Mo-
dlitw eucharystycznych są dwie Modlitwy o tajemnicy pojednania i trzy Modlitwy z
udziałem dzieci). W niniejszym opracowaniu jest podana Druga Modlitwa euchy-
rystyczna. Używane skróty w mszale: **GC** – główny celebrans; **1K** – pierwszy konce-
lebrans; **2K** – drugi koncelebrans; **WK** – wszyscy koncelebransi.

Kapłan z rozłożonymi rękami mówi:

**GC Zaprawdę, święty jesteś, Boże, * źródło wszelkiej
świętości.**

Odmawia się w niedziele, w które nie wypada inne wspomnienie.

Dlatego stajemy przed Tobą * i zjednoczeni z całym Kościołem * uroczyście obchodzimy pierwszy dzień tygodnia, * w którym Jezus Chrystus zmartwychwstał * i zesał na Apostołów Ducha Świętego. * Przez Chrystusa prosimy Ciebie, wszechmogący Boże:

Kapłan składa ręce i trzymając je wyciągnięte nad darami, mówi:

Zawsze, kiedy kapłan wzywa Ducha Świętego nad darami (widzialny znak – wyciąga ręce nad darami) – klękamy na oba kolana i wpatrujemy się w kapłana.

WK Uświęć te dary * mocą Twojego Ducha,

składa ręce i robi jeden znak krzyża nad chlebem i kielichem, mówiąc:

aby stały się dla nas Ciałem + i Krwią * naszego Pana Jezusa Chrystusa.

Składa ręce. W formułach, które następują, słowa Chrystusa należy wymawiać starannie i wyraźnie, bo tego wymaga ich znaczenie.

On to, gdy dobrowolnie wydał się na mękę,

Bierze chleb, unosi go nieco nad ołtarzem i mówi:

wziął chleb i dzięki Tobie składając, * łamał i rozdał swoim uczniom, mówiąc:

lekko się pochyla.

**Bierzcie i jedzcie z tego wszyscy:
to jest bowiem Ciało moje,
które za was będzie wydane.**

Ukazuje ludowi konsekrowaną hostię, składa ją na patenie i przyklęka.

W tym czasie z wielką wiarą wpatrujemy się w Hostię, którą kapłan ukazuje ludowi. W Hostii już jest obecny Jezus, którego przez chwilę możemy adorować w milczeniu, albo z wielką wiarą i jak najpiękniej wypowiadając w cichy słowa, np. „O Boże mój, wierzę w Ciebie...”, albo „Któryś, za nas cierpiał rany...” lub inne. Kiedy kapłan składa na korporale konsekrowaną Hostię i oddaje Jej cześć poprzez przyklęknięcie, w tym czasie pochylamy nasze głowy, na znak wielkiego szacunku dla Jezusa.

Dalej, wpatrujemy się w kapłana i wsłuchujemy się w każde wypowiedziane słowo. Przy ukazaniu ludowi kielicha z Najświętszą Krwią Pana Jezusa, postępujemy tak jak wyżej.

Następnie kapłan mówi:

Podobnie po wieczerzy

Bierze kielich, unosi go nieco nad ołtarzem i mówi:

wziął kielich * i ponownie dzięki Tobie składając, *
podał swoim uczniom, mówiąc:

lekko się pochyła.

**Bierzcie i pijcie z niego wszyscy:
to jest bowiem kielich Krwi mojej
nowego i wiecznego przymierza,
która za was i za wielu będzie wylana
na odpuszczenie grzechów.
To czyńcie na moją pamiątkę.**

Ukazuje ludowi kielich, stawia go na korporale i przyklęka. Następnie rozpoczyna jedną z czterech aklamacji; aklamacja pierwsza:

GC Oto wielka tajemnica wiary.

W. Głosimy śmierć Twoją, Panie Jezu, * wyznajemy
Twoje zmartwychwstanie * i oczekujemy Twego przy-
ścia w chwale.

Następnie z rozłożonymi rękami mówi:

WK Wspominając śmierć i zmartwychwstanie Twojego
Syna, * ofiarujemy Tobie, Boże, Chleb życia i Kielich
zbawienia * i dziękujemy, że nas wybrałeś, * abyśmy
stali przed Tobą i Tobie służyli.

Pokornie błagamy, * aby Duch Święty zjednoczył nas
wszystkich, * przyjmujących Ciało i Krew Chrystusa.

1K Pamiętaj, Boże, o Twoim Kościele na całej ziemi. *
Spraw, aby lud Twój wzrastał w miłości * razem z na-
szym Papieżem N., naszym Biskupem N. □ * oraz całym
duchowieństwem.

2K Pamiętaj także o naszych zmarłych braciach i sio-
strach, * którzy zasnęli z nadzieją zmartwychwstania, *
i o wszystkich, którzy w Twojej łasce odeszli z tego
świata. * Dopuszcz ich do oglądania Twojej światłości. *
Prosimy Cię, zmiłuj się nad nami wszystkimi * i daj
nam udział w życiu wiecznym * z Najświętszą Boguro-
dzicą Dziewicą Maryją, * ze świętym Józefem, Jej Oblu-
bieńcem, * ze świętymi Apostołami, * (ze świętym N.)

Wymienia się imię świętego z dnia lub patrona.

i wszystkimi Świętymi, * którzy w ciągu wieków podoba-
li się Tobie, * abyśmy z nimi wychwalali Ciebie

Składa ręce.

przez Twojego Syna, Jezusa Chrystusa.

Kapłan bierze patenę z hostią i kielich i podnosząc je, mówi:

WK Przez Chrystusa, z Chrystusem i w Chrystusie *
Tobie, Boże, Ojczy wszechmogący, * w jedności Ducha
Świętego * wszelka cześć i chwała, * przez wszystkie
wieki wieków.

W. Amen.

19. Obrzędy Komunii

Gdy lud odpowie: Amen, kapłan stawia patenę i kielich na ołtarzu.

W zależności od okresu liturgicznego kapłan ze złożonymi rękami mówi:

Nazywamy się dziećmi Bożymi i nimi jesteśmy, dla-
tego ośmielamy się mówić:

Kapłan rozkłada ręce i razem z ludem mówi dalej:

Ojczy nasz, któryś jest w niebie, * święć się imię
Twoje, * przyjdź królestwo Twoje, * bądź wola Twoja
jako w niebie, tak i na ziemi. * Chleba naszego po-
wszedniego daj nam dzisiaj. * I odpuść nam nasze
winy, * jako i my odpuszczamy naszym winowajcom. * I
nie wódź nas na pokuszenie, * ale nas zbaw ode
złego.

Z rozłożonymi rękami kapłan mówi dalej:

Wybaw nas, Panie, od zła wszelkiego * i obdarz nasze
czasy pokojem. * Wspomóż nas w swoim miłosierdziu,
* abyśmy zawsze wolni od grzechu * i bezpieczni od
wszelkiego zamętu, * pełni nadziei oczekiwali * przyj-
ścia naszego Zbawiciela, Jezusa Chrystusa.

Kapłan składa ręce. Lud kończy modlitwę, odpowiadając:

W. Bo Twoje jest królestwo i potęga, i chwała na wieki.

Wstęp do tej modlitwy można dostosować do okresu liturgicznego.

Kapłan z rozłożonymi rękami mówi głośno:

Panie Jezu Chryste, * w dniu zmartwychwstania pozdrowiłeś uczniów słowami: * Pokój wam. * Prosimy Cię, nie zważaj na grzechy nasze, * lecz na wiarę swojego Kościoła * i zgodnie z Twoją wolą * napełniaj go pokojem i doprowadź do pełnej jedności.

Składa ręce.

Który żyjesz i królujesz na wieki wieków.

W. Amen.

Kapłan, rozkładając i składając ręce, mówi:

Pokój Pański niech zawsze będzie z wami.

W. I z duchem twoim.

Następnie, jeżeli okoliczności za tym przemawiają, diakon lub kapłan mówi:

Przekażcie sobie znak pokoju.

Wszyscy według miejscowego zwyczaju okazują sobie wzajemnie pokój i miłość; kapłan przekazuje znak pokoju diakonowi lub ministrantowi.

Następnie bierze hostię, łamie ją nad pateną i cząstkę wpuszcza do kielicha, mówiąc cicho:

Ciało i Krew naszego Pana Jezusa Chrystusa, * które łączymy i będziemy przyjmować, * niech nam pomogą osiągnąć życie wieczne.

W tym czasie śpiewa się lub mówi:

W. Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami.

W. Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, zmiłuj się nad nami.

W. Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, obdarz nas pokojem.

Jeżeli łamanie chleba trwa dłużej, można ten śpiew wielokrotnie powtórzyć. Przy ostatnim powtórzeniu mówi się: Obdarz nas pokojem.

Następnie kapłan ze złożonymi rękami mówi cicho:

Panie Jezu Chryste, Synu Boga żywego, * Ty z woli Ojca, * za współdziałaniem Ducha Świętego, * przez swoją śmierć dałeś życie światu, * wybaw mnie przez najświętsze Ciało i Krew Twoją * od wszystkich nieprawości moich i od wszelkiego zła; * spraw także, * abym

zawsze zachowywał Twoje przykazania, * i nie dozwól mi nigdy odłączyć się od Ciebie.

Albo:

Panie Jezu Chryste, * niech przyjęcie Ciała i Krwi Twojej * nie ściągnie na mnie wyroku potępienia, * lecz dzięki Twemu miłosierdziu niech mnie chroni * oraz skutecznie leczy moją duszę i ciało.

Kapłan przyklęka, bierze hostię i trzymając ją nieco podniesioną nad kielichem (bądź pateną), zwrócony do ludu, głośno mówi:

Oto Baranek Boży, który gładzi grzechy świata. * Błogostawieni, którzy zostali wezwani na Jego ucztę.

W tym czasie wpatrujemy się w ukazaną przez kapłana Hostię i kielich z Krwią Pańską i jak najpiękniej, z głębi serca i z mocną wiarą mówimy do Jezusa, który za chwilę w konsekrowanym Chlebie – Komunii Świętej, przyjdzie do naszych serc: „Panie nie jestem godzien...”

Razem z ludem jeden raz dodaje:

W. Panie, nie jestem godzien, abyś przyszedł do mnie, * ale powiedz tylko słowo, * a będzie uzdrowiona dusza moja.

Kapłan zwrócony do ołtarza mówi cicho:

Ciało Chrystusa niech mnie strzeże na życie wieczne.

Ze czią przyjmuje Ciało Chrystusa. Następnie bierze kielich i mówi cicho:

Krew Chrystusa niech mnie strzeże na życie wieczne.

Ze czią przyjmuje Krew Chrystusa.

Zaraz po powstaniu z klęczek, bierzmowani ustawiają się do przyjęcia Komunii św. Z żywą wiarą i z głęboką czią zbliżają się do Najświętszego Sakramentu. Po dojściu do biskupa udzielającego przed nami Komunii św., przyklękamy, a po powstaniu składamy obie ręce na sercu i czekamy, aby podejść do biskupa. Gdy już to uczynimy wtedy odchylamy lekko głowę do tyłu i wpatrujemy się w uniesioną przez biskupa Eucharystię (komunikant), i wsłuchujemy się w jego słowa. Kiedy powie „Ciało Chrystusa”, odpowiadamy „Amen” i otwieramy usta, lekko wyciągając na dolną wargę język, na którym biskup położy Komunię św. Poczekajmy chwilę, aby Komunia św. rozpułyła się i dopiero wtedy Ją połknijemy (spożyjemy). Po przyjęciu Komunii św. pamiętajmy o tym, że Jezus jest już w nas. Myślmy o Nim, uwielbiamy Go w sobie, choćby tak: „Jezu, kocham Cię; uwielbiam Cię; wierzę w Ciebie; ufam Tobie; zapraszam Cię, do swojego życia, itd.” Można też uwielbiać Jezusa w ciszy, której będzie towarzyszyć głęboka świadomość, że Jezus jest we mnie. Św. Franciszek, pastuszek z Fatimy, po przyjęciu Komunii św. mówił ze wzruszeniem: „Czuję, że Bóg jest we mnie.” Następnie, kiedy już wszyscy przyjmą Eucharystię, aktywnie włączamy się we

wspólne dziękczynienie po Komunii.

Następnie kapłan bierze patenę lub puszkę, podchodzi do przystępujących do Komunii i każdemu ukazuje hostię, mówiąc:

Ciało Chrystusa.

Przystępujący do Komunii odpowiada:

W. Amen.

W ten sam sposób postępuje diakon, jeżeli rozdaje Komunię świętą. Jeżeli są wierni, którzy mają otrzymać Komunię pod obiema postaciami, zachowuje się obrzęd opisany w Ogólnym wprowadzeniu.

Gdy kapłan przyjmuje Ciało Pańskie, rozpoczyna się śpiew na Komunię.

Śpiew na Komunię: **Pan Jezus już się zbliża; Już przyszedł Jezus ukochany; Jezu, ufam Tobie** lub inne pieśni.

Jeżeli się nie śpiewa podczas Komunii, wierni albo lektor recytują antyfonę podaną w mszale. Jeżeli tego nie czynią, antyfonę odczytuje kapłan po przyjęciu Komunii, a przed rozdaniem jej wiernym. Może to zrobić także po udzieleniu Komunii wiernym.

32. Bierzmowani dorośli, a jeśli przemawiają za tym okoliczności, także ich świadkowie, rodzice i katecheci mogą przyjąć Komunię pod obiema postaciami.

Po ukończeniu rozdawania Komunii kapłan, diakon lub akolita oczyszcza patenę nad kielichem i sam kielich. Podczas oczyszczania pateny i kielicha mówi on ci-cho:

Panie, daj nam czystym sercem przyjąć to, * co spożyliśmy ustami, * i dar otrzymany w doczesności * niech się stanie dla nas * lekarstwem na życie wieczne.

Oczyszczone naczynia eucharystyczne ministrant zanoszą na stół. Jeżeli naczyń jest wiele, można je zostawić na korporale na ołtarzu lub na stole i dokonać puryfikacji po Mszy. Potem kapłan może wrócić na miejsce przewodniczenia. Zależnie od okoliczności można zachować przez jakiś czas święte milczenie albo śpiewać psalm lub pieśń pochwalną na dziękczynienie po przyjęciu Komunii św.

20. Dziękczynienie po Komunii

Wszyscy śpiewają: **Uwielbiam Cię** lub inną pieśń na dziękczynienie.

Po dziękczynieniu kapłan, stojąc na miejscu przewodniczenia albo przy ołtarzu, mówi:

P. Módlmy się.

Jeżeli poprzednio nie było milczenia, wszyscy razem z kapłanem modlą się przez jakiś czas w milczeniu. Potem kapłan z rozłożonymi rękami odmawia modlitwę po Komunii; po jej ukończeniu lud odpowiada:

W. Amen.

---

21. Obrzędy zakończenia

Podziękowania

Do ambonki podchodzi młodzież i wypowiada słowa podziękowania.

W tym czasie rodzice przekazują kwiaty, które po słowach podziękowania wręczą ustalonym osobom.

Dziękują: .....

Teraz młodzież podchodzi do biskupa i ustalonych osób i wręczają im kwiaty.

Jeżeli trzeba, można jeszcze podać ludowi krótkie ogłoszenia.

22. Błogosławieństwo

Znak błogosławieństwa biskupa poświęca także krzyże i inne pamiątki bierzowania.

33. Zamiast zwykłego błogosławieństwa na końcu Mszy udziela się błogosławieństwa w formie podanej niżej, albo odmawia się modlitwę nad ludem.

Bóg Ojciec wszechmogący, który was odrodził z wody i Ducha Świętego i uczynił swoimi przybranymi dziećmi, † niech was błogosławi * i sprawi, abyście zawsze byli godni Jego ojcowskiej miłości.

Wszyscy: **Amen.**

Jezus Chrystus, jedyny Syn Ojca Przedwiecznego, który obiecał, że Duch Prawdy zostanie w Kościele, † niech was błogosławi * i umocni w wyznawaniu prawdziwej wiary.

Wszyscy: **Amen.**

Duch Święty, który rozpalił ogień miłości w sercach uczniów, † niech was błogosławi, * zjednoczy i doprowadzi do radości Królestwa Bożego.

Wszyscy: **Amen.**

Biskup dodaje:

Niech was błogosławi Bóg wszechmogący, * Ojciec i Syn, † i Duch Święty.

Wszyscy: **Amen.**

Zamiast podanego wyżej błogosławieństwa można odmówić modlitwę nad ludem.

Diakon lub ministrant wzywa:

Pochylcie głowy na błogosławieństwo.

Biskup wyciągnąwszy ręce nad ludem mówi:

Umocnij, Boże, to, co w nas zdziałałeś, i strzeż w sercach swoich wiernych darów Ducha Świętego, † aby nie wstydzili się wyznawać przed światem Chrystusa ukrzyżowanego * i z ofiarną miłością spełniali Jego przykazania. Przez Chrystusa, Pana naszego.

Wszyscy: **Amen.**

Biskup dodaje:

Niech was błogosławi Bóg wszechmogący, * Ojciec i Syn, † i Duch Święty.

Wszyscy: **Amen.**

Potem diakon albo sam kapłan ze złożonymi rękami, zwrócony do ludu, mówi:

P. Idźcie w pokoju Chrystusa.

W. Bogu niech będą dzięki.

Kapłan na znak czci całuje ołtarz jak na początku Mszy i razem z ministrantami, przykłęka przed tabernakulum z Najświętszym Sakramentem, składa należny ukłon i odchodzi do zakrystii.

Pieśń na wyjście: "Wy jesteście na ziemi" lub inna pieśń.

Katechizm bierzmowanych

Modlitwa

1. Skład Apostolski

Wierzę w Boga Ojca wszechmogącego Stworzyciela nieba i ziemi, i w Jezusa Chrystusa, Syna Jego Jedy-nego, Pana naszego, który się począł z Ducha Świętego, narodził się z Maryi Panny, umęczon pod Ponckim Piłatem, ukrzyżowan, umarł i pogrzebion, zstąpił do piekieł, trzeciego dnia zmartwychwstał, wstąpił na niebiosa, siedzi po prawicy Boga Ojca wszechmogącego, stamtąd przyjdzie sądzić żywych i umarłych.

Wierzę w Ducha Świętego, święty Kościół powszechny, Świętych obcowanie, grzechów odpuszczenie, ciała zmartwychwstanie, żywot wieczny. Amen.

2. Dziesięć Przykazań Bożych

Jam jest Pan, Bóg twój, którym cię wywiódł z ziemi egipskiej, z domu niewoli.

1. Nie będziesz miał bogów cudzych przede Mną.
2. Nie będziesz brał imienia Pana Boga nadaremno.
3. Pamiętaj, abyś dzień święty święcił.
4. Czcij ojca swego i matkę swoją.
5. Nie zabijaj.
6. Nie cudzołóż.
7. Nie kradnij.
8. Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu.
9. Nie pożądaj żony bliźniego swego.
10. Ani żadnej rzeczy, która jego jest.

3. Najważniejsze przykazania

1. Będziesz miłował Pana Boga twego z całego serca swego, z całej duszy swojej ze wszystkich myśli swoich,
2. a bliźniego swego jak siebie samego.

4. Pięć przykazań kościelnych

1. W niedzielę i święta nakazane uczestniczyć we Mszy Świętej i powstrzymać się od prac niekończących.
2. Przynajmniej raz w roku przystąpić do sakramentu pokuty.
3. Przynajmniej raz w roku, w okresie wielkanocnym, przyjąć Komunię Świętą.
4. Zachowywać nakazane posty i wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych, a w czasie Wielkiego

- Postu powstrzymywać się od udziału w zabawach.
5. Troszczyć się o potrzeby wspólnoty Kościoła.

5. Główne prawdy wiary

1. Jest jeden Bóg.
2. Bóg jest Sędzią sprawiedliwym, który za dobro wynagradza, a za zło karze.
3. Są trzy Osoby Boskie: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty.
4. Syn Boży stał się człowiekiem i umarł na krzyżu dla naszego zbawienia.
5. Dusza ludzka jest nieśmiertelna.
6. Łaska Boska jest do zbawienia koniecznie potrzebna.

6. Siedem Sakramentów świętych

1. Chrzest.
2. Bierzmowanie.
3. Eucharystia.
4. Pokuta.
5. Namaszczenie chorych.
6. Kapłaństwo.
7. Małżeństwo.

7. Warunki Sakramentu Pokuty

1. Rachunek sumienia.
2. Żal za grzechy.
3. Mocne postanowienie poprawy.
4. Spowiedź szczera.
5. Zadośćuczynienie Panu Bogu i bliźniemu.

8. Trzy cnoty Boskie

Wiara.
Nadzieja.
Miłość.

9. Cztery cnoty główne

Roztropność.
Sprawiedliwość.
Wstrzemięźliwość.
Męstwo.

10. Najważniejsze dobre uczynki

Modlitwa.
Post.
Jałmużna.

11. Uczynki miłosierdzia wobec duszy

1. Grzesznych upominać.
2. Nieumiejętnych pouczać.
3. Wątpiącym dobrze radzić.
4. Strapionych pocieszać.
5. Krzywdy cierpliwie znosić.
6. Urazy chętnie darować.
7. Modlić się za żywych i umarłych.

12. Uczynki miłosierdzia wobec ciała

1. Głodnych nakarmić.
2. Spragnionych napoić.
3. Nagich przyodziać.
4. Podróżnych w dom przyjąć.
5. Więźniów pocieszać.
6. Chorych nawiedzać.
7. Umarłych pogrzebać.

13. Siedem grzechów głównych

1. Pycha.
2. Chciwość.
3. Nieczystość.
4. Zazdrość.
5. Nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu.

6. Gniew.
7. Lenistwo.

14. Ostateczne rzeczy człowieka

Śmierć. Sąd. Niebo albo piekło.

15. Wymień akty: wiary, nadziei, miłości i żalu

Wiary: Wierzę w Ciebie, Boże żywy,
W Trójcy jedyny, prawdziwy.
Wierzę coś objawił Boże,
Twe słowo mylić nie może.

Nadziei: Ufam Tobie, boś Ty wierny,
Wszehmocny i miłosierny.
Dasz mi grzechów odpuszczenie,
Łaskę i wieczne zbawienie.

Miłości: Boże, choć Cię nie pojmuję,
Jednak nad wszystko miłuję,
Nad wszystko, co jest stworzone,
Boś Ty dobro nieskończone.

Żalu: Ach, żałuję za me złości,
Jedynie dla Twojej miłości,
Bądź miłościw mnie grzesznemu,
Dla Ciebie odpuszczam bliźniemu.

16. Tajemnice Różańca św.

Część I - Tajemnice radosne

1. Zwiastowanie NMP.
2. Nawiedzenie św. Elżbiety.
3. Narodzenie Pana Jezusa.
4. Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni.
5. Znalezienie Pana Jezusa w świątyni.

Część II - Tajemnice światła

1. Chrzest Pana Jezusa w Jordanie.

2. Objawienie w Kanie Galilejskiej.
3. Głoszenie Królestwa Bożego i wzywanie do nawrócenia.
4. Przemienienie na górze Tabor.
5. Ustanowienie Eucharystii.

Część III - Tajemnice bolesne.

1. Modlitwa Pana Jezusa w Ogrójcu.
2. Biczowanie Pana Jezusa.
3. Ukoronowanie cierniową koroną.
4. Niesienie krzyża.
5. Ukrzyżowanie.

Część IV - Tajemnice chwalebne.

1. Zmartwychwstanie Pana Jezusa.
2. Wniebowstąpienie Pana Jezusa.
3. Zesłanie Ducha Świętego.
4. Wniebowzięcie NMP.
5. Ukoronowanie w niebie NMP.

17. Koronka do Miłosierdzia Bożego.

1. Ojczy nasz, Zdrowaś Maryjo, Wierzę w Boga.
2. Ojczy przedwieczny, ofiaruję Ci Ciało i Krew, duszę i bóstwo najmilszego Syna Twojego, a Pana naszego Jezusa Chrystusa na przebłaganie za grzechy nasze i całego świata.
3. Dla Jego bolesnej męki. Miej miłosierdzie dla nas i całego świata.
4. Święty Boże, Święty Mocny, Święty a Nieśmiertelny, zmiłuj się nad nami i nad całym światem.

W czasie bierzmowania

18. Jak wygląda istotny obrzęd bierzmowania?

Istotny obrzęd bierzmowania składa się z trzech elementów wykonywanych równocześnie. Są to:

1. Namaszczenie olejem Krzyżma na czole

ochrzczonego.

2. Nałożenie ręki biskupa na jego głowę.

3. Słowa: "Przyjmij znamię daru Ducha Świętego".

19. Jak należy zachować się w czasie udzielania bierzmowania?

1) Gdy biskup się zbliża, odstąpić czoło - w ręce trzymać kartkę do bierzmowania.

2) Świadek bierzmowania ma trzymać prawą rękę na prawym ramieniu bierzmowanego.

3) Głośno mówić podczas dialogu z biskupem.

4) Pozostać w kościele i modlić się do momentu, gdy biskup udzieli końcowego błogosławieństwa.

20. Podczas bierzmowania.

Biskup: Droga młodzieży, powiedzcie przed zgromadzonym tu Kościołem, jakich łask oczekujecie od Boga w tym sakramencie?

Kandydaci: Pragniemy, aby Duch Święty, którego otrzymamy, umocnił nas do mężnego wyznawania wiary i do postępowania według jej zasad. Amen.

Dalej podczas odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych odpowiadamy na pytania biskupa:

a) **Wyrzekam się.**

b) **Wierzę.** (4x)

c) **Amen.**

Potem biskup Krzyżmem św. kreśli znak krzyża na czole bierzmowanego i mówi:

N. przyjmij znamię daru Ducha Świętego.

Bierzmowany odpowiada: Amen.

Biskup dodaje: Pokój z tobą.

Bierzmowany odpowiada: I z duchem twoim.

21. Jakie skutki sprawia bierzmowanie?

Skutki bierzmowania są następujące:

- a) udoskonala łaskę chrztu,
- b) głębiej zakorzenia nas w synostwie Bożym,
- c) ściślej jednoczy nas z Chrystusem,
- d) pomnaża w nas dary Ducha Świętego,
- e) udoskonala naszą więź z Kościołem,
- f) umacnia do świadczenia o wierze chrześcijańskiej słowem i czynem.

22. Co to jest bierzmowanie?

Bierzmowanie jest to sakrament, w którym Duch Święty umacnia chrześcijanina, aby wiarą swą mężnie wyznawał, bronił jej i według niej żył.

23. Jakie znasz inne nazwy bierzmowania?

- a) sakrament dojrzałości chrześcijańskiej, bo udzielany jest temu, kto powinien sobie zdawać sprawę, co to znaczy być świadomym i wzorowym katolikiem,
- b) sakrament Ducha Świętego, bo On w tym sakramencie zstępuje na nas i ubogaca nas swymi darami.

24. Co oznacza słowo «bierzmowanie»?

Słowo «bierzmowanie» pochodzi od staropolskiego słowa «bierzmo». Była to belka umacniająca strop. Celem bierzmowania jest bowiem umocnienie nas w wierze.

25. Jakich łask udziela bierzmowanie?

1. Pomnaża łaskę uświęcającą.
2. Wyciska niezatarty znak wyznawcy Chrystusa.
3. Daje siedem darów Ducha Świętego.
4. Daje łaskę uczynkową.

26. Wymień siedem darów Ducha Świętego.

1. Mądrości.
2. Rozumu.

3. Rady.
4. Męstwa.
5. Umiejętności.
6. Pobożności.
7. Bojaźni Bożej.

27. Co to znaczy bronić swojej wiary?

Bronić swojej wiary, tzn. umieć odpowiedzieć na stawiane zarzuty, być krytycznym wobec tych, którzy ośmieszają wiarę, nie dawać złym życiem powodu do ataków na wiarę.

28. Co to znaczy żyć według wiary?

To znaczy zachować na co dzień wszystkie przykazania, spełniać solidnie swoje obowiązki, żyć w zjednoczeniu z Bogiem przez codzienną modlitwę, niedzielną Mszę św., pilną naukę religii, częstą spowiedź i Komunię Św., wprowadzać w życie przykazania miłości Boga i bliźniego.

29. Przez co mamy pogłębiać wiarę?

1. Przez modlitwę i czynny udział we Mszy św.,
2. częstą spowiedź i Komunię św.,
3. systematyczną katechezę w szkole, a nawet aż do końca życia,
4. przez czytanie Pisma św. i książek katolickich,
5. przez życie na co dzień wiarą.

30. Przez co człowiek może utracić wiarę?

Człowiek może utracić wiarę przez zaniedbywanie pogłębiania wiedzy religijnej (np. katechizacji), opuszczanie modlitwy, Mszy św. oraz lekceważenie przykazań Bożych.

31. Kto udziela sakramentu bierzmowania?

Sakramentu bierzmowania udziela Biskup, a w nagłych nadzwyczajnych okolicznościach każdy upoważniony kapłan.

32. Co to jest Krzyżmo Św.?

Krzyżmo święte jest to mieszanina oliwy i balsamu, poświęcona w Wielki Czwartek przez ks. biskupa w katedrze.

33. Dlaczego bierzmowanie przyjmuje się raz w życiu?

Bierzmowanie, podobnie jak chrzest, nie może być powtarzane ze względu na niezatarty charakter czyli znamię Chrystusa, które wyciska na duszy chrześcijanina.

O objawieniu Bożym

34. W czym zawiera się wszystko, co Pan Bóg objawił?

To wszystko, co Pan Bóg objawił, zawiera się w Piśmie św. i Tradycji.

35. Co to jest Pismo Św.?

Pismo święte jest to zbiór ksiąg napisanych pod natchnieniem Ducha Świętego, który zawiera Słowo Boże skierowane do ludzi.

36. Kto jest autorem Pisma Św.?

Pierwszorzędnym autorem Pisma św. jest Duch Święty, a drugorzędnym - ludzie przez Ducha Świętego natchnieni.

37. Jak dzieli się Pismo Św.?

Pismo św. dzieli się na Stary Testament oraz Nowy Testament.

38. Z ilu ksiąg składa się Pismo Św.?

Pismo św. składa się z 45 ksiąg Starego Testamentu i 27 ksiąg Nowego Testamentu; razem z 72 ksiąg.

39. Kto napisał cztery Ewangelie święte?

Ewangelie napisali: św. Łukasz, św. Marek, św. Mateusz i św. Jan.

40. Wymień księgi Pisma św. Nowego Testamentu.

4 Ewangelie,
Dzieje Apostolskie św. Łukasza,
14 listów św. Pawła,
7 listów innych Apostołów
Apokalipsa, czyli Objawienie św. Jana.

41. Co to jest Tradycja?

Tradycja, czyli podanie ustne jest to zbiór objawionych prawd Bożych, niespisanych przez Apostołów, które Kościół katolicki przechowuje i do wierzenia podaje.

Najważniejsze prawdy wiary

42. Skąd wiemy, że Pan Bóg istnieje?

O istnieniu Pana Boga wiemy: 1) z istnienia świata i wielkiego ładu na świecie, 2) z przekonania wszystkich ludów, 3) z własnego sumienia, 4) z Objawienia Bożego.

43. Kto to jest Pan Bóg?

Pan Bóg jest to Duch nieskończenie doskonały, Stworzyciel nieba i ziemi. To Pan, Król, Sędzia, ale także dobry i miłosierny Ojciec.

44. Co to jest Trójca Święta?

Jedne Bóg w trzech Osobach Boskich: Bóg Ojciec, Syn Boży i Duch Święty.

45. Dlaczego trzy Osoby Boskie są jednym Bogiem?

Trzy Osoby Boskie są jednym Bogiem, ponieważ mają tę samą naturę, czyli te same doskonałości.

46. Dlaczego Pana Boga nazywamy Stworzycielem?

Gdyż Boga stworzył, czyli uczynił z niczego, cały świat.

47. Jak nazywamy opiekę Bożą nad światem?

Opatrznością Bożą.

48. Kto to są aniołowie?

Aniołowie są to duchy, które mają rozum i wolną wolę, a nie mają ciała. Pan Bóg stworzył aniołów, aby Mu służyli, oznajmiali Jego wolę ludziom i opiekowali się nimi. Zbuntowanych aniołów nazywamy szatanami.

49. Kto to jest człowiek?

Człowiek jest najdoskonalszym stworzeniem Boga na ziemi. Jest to jedna całość ciała i duszy nieśmiertelnej .

50. Jak się nazywa grzech z którym się wszyscy rodzimy?

Grzech pierworodny.

51. Kto z ludzi jest wolny od grzechu pierworodnego?

Najświętsza Maryja Panna, dlatego nazywamy Ją Niepokalaną Poczetą.

52. Kim jest Jezus Chrystus?

Jezus Chrystus jest Synem Bożym, który stał się

człowiekiem dla naszego zbawienia.

53. Kto jest Ojcem, Matką i Opiekunem Pana Jezusa?

Ojcem Pana Jezusa jest Bóg Ojciec, Matką - Najświętsza Maryja Panna, Opiekunem - św. Józef.

54. Skąd wiemy, że Jezus Chrystus jest Bogiem?

1. Powiedział o tym Bóg Ojciec,
2. Zaświadczyli to Apostołowie,
3. Wyznał to niejednokrotnie sam Pan Jezus,
4. Swoje wyznanie potwierdził Jezus Chrystus cudami, zwłaszcza zmartwychwstaniem.

55. Skąd wiemy, że Pan Jezus jest prawdziwym człowiekiem?

Mówi o tym Ewangelia. Narodził się z Matki, odczuwał głód, pragnienie, zmęczenie, cierpiał i umarł, oraz historycy rzymscy i żydowscy (Tacyt, Pliniusz).

56. Gdzie i kiedy narodził się Jezus?

Pan Jezus narodził się w Palestynie, w miasteczku Betlejem, za panowania cesarza rzymskiego Augusta i króla żydowskiego Heroda.

57. Wymień najważniejsze wydarzenia z życia Jezusa.

Ofiarowanie Pana Jezusa w świątyni czterdziestego dnia po narodzeniu.

Pokłon Trzech Mędrców ze Wschodu.

Ucieczka do Egiptu przed gniewem Heroda.

Pobyt w Nazarecie do trzydziestego roku życia.

Chrzest w Jordanie z rąk Jana Chrzciciela.

3 lata publicznej działalności.

Powołanie 12 Apostołów.

Ustanowienie Kościoła Świętego.

Wybór św. Piotra na następcę.

Śmierć na krzyżu na w Wielki Piątek o godz. 15.00.

Zmartwychwstanie trzeciego dnia po śmierci.
Wniebowstąpienie czterdziestego dnia po Zmartwychwstaniu z Góry Oliwnej.

O Kościele Świętym

58. Co to jest Kościół katolicki?

Kościół katolicki jest to: a) zjednoczenie chrześcijan, którzy pod przewodnictwem papieża dążą do zbawienia przez wyznawanie tej samej wiary i przyjmowanie tych samych sakramentów Św.,

59. Kto założył Kościół katolicki?

Kościół katolicki założył Jezus Chrystus, gromadząc wiernych (nowy lud Boży), wybierając z nich 12 Apostołów i ustanawiając Św. Piotra widzialną głową Kościoła.

60. Kto obecnie jest Głową Kościoła?

Niewidzialną Głową Kościoła jest Jezus Chrystus. Widzialną Głową Kościoła jest następca Św. Piotra czyli papież w Rzymie, obecnie papież Benedykt XVI.

61. Jaką władzę dał Jezus Chrystus Kościołowi Św.?

Chrystus dał Kościołowi św. potrójną władzę: nauczycielską, kapłańską i pasterską.

62. Jakie cechy posiada Kościół katolicki?

Kościół katolicki posiada następujące cechy: jest jeden, święty, katolicki, czyli powszechny, i apostołski. Są to znaki prawdziwego Kościoła Chrystusowego.

63. Kim jest Duch Święty?

Duch Święty jest to trzecia Osoba Boska, która pochodzi od Ojca i Syna.

64. Kiedy Duch Święty zstąpił na Apostołów?

Duch Święty zstąpił na Apostołów w postaci ognistych języków w dzień Zielonych Świąt, dziesiątego dnia po Wniebowstąpieniu Pana Jezusa.

65. Kiedy Duch Święty zstępuje na nas?

Duch Święty zstępuje na nas już przy chrzcie Św., a w szczególny sposób napełnia nas sobą w sakramencie bierzmowania.

66. Jaką rolę w Kościele pełnią biskupi i kapłani?

Biskupi są następcami Apostołów, a kapłani współpracownikami biskupów. Zjednoczeni z Ojcem świętym wypełniają urząd nauczycielski, kapłański i pasterski w Kościele.

67. Co to jest diecezja?

Diecezja jest to część Kościoła, którą rządzi biskup diecezjalny. Diecezja dzieli się na dekanaty, dekanaty na parafie. Kilka diecezji tworzy metropolię - kilka metropolii tworzy prowincję kościelną.

68. Co to jest świętych obcowanie?

Świętych obcowanie jest to duchowa łączność między wiernymi na ziemi, duszami w czyśćcu i świętymi w niebie (Kościół pielgrzymujący, cierpiący i tryumfujący).

69. Dlaczego czcimy Matkę Najświętszą?

Matkę Najświętszą czcimy dlatego, bo jest: a) Matką Boga - Jezusa Chrystusa, b) Niepokalanie poczęta (wolna od grzechu pierwородnego od pierwszej chwili życia), c) Wniebowzięta - z duszą i całym ciałem, d) Królową Polski.

70. Wymień kilka ważniejszych świąt Matki Bożej

Święto Ofiarowania Pańskiego - 2 II;
Uroczystość Zwiastowania Pańskiego - 25 III;
Królowej Polski - 3 V;
Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny - 15 VIII;
Matki Bożej Częstochowskiej - 26 VIII;
Niepokalane Poczęcie Najśw. Maryi Panny - 8 XII.

71. Wymień kilku polskich świętych

1. Św. Stanisław, biskup i męczennik (Wawel),
2. Św. Jan z Kęt (kościół Św. Anny w Krakowie),
3. Św. Jacek (kościół dominikanów w Krakowie),
4. Św. Stanisław Kostka (Rzym),
5. Św. Maksymilian Kolbe,
6. Św. Królowa Jadwiga (Wawel).

72. Co to jest śmierć?

Śmierć jest to odłączenie duszy od ciała człowieka. Patronem dobrej śmierci jest św. Józef. Dobra śmierć to śmierć w łasce uświęcającej.

73. Jaki sąd czeka człowieka po śmierci?

Zaraz po śmierci sąd szczegółowy, a po zmartwychwstaniu ciał - sąd ostateczny nad całą ludzkością.

74. Co to jest czyściec?

Czyściec jest to stan kary doczesnej po śmierci.

75. Co to jest niebo?

Niebo jest to miejsce, gdzie aniołowie i święci cieszą się wiecznym szczęściem.

76. Co to jest piekło?

Piekło jest to stan wiecznej kary.

O moralności chrześcijańskiej

77. Co to jest sumienie?

Sumienie jest to głos duszy, który mówi: „To czyń, bo jest dobre; tamtego nie czyń, bo jest złe”.

78. Kiedy człowiek popełnia grzech?

Człowiek popełnia grzech, gdy świadomie i dobrowolnie przekracza przykazania Boże lub kościelne.

79. Czym jest grzech?

Grzech jest obrazą Pana Boga, niewdzięcznością wobec dobrego Stwórcy, raną zadaną Kościołowi i krzywdą, którą człowiek sam sobie wyrządza. Grzech może być śmiertelny lub powszedni.

80. Na czym polega grzech śmiertelny?

Grzech śmiertelny polega na tym, że człowiek przekracza przykazanie Boże lub kościelne w rzeczy ważnej. Świadomie, czyli z poznaniem złego, i całkiem dobrowolnie, czyli z własnej woli.

81. Na czym polega grzech powszedni?

Grzech powszedni polega na tym, że człowiek przekracza przykazanie Boże lub kościelne w rzeczy mniej ważnej lub przekracza je w rzeczy ważnej, lecz niezupełnie świadomie lub niezupełnie dobrowolnie.

82. Jakie nieszczęścia sprowadza na człowieka grzech?

Grzech śmiertelny powoduje utratę łaski uświęcającej, sprowadza kary doczesne za życia, a po śmierci karę wieczną (piekło); grzech lekki nie powoduje utraty łaski uświęcającej, lecz pozbawia człowieka wielu łask czynkowych, sprowadza kary na ziemi lub w czyśćcu, przygłusza głos sumienia.

83. Co to są grzechy cudze?

Grzechy cudze popełniamy wtedy, gdy pomagamy bliźniemu do grzechu.

83a. Grzechy przeciw Duchowi Świętemu

1. Grzeszyć licząc zuchwale na miłosierdzie Boże.
2. Rozpaczać albo wątpić w miłosierdzie Boże.
3. Sprzeciwiać się uznanej prawdzie chrześcijańskiej.
4. Zazdrościć bliźniemu łaski Bożej.
5. Mieć zatwardziałe serce wobec zbawiennych namiętności.
6. Aż do śmierci odkładać pokutę i nawrócenie.

84. Co to jest nałóg?

Nałóg jest to stała skłonność do popełniania tych samych grzechów.

85. Co to jest cnota?

Cnota jest to stała skłonność do spełniania dobrych uczynków.

86. Co to jest modlitwa?

Modlitwa jest to rozmowa człowieka z Bogiem. Może ona być ustna, myślna, indywidualna lub liturgiczna.

87. Jak trzeba się modlić?

Modlić należy się pobożnie, pokornie, wytrwale, z ufnością i poddaniem się woli Bożej.

O łasce i sakramentach świętych

88. Co to jest łaska Boża?

Łaska Boża jest to dar nadprzyrodzony, którego Pan Bóg udziela nam do zbawienia.

89. Co to jest łaska uświęcająca?

Jest to łaska Chrystusa, dar darmo dany, przez który Bóg obdarza nas swoim życiem wlanym przez Ducha Świętego do naszej duszy, by ją uleczyć z grzechu i uświęcić (jest to życie Boże w nas).

90. Kiedy po raz pierwszy otrzymaliśmy łaskę uświęcającą i przez co możemy ją utracić?

Łaskę uświęcającą otrzymaliśmy na chrzcie świętym, a możemy ją utracić przez grzech śmiertelny.

91. Jak możemy odzyskać łaskę uświęcającą?

Utraconą łaskę uświęcającą możemy odzyskać przez spowiedź św. i żal doskonały.

92. Co to jest łaska uczynkowa?

Łaska uczynkowa jest to pomoc Boża do spełnienia dobrych uczynków potrzebnych do zbawienia.

93. Jak działa łaska uczynkowa?

Łaska uczynkowa oświeca nasz rozum, umacnia naszą wolę w dobrym.

94. Co to jest sakrament?

Sakrament jest to znak widzialny, który z ustanowienia Pana Jezusa daje nam łaskę Bożą (jest to nasze spotkanie z Chrystusem).

95. Jak dzielimy sakramenty święte?

Na sakramenty dla żywych na duszy i dla umarłych na duszy oraz na sakramenty powtarzalne i niepowtarzalne.

96. Które sakramenty są dla żywych na duszy, a które dla

umarłych na duszy?

Dla żywych na duszy są te sakramenty, które możemy przyjmować tylko wtedy, gdy mamy łaskę uświęcającą. Są to: bierzmowanie, Eucharystia, namaszczenie chorych, kapłaństwo i małżeństwo. Sakramenty dla umarłych na duszy to te, które dają lub przywracają łaskę uświęcającą. Są to: chrzest i pokuta.

97. Które sakramenty przyjmujemy raz w życiu?

Raz w życiu można przyjąć chrzest, bierzmowanie i kapłaństwo, bo wyciskają na duszy niezatarty znak szczególnej przynależności do Jezusa Chrystusa.

98. Co to jest chrzest?

Chrzest jest to pierwszy i najpotrzebniejszy sakrament, który gładzi grzech pierworodny, daje nam życie Boże, czyni członkami Kościoła katolickiego. Pierwszy, bo bez niego nie można przyjąć ważnie innych sakramentów; najpotrzebniejszy, bo bez niego nie można się zbawić. Zobowiązuje on nas do stałego nawracania się, do walki z grzechem i pogłębiania wiary.

99. Jakie znasz rodzaje chrztu świętego?

Chrzest może być:

- a) uroczysty lub z wody,
- b) chrzest krwi,
- c) chrzest pragnienia.

100. Kto może udzielić chrztu świętego?

Chrztu św. uroczystego może udzielić kapłan lub diakon, zaś chrztu z wody w nagłym wypadku może udzielić każdy człowiek.

101. Co to jest Najświętszy Sakrament?

Jest to prawdziwe Ciało i prawdziwa Krew Pana

Jezusa pod postaciami chleba i wina.

102. Komu Pan Jezus dał władzę przeistaczania chleba i wina w Ciało i Krew swoją?

Słowami: „To czyńcie na moją pamiątkę” – dał Pan Jezus władzę przeistaczania chleba i wina w Ciało i Krew swoją Apostołom, a przez nich biskupom i kapłanom.

103. Co to jest Msza Święta?

Msza św. jest ofiarą Nowego Testamentu, w której Chrystus ofiaruje się za nas swemu Ojcu niebieskiemu pod postaciami chleba i wina.

104. Kiedy dobrze uczestniczymy we Mszy Świętej?

Wtedy, kiedy jesteśmy obecni w kościele na całej Mszy św., modlimy się wspólnie z kapłanem i ofiarujemy się wraz z Chrystusem Bogu Ojcu. W pełni uczestniczymy wówczas, gdy w czasie Mszy św. przyjmujemy Komunię Świętą.

105. Co to jest Komunia Święta?

Komunia św. jest to spożywanie Ciała i Krwi Pana Jezusa pod Postaciami chleba i wina.

106. Pod jakimi warunkami możemy często przyjmować Komunię Świętą?

Komunię św. możemy często przyjmować, gdy:

- mamy łaskę uświęcającą,
- czystą intencją (chęć zjednoczenia z Jezusem),
- zachowamy post eucharystyczny – 1 godzinę.

107. Co to jest grzech?

Grzech jest to odwrócenie się od Pana Boga przez świadome i własnowolne przekroczenie przykazań.

108. Co to jest sakrament pokuty?

Sakrament pokuty, czyli pojednania, jest to sakrament, w którym kapłan w zastępstwie Chrystusa odpuszcza nam grzechy po chrzcie św. popełnione i daje pomoc, aby stać się lepszym człowiekiem.

109. Komu przekazał Jezus władzę odpuszczania grzechów?

Apostołom, biskupom i kapłanom.

110. Co to jest rachunek sumienia?

Rachunek sumienia jest to przypomnienie sobie grzechów od ostatniej dobrej spowiedzi.

111. Co to jest żal za grzechy?

Jest to boleść duszy z powodu obrażenia dobrego Boga, przepraszenie Go i wewnętrzne nawrócenie.

112. Co to jest mocne postanowienie poprawy?

Mocne postanowienie poprawy jest to szczerza wola unikania grzechów.

113. Co to jest spowiedź?

Spowiedź jest to wyznanie grzechów Panu Bogu w obecności kapłana, aby otrzymać rozgrzeszenie.

114. Co to jest zadośćuczynienie?

Zadośćuczynienie jest to odprawienie pokuty zadanej przez kapłana.

115. Kiedy żal za grzechy jest doskonały, a kiedy mniej doskonały?

Doskonały żal za grzechy jest wtedy, gdy żałujemy z miłości do Boga. On gładzi grzechy, gdy człowiek pragnie spowiedzi, a nie ma do niej okazji. Żal mniej

doskonały płynie z obawy przed karą Bożą.

116. Co to jest odpust?

Odpust jest to częściowe lub zupełne darowanie kary doczesnej za grzechy już odpuszczone.

117. Co to jest namaszczenie chorych?

Namaszczenie chorych jest to sakrament, w którym ciężko chory otrzymuje szczególne łaski dla duszy, ulgę w cierpieniu, a niekiedy przywrócenie zdrowia.

118. Kiedy należy przyjmować sakrament namaszczenia chorych?

Namaszczenie chorych należy przyjmować w każdej poważnej chorobie (nie można przyjęcia tego sakramentu odkładać na ostatnie chwile życia).

119. Co to jest kapłaństwo?

Kapłaństwo jest to sakrament, który daje władzę głoszenia słowa Bożego, składania ofiary Mszy św. i udzielania sakramentów św. oraz łaskę godnego ich wykonywania.

120. Co to jest sakrament małżeństwa?

Sakrament małżeństwa jest to nierozzerwalny związek ochrzczonych, mężczyzny i kobiety, których Chrystus uświęca i uzdalnia do spełnienia obowiązków małżeńskich i rodzinnych.

121. Co to są sakramentalia?

Sakramentalia są to rzeczy poświęcone oraz poświęcenia i błogosławieństwa, które ustanowił Kościół św. dla dobra duszy i ciała.

Główne wiadomości z życia Kościoła Świętego

122. Co to jest Sobór Powszechny?

Sobór Powszechny jest to zebranie biskupów z całego świata pod przewodnictwem papieża w celu omówienia najważniejszych spraw całego Kościoła.

123. Kiedy był ostatni Sobór Powszechny i jaki był jego cel?

Ostatni Sobór Powszechny odbył się w latach 1962-1965, był to II Sobór Watykański, a dwudziesty pierwszy sobór w historii Kościoła. Uczestniczyło w nim ok. 2500 biskupów, zaczął go Papież Jan XXIII, a zakończył - Paweł VI. Celem jego była odnowa Kościoła.

124. Co to jest Synod diecezjalny?

Synod diecezjalny jest zebraniem przedstawicieli duchowieństwa i świeckich katolików całej diecezji pod przewodnictwem biskupa diecezjalnego w celu omówienia ważnych spraw diecezji.

125. Kto jako pierwszy Polak został wybrany na papieża i kiedy?

Biskup krakowski Kardynał Karol Wojtyła jako pierwszy Polak został wybrany na papieża 16 października 1978 r. Obrął imię Jan Paweł II.

Uwagi

1. W kościele, podczas Mszy św. obowiązuje uroczysty strój. Chłopcy ciemny garnitur, biała koszula, krawat albo mucha. Dziewczęta długa spódnica (za kolana, nie postrzępiona), bluzka albo koszula (koniecznie zakryte ramiona).

2. Świadkiem bierzmowania może być ojciec bądź matka chrzestna. Jeżeli któreś z nich nie może pełnić tej funkcji, niech będzie świadkiem bierzmowania

ojciec lub matka. W ostateczności może być ktoś inny, o ile jest prawdziwie praktykującym katolikiem.

3. Po zdany egzaminie, uregulowaniu należności oraz po okazaniu właściwej postawy posłusznego katolika w czasie prób przed bierzmowaniem w kościele, kandydat otrzymuje kartkę do bierzmowania, która jest dokumentem upoważniającym do przystąpienia do sakramentu bierzmowania. Proszę o zachowanie tej kartki i przyniesienie jej na bierzmowanie. Bez tego dokumentu biskup nikomu nie udziela bierzmowania.

Dary i owoce Ducha Świętego

Dary Ducha Świętego

1. Dar mądrości
2. Dar rozumu
3. Dar rady
4. Dar męstwa
5. Dar umiejętności
6. Dar pobożności
7. Dar bojaźni Bożej

1. **Dar mądrości** pomaga nam w poznawaniu i umiłowaniu Boga. Daje nam umiejętność rozróżniania dobra od zła i nie przedkładania dóbr tego świata nad dobro wieczne. Ukazuje nam skutki naszego działania w kontekście wiecznego zbawienia.

2. **Dar rozumu**. Dar pomagający nam w poszukiwaniu prawdy, w poznawaniu i zrozumieniu prawd wiary, na ile tylko jest to możliwe dla naszych umysłów.

3. **Dar rady**. Dar na chwile trudne, gdy nie będziemy wiedzieli, jak postąpić. Pomaga w ostrożnym i roztropnym postępowaniu wśród niebezpieczeństw życia doczesnego. Wspomaga nas w odkrywaniu i spełnianiu

woli Bożej w naszej codzienności.

4. **Dar męstwa** daje wewnętrzne siły do czynienia dobra i przeciwstawiania się złu. Udziela mocy do znoszenia prześladowań, do przewycięzania szczególnych trudności i pokus przygotowanych przez nieprzyjaciela.

5. **Dar umiejętności** pomaga nam we właściwym spojrzeniu na świat, w którym dostrzegamy dzieło dobroci i mądrości Bożej. Uświadamia nas, że rzeczy stworzone nie mogą zaspokoić wszystkich naszych pragnień.

6. **Dar pobożności** pomaga nam w trwaniu na modlitwie serca, rozmiłowaniu się w rozmyślaniu, i w tym wszystkim, co się odnosi do służby Bożej. Sprawia też, że na ludzi patrzymy jak na braci, a na Kościół jako na rzedzie Bożej ojcowskiej opieki.

7. **Dar bojaźni Bożej** wzbudza w nas lęk przed popełnieniem grzechu, którym moglibyśmy obrazić kochającego nas Boga. Dar bojaźni Bożej rozpala w nas miłość do Boga i wprowadza nas na głębię autentycznie przeżywanej wiary. Chroni nas przed popełnianiem grzechów, a więc i przed ich złymi następstwami w naszym życiu.

Owoce Ducha Świętego

1. Miłość
2. Radość
3. Pokój
4. Cierpliwość
5. Uprzejmość
6. Dobroć
7. Wspaniałomyślność
8. Łaskawość
9. Wierność
10. Skromność

11. Wstrzemięźliwość

12. Czystość

W przeciwieństwie do darów, których Bóg udziela w różnym stopniu różnym osobom, owoce działania Ducha Świętego są efektem ścisłej współpracy człowieka z Duchem Świętym i są te same dla wszystkich. Można je uzyskać przez modlitwę, formację, aktywne życie sakramentalne oraz poprzez nieustanną pracę nad sobą. Nie każdy może być apostołem, nie wszyscy otrzymają dar języków czy uzdrawiania. Wszyscy natomiast mogą być cierpliwi, pokorni, miłosierni, ...

Tradycja Kościoła mówi o dwunastu owocach Ducha Świętego, a wymienia je wszystkie św. Paweł w Liście do Galatów: „Owocem zaś ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie.” (Ga 5, 22-23). Z tą uwagą, że współczesne przekłady mówią w tym miejscu o dziewięciu owocach, natomiast tradycja przejęła listę dwunastu ze starego łacińskiego tłumaczenia: tzw. Wulgaty Klementyńskiej.

1. Miłość (łacińskie: caritas; greckie: agape)

W naszych czasach wokół znaczenia słowa „miłość” powstało poważne zamieszanie. Wiele osób to słowo bezczęści nazywając straszny w swych skutkach grzech cudzołóstwa – miłością. Inni utożsamiają miłość z przyjemnościami zmysłowymi, z ich pożądaniem i ich zaspokajaniem.

Tymczasem św. Jan mówi, że miłością jest Bóg: „Kto nie miłuje, nie zna Boga, bo Bóg jest miłością.” (1 J 4,8).

Rozważając to wszystko, co uczynił dla nas Bóg możemy powiedzieć, że miłość będąca owocem działania Ducha Świętego – jest to ofiarne postępowanie polegające na dawaniu siebie innym dla ich dobra w aspekcie wiecznego zbawienia, niezależne od

osobistych sympatii czy odczuć. Działanie z miłości nigdy nie oczekuje na wynagrodzenie, a to między innymi dlatego, że im więcej rozdajemy miłości, tym więcej jej mamy. Tak postępując przybliżamy się do Boga, poznajemy Go, i z czasem to On staje się dla nas największą miłością.

Taką miłością umiłował nas Chrystus, który z miłości do każdego człowieka, w męczeńskiej śmierci oddał swoje życie za nas; jest to największa miłość. Uczył nas miłości i zostawił nam przykazanie dotyczące miłości: „Przykazanie nowe daję wam, abyście się wzajemnie miłowali tak, jak Ja was umiłowałem.” (J 13,34).

Zatem, żeby mieć prawdziwą miłość trzeba mieć w sobie Boga. Trzeba serce swoje uczynić świątynią Ducha Świętego. Trzeba naśladować Chrystusa, całe Jego życie, aż po krzyż. Trzeba wiernie wypełniać Boże przykazania i z całych sił zabiegać o świętość życia, pamiętając o tym, że Bóg brzydzi się tylko grzechem!

2. Radość (łacińskie: gaudium; greckie: chara)

Radość to pewien rodzaj dobrego samopoczucia bez względu na sytuację. Powstrzymuje ona od całkowitej rozpacz, pozwala pozytywnie patrzeć na przyszłość, której celem jest wieczne zbawienie.

Radość chrześcijańska jest owocem miłości i trwania przy Jezusie (zob. J 15, 9-11). Wypływa wprost ze świadomości, że Bóg mnie kocha i jest zawsze przy mnie, a szczególnie wtedy gdy doświadczam cierpień i trudności w życiu.

Początkiem przeżywania autentycznej radości jest oczyszczenie swojej duszy z grzechów w szczerzej spowiedzi, a potem wierne wypełnianie woli Bożej. Posiadając taką radość pojawia się w nas pragnienie, aby z bliźnimi dzielić się nią wraz z innymi darami otrzymanymi od Boga, nawet wtedy, gdy cierpimy.

Radość chrześcijańska nie ma nic wspólnego z

powszechną dziś wesołkowatością, którą zazwyczaj człowiek przykrywa nędzę swojego poranionego serca. Nie ma także nic wspólnego z posiadaniem rzeczy materialnych. Radość jest owocem życia w Duchu Świętym.

3. Pokój (łacińskie: pax; greckie: eirene)

Pokój kojarzy się nam zazwyczaj z brakiem działań wojennych lub innych form przemocy skierowanych ku drugiemu człowiekowi, ale w sercach wielu ludzi korzystających z owego ziemskiego pokoju może być: nienawiść, złość, agresja, przemoc i inne gorzkie owoce ich trwania w grzechu. Tacy ludzie są jak wulkan wydzielający trujący dym, który w każdej chwili może wybuchnąć.

Możemy powiedzieć, że w rozumieniu ziemskim słowo „pokój” oznacza „bezpieczeństwo cielesne i zmysłowe”, ale tylko dla pewnej grupy ludzi, z której wyłączeni są ci, którzy mogą im skomplikować życie. Są to np. dzieci nienarodzone, starcy, ludzie głębokiej wiary – będący dla nich wyrzutem sumienia, czy inne osoby z jakichś powodów nie wygodni. Jedni z nich są przeznaczeni na śmierć fizyczną np. w tzw. aborcji czy eutanazji, a inni na śmierć duchową, zazwyczaj poprzez kłamstwa, oszczerstwa i pomówienia skierowane pod ich adresem.

A jaki pokój przynosi nam Jezus?

„Wieczorem owego pierwszego dnia tygodnia, tam gdzie przebywali uczniowie, gdy drzwi były zamknięte z obawy przed Żydami, przyszedł Jezus, stanął pośrodku i rzekł do nich: Pokój wam!

A to powiedziawszy, pokazał im ręce i bok. Uradowali się zatem uczniowie ujrawszy Pana.

A Jezus znowu rzekł do nich: Pokój wam! Jak Ojciec Mnie posłał, tak i Ja was posyłam.” (J 20,19-21)

Chrystus przynosi nam Boży pokój, który wykracza

poza wszelkie nasze rozumienie pokoju. Ten Boży pokój ogarnia nasze serca i wprowadza w nie uczucie głębokiego wewnętrznego wyciszenia i niewypowiedzianej radości połączonej z miłością i gotowością do dzielenia się tym darem ze wszystkimi, których spotkamy na drodze naszego życia. Również ten pokój daje nam wewnętrzne siły do stawiania czoła wszelkim przeciwnościom, które spotkamy na drodze naszego życia, a które będziemy zawsze rozwiązywać po Bożemu.

Taki pokój jest świadectwem obecności w nas samego Ducha Świętego oraz Bożego królestwa. Dlatego wszyscy ci, którzy mają taki Boży pokój w swoim sercu są budowniczymi cywilizacji miłości. Takim przykładem osoby posłanej przez Jezusa z darem Jego pokoju, był św. Jan Paweł II.

Tylko uporczywe trwanie w grzechu zamyka nas na Boży pokój!

4. Cierpliwość (łacińskie: longanimitas; greckie: makrothumia,)

Cierpliwość w świeckim znaczeniu odnosi się do reakcji wobec drażniących cech drugiego człowieka oraz niespodziewanych utrudnień w życiu. Zawiera w sobie myśl o studzeniu irytacji, wyrozumiałości, spokojnym czekaniu, niewzruszonym trwaniu przy swoich zasadach.

Natomiast cierpliwość, będąca owocem Ducha Świętego, jest ufnym trwaniem w nadziei, że to Bóg wyzwoli nas z kryzysu czy różnego rodzaju cierpienia, który spotkały nas w życiu. Cierpliwość zawsze towarzyszy miłości. Mówi o tym św. Paweł: „Miłość cierpliwa jest, łaskawa jest.” (1 Kor 13, 4a). Taka cierpliwość chroni nas przed nieprzemyślanymi decyzjami, które zazwyczaj kończą się grzechem i oddaleniem się od Boga.

Cierpliwość podyktowana miłością otwiera drogę do

przebaczenia zarówno sobie jak i bliźniemu.

Zatem winna ona stale tej miłości towarzyszyć, zarówno wobec siebie jak i drugiego człowieka.

Bywa, że bardzo łatwo przychodzi nam usprawiedliwiać własne niedoskonałości, lecz nie potrafimy tego uczynić wobec tych, którzy nam w jakikolwiek sposób zawinili. Bywa też, że nie potrafimy być cierpliwi wobec samych siebie, wciąż wyrzucając sobie popełnione przewinienia. To jest doskonałe miejsce do ćwiczenia się w cierpliwości.

W pierwszym przypadku zamiast siebie usprawiedliwiać należy pamiętać, że sam często zawodzę, to pozwoli ze zrozumieniem spojrzeć na bliźniego. W drugim warto mieć na uwadze, że nikt doskonały się nie urodził i wszyscy popełniamy błędy.

5. Uprzejmość (życzliwość) (łacińskie: benignitas; greckie: chrestotes)

Uprzejmość to czuła troska o innych, będących w potrzebie. Osoba życzliwa jest delikatna, miła, przyciąga swoją osobowością innych.

Ma ona wymiar jednoczący, budujący mosty między ludźmi. Jest oznaką nie tylko naszej kultury osobistej, lecz także szacunku i otwartości. To dla nas chrześcijan również konsekwencja dostrzegania w drugim człowieku Chrystusa.

Ona skutecznie toruje drogę do pojednania i zażegnania sporów. Bywa kluczem do serca bliźniego, szczególnie wtedy, gdy jesteśmy w konflikcie. Wyrażają ją uśmiech oraz trzy niby proste słowa: proszę, przepaszam, dziękuję.

6. Dobroć (łacińskie: bonitas; greckie: agathosune)

Słowo to określa moralną postawę człowieka, który nie potrzebuje wyraźnych praw, co ma dobrego czynić. Wykracza w swym postępowaniu poza to, co wymaga

poczucie sprawiedliwości. To żarliwe obstawanie przy tym, co właściwe.

Wynika z mojego zjednoczenia z Bogiem. Jest gotowością "do wszelkiego dobrego czynu" (Tt 3,1). To nie tylko czynienie dobrych uczynków. To także dostrzeganie w drugim człowieku dobra, nawet wtedy, gdy wszystko mówi mi: "znenawidź go!". Dobroć płynąca z serca jest wyczuwalna przez innych, tworzy wokół nas atmosferę dobroci, która przyciąga i daje radość tym, którzy nas spotykają.

Należy się w niej wciąż ćwiczyć, to znaczy być dobrym dla innych, ale i przyjmować z wdzięcznością dobro od drugiego. Doskonale oddał to św. Brat Albert: "Powinno się być dobrym jak chleb, powinno się być jak chleb, który dla wszystkich leży na stole, z którego każdy może kęs dla siebie ukroić i nakarmić się, jeśli jest głodny".

7. Wspaniałomyślność. Wielkoduszność to postawa, która stale szuka dobra dla drugiego człowieka. Nakierowana jest na dobro bliźniego. Cechuje się w tym swego rodzaju spontanicznością, nie planuje wielkich działań, jest pierwszym odruchem wobec napotkanej siostry lub brata.

8. Łaskawość (Łagodność: łacińskie: modestia; greckie: prautes)

Termin grecki prautes posiada bogate znaczenie. Odnosi się do postawy charakteryzującej się łagodnością, uprzejmością, życzliwością i skromnością. Pozwala zachować godność w obliczu prześladowań. Nie jest to jednak bierna postawa, pozwala ona obstawać przy swoich zasadach nie czyniąc nikomu krzywdy.

O miłości św. Paweł napisał, że jest łaskawa (1 Kor 13,4). Oznacza ona skłonność do czynienia dobra nie tylko wobec tych, których kochamy, lecz przede

wszystkim wobec osób, które przez swoje postępowanie na to nie zasługują lub po prostu ich nie znamy.

Łaska to przecież dar, na który się nie zasługuje. To miłosierdzie przejawiające się na przykład w wypełnianiu uczynków względem duszy i ciała, o których mówi katechizm.

9. Wierność (łacińskie: fides; greckie: pistis)

Człowiek wierny jest godny zaufania, rzetelny.

Jest podstawą zaufania. To trwanie przy podjętych świadomie i dobrowolnie zobowiązaniach pomimo przeciwności. Jest naśladowaniem wierności samego Boga wobec człowieka, który nie pozostawił go pod władzą śmierci, lecz posłał swojego Syna, aby dokonał dzieła zbawienia.

Wierność jest cechą, która wyraża miłość, kieruje się prawdą i przeciwstawia kłamstwu i oszustwu. Nawet jeśli dopuściło się niewierności, to wciąż jest czas, by na jej drogę powrócić.

10. Skromność.

Rodzi się z umiarkowania. Człowiek skromny cechuje się wewnętrzną równowagą płynącą z prostoty i uporządkowania. Chrześcijanin w skromności ma świadomość, że wszystko co potrafi i posiada jest darem Bożym, stąd nie będzie przeceniał ani nie doceniał swoich umiejętności, a za ich pochwałę ze strony drugiego serdecznie podziękuje także Bogu.

Skromność cechuje niepretensjonalność, spokój, właściwe traktowanie drugiego człowieka, ubiór i mowa. Jest to owoc, który bardzo mocno oddziałuje na otaczający świat, który bardzo mocno nas określa.

11. Wstrzemięźliwość (Samokontrola, opanowanie; łacińskie: continentia; greckie: egkrateia)

Niektórzy tłumaczą na "opanowanie". Objawia się

nieimpulsywnym zachowaniem, kontrolą nad osobistymi pragnieniami, jeżeli stoją w sprzeczności z prawem Boga.

Oznacza opanowanie, umiarkowanie lub powstrzymanie się od czegoś. Owoc ten pozwala rozsądnie korzystać z powierzonych sobie dóbr i zgodnie z ich przeznaczeniem oraz dozwolonych przyjemności, a czasem rezygnację z nich dla innych celów podyktowanych z miłości.

Wyrażać się może w bardzo wielu aspektach naszego życia, np. rezygnacja z alkoholu, palenia papierosów czy objadania się. Można być wstrzemięźliwym w oglądaniu telewizji, graniu na komputerze, przesiadywaniu na Facebooku. Warto ćwiczyć się we wstrzemięźliwości w stosunku do spraw, które sprawiają nam największe problemy.

12. Czystość. Dotyczy całego człowieka, a wypływa z faktu, że ciała nasze są świątyniami Ducha Świętego (1 Kor 6,19-20). Zatem cały człowiek ma służyć budowaniu królestwa Bożego już tu na ziemi. "Błogosławieni czystego serca, albowiem oni Boga oglądać będą" (Mt 5,8). To warunek zbawienia.

Czystość moralna, czystość serca jest wolnością od zła, grzechu i podstępów. To dostrzeganie Boga w całym Jego stworzeniu. To życie w relacji z Chrystusem przez modlitwę, sakramenty oraz praktykowane miłosierdzie. Czystość wymaga pracy. Nie jest czymś, co się raz zdobywa.

Owoc ten wymaga pielęgnacji, a utracony odzyskania. Czystość to autentyczne przeżywanie faktu, że jestem świątynią Ducha Świętego, a każda świątynia w swoim utrzymaniu wymaga ogromu trudu, nakładów pracy i ciągłego specjalnego starania.

Modlitwy do Ducha Świętego

Nowenna przed Uroczystością Zesłania Ducha Świętego

Nowenna przed Uroczystością Zesłania Ducha Świętego

Duch Święty przenika Głębokości Samego Boga, zna najskrytsze myśli każdego człowieka i wie, co my uczynimy w przyszłości. Toteż prosimy Ducha Świętego o okrycie naszej nędznej duszy Królewskimi Darami, by nas oświecił i uświęcił zgodnie z Jego Świętą Wolą. Pocieszyciel przez tę modlitwę-nowennę da tyle Światła i Mocy, że to zupełnie wystarczy do pełnej realizacji Woli Trójcy Przenajświętszej, która obecnie jest tak bardzo zapomniana.

Ta Nowenna powinna być odmawiana jako przygotowanie przed Świętem Zesłania Ducha Świętego przez dziewięć dni - najpierw prywatnie, później przez cały Kościół. Składa się ona z następujących tekstów: modlitwy wstępnej, modlitwy na każdy dzień nowenny, litanii już istniejącej, dziesiątki Świętego Różańca (Trzecia Tajemnica Chwalebna - Zesłanie Ducha Świętego), koronki, modlitwy na zakończenie nowenny.

Nowennę można odmawiać nieustannie bądź jeden raz w miesiącu (najbardziej wskazane - przez dziewięć dni przed pierwszą niedzielą miesiąca). Aby uzyskać wiele specjalnych łask, można też odmawiać samą koronkę do Ducha Świętego. Nie należy zadawać sobie trudu, jakie konkretne otrzymamy łaski z powodu odmówienia tej nowenny. O to zatroszczy się Sam Duch Święty, który prosi o rozpowszechnienie tej nowenny po krańce ziemi. I obiecuje każdemu, kto będzie szezzył jej kult, że otrzyma tysiąckrotnie powiększone łaski. Niech będzie uwielbiony Pan za cuda Miłości i Miłosierdzia! Postarajmy się z pokorą i cierpliwością pełnić Jego Świętą Wolę. Wszyscy prawego serca

przyjmijmy tę wyjątkową propozycję Ducha Świętego. Jej zlekceważenie sprawi, że o wiele więcej dusz pójdzie na wieczne potępienie.

Ponieważ nowenna do Ducha Świętego przypada w maju i czerwcu, dlatego łączy się ją z nabożeństwami majowymi czy też czerwcowymi w następujący sposób:

1. Wystawienie Najświętszego Sakramentu

Po wystawieniu Najświętszego Sakramentu można zaśpiewać hymn: "O Stworzycielu, Duchu, przyjdź" lub sekwencję: "Przybądź, Duchu Święty" czy też inną pieśń do Ducha Świętego.

1. Przyjdź, Duchu Święty, ja pragnę, + o to dziś błagam Cię. + Przyjdź w swojej mocy i sile, + radością napełnij mnie.

2. Przyjdź jako Mądrość do dzieci, + przyjdź jako ślepemu wzrok, + przyjdź jako Moc w mej słabości, + weź wszystko, co moje jest.

3. Przyjdź jako źródło pustyni, + mocą swą do naszych dusz. + O niech Twa moc uzdrowienia + dotknie, uleczy mnie już.

4. Przyjdź, Duchu Święty, ja pragnę, + o to dziś błagam Cię. + Przyjdź w swojej mocy i sile, + radością napełnij mnie.

2. Modlitwa wstępna

Duchu Święty, Boże, który w dniu narodzin Kościoła raczyłeś zstąpić widomie na apostołów, aby oświecić ich rozum, zapalić serca, utwierdzić w wierze i życie ich uświęcić, błagamy Cię najgoręcej w czasie tej nowenny, abys również nam raczył udzielić tych samych darów dla naszego uświęcenia i wzrostu chwały Bożej. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

3. Na poszczególne dni nowenny

1 dzień (piątek)

W ostatnim dniu oktawy Święta Namiotów, Jezus

"zawołał donośnym głosem: Jeśli ktoś jest spragniony, a wierzy we Mnie, niech przyjdzie do Mnie i pije! A powiedział to o Duchu, którego mieli otrzymać wierzący w Niego" (J 7,37.39).

Módlmy się: Panie Jezu Chryste, jak drzewo po przyjęciu wody rozwija się i przynosi owoce, również i my pragniemy przyjąć łaskę Ducha Świętego i przynosić owoce cnót. Amen.

2 dzień (sobota)

Pismo święte poucza: "Bóg zbawił nas przez obmycie odradzające w Duchu Świętym, którego wylał na nas obficie przez Jezusa Chrystusa, Zbawiciela naszego, abyśmy usprawiedliwieni Jego łaską, stali się w nadziei dziedzicami życia wiecznego" (Tt 3,5-7).

Módlmy się: Boże, który w chrzcie świętym obficie wylałeś na nas Ducha Świętego, spraw łaskawie, aby wspierał On nasze pragnienie nieba, aby nas zachęcał, uczył, oświecał, pocieszał, umacniał, leczył, usprawiedliwiał i zbawiał. Amen.

3 dzień (niedziela)

Pismo święte poucza: "Wszyscyśmy w jednym Duchu zostali ochrzczeni, aby stanowić jedno Ciało: czy to Żydzi, czy Grecy, czy to niewolnicy, czy wolni. Wszyscyśmy też zostali napojeni jednym Duchem" (1 Kor 12,13).

Módlmy się: Duchu Przenajświętszy, Boże jedności, zgody i pokoju, błagamy Cię pokornie, abyś zawsze jednoczył wszystkich wierzących w Chrystusa w Jego świętym Kościele. Amen.

4 dzień (poniedziałek)

Pismo święte poucza: "Bóg jest tym, który umacnia nas wspólnie z wami w Chrystusie i który nas namaścił. On też wycisnął na nas pieczęć i zostawił zadatek Ducha w sercach naszych" (2 Kor 1,21-22).

Módlmy się: Duchu Święty, dziękujemy Ci za to, że nas opieczętowałeś Bożym podobieństwem, które jest

zadaniem szczęścia wiecznego i wezwaniem do świętości. Amen.

5 dzień (wtorek)

Pismo święte poucza: "Duch przychodzi z pomocą naszej słabości. Gdy bowiem nie umiemy się modlić tak, jak trzeba, sam Duch przyczynia się za nami w błaganiach, których nie można wyrazić słowami. Ten zaś, który przenika serca, zna zamiar Ducha, wie, że przyczynia się za świętymi zgodnie z wolą Bożą" (Rz 8,26-27).

Módlmy się: Panie Jezu Chryste, dzięki mieszkającemu w nas Duchowi Świętemu, modlitwa nasza zdolna jest ujarzmić szatana i pokusy świata, a także zdolna jest wielbić Ciebie wraz z Ojcem i Duchem Świętym. Amen.

6 dzień (środa)

Pismo święte poucza: "Postępujcie według ducha, a nie spełnicie pożądania ciała. Owocem ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie. Mając życie od Ducha, do Ducha się też stosujemy" (Gal 5,16.22.25).

Módlmy się: Panie, pomnóż w nas wiarę w Ciebie i zawsze nas oświecaj światłem Ducha Świętego, abyśmy postępowali według ducha i cieszyli się jego owocami. Amen.

7 dzień (czwartek)

Pismo święte poucza: "Czyż nie wiecie, że ciało wasze jest świątynią Ducha Świętego, który w was jest, a którego macie od Boga, i że już nie należycie do samych siebie? Za wielką bowiem cenę zostaliście nabyć. Chwalcie więc Boga w waszym ciele" (1 Kor 6,19-20).

Módlmy się: Boże, dopóki żyjemy w ciele, walczymy ze złem, spraw przeto, abyśmy umieli opanować wszelkie pokusy i popędy przy pomocy mieszkającego w nas Ducha Świętego, abyśmy żyli wiecznie. Amen.

8 dzień (piątek)

Pismo święte poucza: "Ani oko nie widziało, ani ucho nie słyszało, ani serce człowieka nie zdołało pojąć. Jak wielkie rzeczy przygotował Bóg tym, którzy Go miłują. Nam zaś objawił to Bóg przez Ducha - Duch przenika wszystko, nawet głębokości Boga samego" (1 Kor 2,919).

Módlmy się: Przybądź, Duchu Święty, napełnij serca Twoich wiernych i zapal w nich ogień Twojej miłości, abyśmy miłowali Boga całym sercem i otrzymali wieczne szczęście. Amen.

9 dzień (sobota)

Pismo święte poucza: "Kiedy nadszedł dzień Pięćdziesiątnicy, znajdowali się wszyscy razem na tym samym miejscu. Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wichru, i napełnił cały dom, w którym przebywali. Ukazały się im też języki jakby z ognia, które się rozdzieliły, i na każdym z nich spoczął jeden. I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić (Dz 2,1-4).

Módlmy się: Duchu Święty, który sprawiłeś, że apostołowie mówili różnymi językami, spraw abyśmy w życiu chrześcijańskim potrafili mówić językiem słów, językiem czynów, językiem przykładu i wszystkimi możliwymi językami dla pomnożenia chwały Bożej. Amen.

Modlitwy końcowe (odmawiane w każdym dniu nowenny)

Ojcze nasz...

Módlmy się: Boże, Ty otworzyłeś nam bramy życia wiecznego wywyższając Chrystusa i zsyłając nam Ducha Świętego, spraw, aby tak wielkie dary umocniły nasze oddanie się Tobie i pomnożyły naszą wiarę. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

6. Litania Loretańska do Najświętszej Maryi Panny

(w czerwcu do Serca Pana Jezusa)

7. Zakończenie nabożeństwa błogostawieństwem eucharystycznym

Jeżeli nie uczestniczymy w nabożeństwie majowym, bądź czerwcowym:

1. Dziesiątek Różańca Świętego: Zesłanie Ducha Świętego.

2. Koronka do Ducha Świętego

Na początku: Ojciec nasz... Zdrowaś Maryjo... Wierzę w Boga... Chwała Ojcu...

Na dużych paciorkach: Duchu Święty, ześlij na moją (naszą) duszę 7 darów i 12 owoców swojego Świętego Ducha (1x).

Na małych paciorkach: Duchu Święty, kocham Cię, oświeć mnie (nas). (10x)

Na zakończenie: Niech moc Ducha Świętego przeniknie i naprawi mnie i cały świat. (3x)

3. Modlitwa na zakończenie Nowenny

O, Duchu Święty, Boże, dziękuję Ci za łaski, dary oraz owoce, jakich mi (nam) raczyłeś udzielić. Spraw, o Boże wszechmocny i wszechpotężny, niech zawsze pełnię Twoją świętą wolę. Daj, o Panie, aby te łaski, które dziś uzyskaliśmy dzięki Twojej pomocy zostały rozprzestrzenione na wszystkie dusze świata. Amen.

Litania do Ducha Świętego v.1

Kyrie elejson, Chryste elejson, Kyrie elejson.

Chryste, usłysz nas, Chryste, wysłuchaj nas.

Ojciec z nieba, Boże, **zmiłuj się nad nami**

Synu, Odkupicielu świata, Boże,

Duchu Święty, Boże,

Święta Trójco, Jedyny Boże,

Duchu Święty, od Ojca i Syna pochodzący,

Duchu Święty Mądrości,

Duchu Święty Bojaźni Bożej,

Duchu Święty Łaski i Miłosierdzia,
Duchu Święty Wiary, Pokoju i Miłości,
Duchu Święty Pokory i Czystości,
Duchu Święty Cierpliwości,
Duchu Święty Skruchy i Żalu,
Duchu Święty Światłości serca,
Duchu Święty Wesele wybranych,
Duchu Święty Oświecicielu Proroków,
Duchu Święty Mądrości Apostołów,
Duchu Święty Czystości panieńskiej,
Duchu Święty Pocieszycielu nasz,
Duchu Święty Wodzu i Przewodniku nasz,
Bądź nam miłościw! **Przepuść nam, Panie!**
Bądź nam miłościw! **Wysłuchaj nas, Panie!**

Od wszelkiego grzechu i pokusy doń,
wybaw nas, Duchu Święty Boże.

Od sprzeciwiania się uznanej Prawdzie Wiary Świętej,
Od grzechu przeciw ufności w Miłosierdzie Boże,
Od wszelkiej rozpaczki,
Od złości i nienawiści,
Od zatwardziałości serca,
Od wszelkiego niedbalstwa,
Od wszystkich złych i nieczystych spraw i myśli,
Od nagłej i niespodziewanej śmierci,
Od potępienia wiekuistego,

My grzeszni Ciebie, Boga, prosimy,
wysłuchaj nas, Duchu Święty Boże.

Abyś raczył rządzić Twoim Świętym Kościołem i zachować Go, Ciebie prosimy,
Abyś Namiestnika Apostolskiego i wszystkich duszpasterzy w świętej pobożności utrzymać raczył,
Abyś nas w pobożności i pokorze utwierdzić raczył,
Abyś nam stałości i męstwa udzielić raczył,
Abyś myśli nasze ku pożądaniu Niebieskich Rzeczy

podnosić raczył,
Abyś nas oczyściwszy, na godne mieszkanie dla Sie-
bie poświęcić
Abyś nas w cierpieniach naszych pocieszyć raczył,
Abyś w łasce Twojej utwierdzić i zbawić raczył,
Abyś nas wszystkich do uczestnictwa Chwały Wiekui-
stej doprowadzić raczył,
Przez wieczne pochodzenie Twoje od Ojca i Syna,
Przez wieczne pochodzenie Twoje od Ojca i Syna,
Przez Poczęcie Maryi Dziewicy, Najświętszej Matki
Jezusa Chrystusa,
Przez Twoje przyjście w Językach Ognistych,
Abyśmy Ciebie miłowali i dla Ciebie grzechów się
strzegli,

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, **prze-
puść nam, Duchu Święty.**

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, **wysłu-
chaj nas, Duchu Święty.**

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, **zmiłuj
się nad nami, Duchu Święty.**

W. Serce czyste stwórz we mnie, Boże.

O. I ducha prawego odnow we wnętrzościach
moich.

W. Panie, wysłuchaj modlitwę moją.

O. A wołanie moje niech do Ciebie przyjdzie.

Litania do Ducha Świętego v.2

Kyrie elejson, Chryste elejson, Kyrie elejson.
Chryste, usłysz nas, Chryste, wysłuchaj nas.
Ojcze z nieba, Boże, **zmiłuj się nad nami**
Synu, Odkupicielu świata, Boże,
Duchu Święty, Boże,
Święta Trójco, Jedyny Boże,
Duchu Święty, Trzecia Osoba Trójcy Przenajświętszej,
Duchu Święty, który od Ojca i Syna pochodzisz,

Duchu Święty, który na początku stworzenia świata
unosieś się nad wodami,
Duchu Święty, który w postaci gołębiczy pojawiłeś się
nad Chrystusem w wodach Jordanu,
Duchu Święty, który zstąpiłeś na Apostołów w postaci
języków ognistych,
Duchu Święty, który żarem gorliwości przepełniłeś
serca uczniów Pańskich,
Duchu Święty, który odrodziłeś nas w wodzie Chrztu
świętego,
Duchu Święty, który nas umocniłeś w Sakramencie
Bierzmowania,
Duchu Święty, przez którego Bóg czyni nas dziećmi
Swoimi,
Duchu Święty, który wlewasz miłość Boską do serc
naszych,
Duchu Święty, który nas uczysz prawdziwej pobożno-
ści,
Duchu Święty, źródło radości,
Duchu Święty, strażniku sumień naszych,
Duchu Święty, obecny w nas przez łaskę swoją,
Duchu Święty, dawco mądrości i rozumu,
Duchu Święty, dawco rady i męstwa,
Duchu Święty, dawco umiejętności i pobożności,
Duchu Święty, dawco bojaźni Bożej,
Duchu Święty, dawco wiary, nadziei i miłości,
Duchu Święty, natchnienie skruchy i żalu wybranych,
Bądź nam miłościw, przepuść nam, Duchu Święty.
Bądź nam miłościw, wysłuchaj nas, Duchu Święty.
Bądź nam miłościw, wybaw nas, Duchu Święty.
Od zwątpienia w zbawcze działanie łaski,
Od buntu przeciwko prawdzie chrześcijańskiej,
Od braku serca wobec bliźnich naszych,
Od zatwardziałości w grzechach,
Od zaniedbania pokuty,
Od wszelkich złych i nieczystych spraw i myśli,

Od nagłej i niespodziewanej śmierci,
Od potępienia wiekuistego,
My grzeszni, Ciebie prosimy, **wysłuchaj nas Duchu Święty.**

Abyś Kościołem Twoim świętym rządzić i zachować go raczył,

Abyś nas w wierze katolickiej utwierdzić raczył,

Abyś nam wytrwałości i męstwa udzielić raczył,

Abyś umysły nasze pragnieniem posiadania nieba natchnąć raczył,

Abyś w nas godne mieszkanie dla siebie przygotować raczył,

Abyś nas w cierpieniach pocieszyć raczył,

Abyś nas w łasce Twojej utwierdzić raczył,

Abyś nas wszystkich do zbawienia doprowadzić raczył,

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, **przepuść nam, Panie.**

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, **wysłuchaj nas, Panie.**

Baranku Boży, który gładzisz grzechy świata, **zmiłuj się nad nami.**

P. Stwórz, Boże, we mnie serce czyste.

W. I odnów we mnie moc ducha.

Módlmy się. Duchu Święty, który zgromadziłeś wszystkie narody w jednoświary, przybądź i napełnij serca Twoich sług łaską Swoją, zapal w nas ogień Twojej miłości i chroń od wszelkiego złego. Amen.

Modlitwa o 7 darów Ducha Świętego

Gdybyśmy wiedzieli, jakich łask udziela nam Duch Święty, modlilibyśmy się bez przerwy.

W życiu duchowym najważniejsze jest prosić o dar Duch Świętego. Ten, kto ma Ducha Świętego, ten ma

wszystko.

Módlmy się o dary Ducha Świętego, które są nam potrzebne, byśmy mogli dawać świadectwo przez które inni odczują obecność Boga.

Modlitwa o siedem darów Ducha Świętego

Duchu Święty, Ty nas uświęcasz, wspomagając w pracy nad sobą. Ty nas pocieszasz, wspierając, gdy jesteśmy słabi i bezradni. Prosimy Cię o Twoje dary.

1. Duchu Święty, prosimy Cię o dar mądrości, byśmy poznali i umiłowali Prawdę wiekuistą, którą jesteś Ty, mój Boże. – Prosimy Cię, wysłuchaj nas Duchu Święty! (Ojciec nasz...)

2. Duchu Święty, prosimy Cię o dar rozumu, abyśmy, na ile nasze umysły mogą pojąć, zrozumieli prawdy wiary. – Prosimy Cię...

3. Duchu Święty, prosimy Cię o dar umiejętności, abyśmy patrząc na świat dostrzegali w nim dzieło Twojej dobroci i mądrości i abyśmy nie łudzili się, że rzeczy stworzone mogą zaspokoić wszystkie nasze pragnienia. – Prosimy Cię...

4. Duchu Święty, prosimy Cię o dar rady, na chwile trudne, gdy nie będziemy wiedzieli, jak postąpić. – Prosimy Cię...

5. Duchu Święty, prosimy Cię o dar męstwa na czas szczególnych trudności i pokus. – Prosimy Cię...

6. Duchu Święty, prosimy Cię o dar pobożności, abyśmy chętnie obcowali z Tobą w modlitwie, abyśmy patrzyli na ludzi jak na braci i na Kościół jako narzędzie Twojej ojcowskiej opieki. – Prosimy Cię...

7. Duchu Święty, prosimy Cię o dar bojaźni Bożej, byśmy lękali się grzechu, który Ciebie, o Boże, obraża. – Prosimy Cię...

Duchu Święty, prowadź mnie!

Duchu Święty, duszo mej duszy, uwielbiam Cię. Oświecaj mnie, prowadź mnie, umacniaj, pocieszaj i nauczaj co mam czynić, rozkazuj mi! Poddaję się chętnie wszystkiemu, czego ode mnie zażadasz, pragnę wszystko przyjąć, co na mnie dopuścisz. Daj mi tylko poznać Twoją świętą wolę! Amen.

Modlitwa o 7 darów Ducha Świętego v.1

Modlitwa ze Szkoły Modlitwy Jana Pawła II

Uwielbiam Cię, Duchu Święty, oddaję się Tobie i z ufnością proszę, abyś zawsze mieszkał we mnie, wszystkiego mnie nauczył i hojnie udzielał mi swoich darów.

O, Duchu Święty, Dawco daru mądrości, oświecaj mnie.

O, Duchu Święty, Dawco daru rozumu, pouczaj mnie.

O, Duchu Święty, Dawco daru rady, kieruj mną.

O, Duchu Święty, Dawco daru męstwa, umacniaj mnie.

O, Duchu Święty, Dawco daru umiejętności, prowadź mnie.

O, Duchu Święty, Dawco daru pobożności, uświęcaj mnie.

O, Duchu Święty, Dawco daru bojaźni Bożej, broń mnie.

Niebieski Ogniu, przemieniaj mnie w siebie, abym coraz bardziej płonął miłością Boga i ludzi. Niech miłość będzie najważniejszą regułą mego ziemskiego życia i darem uczestnictwa w Twoim Boskim życiu, w którym jesteś jedno z Ojcem i Synem w wiecznym szczęściu Trójcy. Amen.

Modlitwa o 7 darów Ducha Świętego v.3

Duchu Przenajświętszy, racz mi udzielić daru mądrości, abym zawsze umiejętnie rozróżniał dobro od zła i nigdy dóbr tego świata nie przedkładał nad dobro wieczne;

Daj mi dar rozumu, abym poznał prawdy objawione na ile tylko jest to możliwe dla nieudolności ludzkiej.

Daj mi dar umiejętności, abym wszystko odnosił do Boga, a gardził marnościami tego świata.

Daj mi dar rady, abym ostrożnie postępował wśród niebezpieczeństw życia doczesnego i spełniał wolę Bożą.

Daj mi dar męstwa, abym przewyciężał pokusy nieprzyjaciela i znosił prześladowania, na które mógłbym być wystawiony.

Daj mi dar pobożności, abym się rozmyślał w rozmyślaniu, w modlitwie i w tym wszystkim, co się odnosi do służby Bożej.

Daj mi dar bojaźni Bożej, abym bał się Ciebie obrazić jedynie dla miłości Twojej.

Do tych wszystkich darów, o Duchu Święty dodaj mi dar pokuty, abym grzech swoje opłakiwał, i dar umartwienia, abym zadośćuczynił Boskiej sprawiedliwości.

Napełnij Duchu Święty serce moje Boską miłością i łaską wytrwania, abym żył po chrześcijańsku i umarł śmiercią świętobliwą. Amen.

Modlitwa św. Jana Pawła II do Ducha Świętego

Duchu Święty, proszę Cię:

o dar mądrości do lepszego poznawania Ciebie i Twoich doskonałości Bożych,

o dar rozumu do lepszego zrozumienia ducha tajemnic wiary świętej,

o dar umiejętności, abym w życiu kierował się zasadami wiary,

o dar rady, abym we wszystkim u Ciebie szukał rady

i u Ciebie ją zawsze znajdował,
o dar męstwa, aby żadna bojaźń ani względy ziemskie nie mogły mnie od Ciebie oderwać,
o dar pobożności, abym zawsze służył Twojemu Majestatowi z synowską miłością,
o dar bojaźni Bożej, abym lękał się grzechu, który Ciebie, o Boże, obraża.

Do tych wszystkich darów, o Duchu Święty dodaj mi dar pokuty, abym opłakiwał swoje grzechy, i dar umartwienia, abym zadośćuczynił Boskiej sprawiedliwości.

Duchu Święty napełnij moje serce miłością Bożą i łaską wytrwania, abym żył po chrześcijańsku i umarł śmiercią świętobliwą. Amen.

Koronka do Ducha Świętego

Na początku: Ojcze nasz... Zdrowaś Maryjo... Wierzę w Boga... Chwała Ojcu...

Na dużych paciorkach: Duchu Święty, ześlij na moją (naszą) duszę 7 darów i 12 owoców swojego Świętego Ducha (1x).

Na małych paciorkach: Duchu Święty, kocham Cię, oświeć mnie (nas). (10x)

Na zakończenie: Niech moc Ducha Świętego przeniknie i naprawi mnie i cały świat. (3x)

Codzienna modlitwa do Ducha Świętego

Duchu Przenajświętszy, którego kocham z całej duszy mojej, uwielbiam Cię!

Oświecaj mnie, wzmacniaj mnie, kieruj mną, pokrzepiaj mnie, pocieszaj mnie.

Obiecuję poddać się wszystkiemu, co mnie spotyka z Twojej woli, i przyjąć wszystko, co pragniesz, aby mnie spotkało.

Duchu Przenajświętszy, obdarz świat pokojem!

Modlitwa do Ducha Świętego

Przyjdź, Duchu Święty,
Przemień nasze wewnętrzne napięcie w święte od-
prężenie.

Przemień nasz niepokój w kojącą ciszę.

Przemień nasze zatroskanie w spokojną ufność.

Przemień nasz lęk w nieugiętą wiarę.

Przemień naszą gorycz w słodycz Twojej łaski.

Przemień mrok naszych serc w delikatne światło.

Przemień naszą obojętność w serdeczną życzliwość.

Przemień naszą noc w Twoje światło.

Przemień zimę naszych dusz w Twoją wiosnę.

Wyprostuj nasze krzywe drogi, wypełnij naszą pustkę.

Oczyść nas z pychy, pogłębij naszą pokorę.

Rozpal w nas miłość, zgaś w nas zmysłowość.

Spraw, abyśmy widzieli siebie, jak Ty nas widzisz.

Abyśmy mogli poznać Ciebie, jak to obiecałeś i byli
szczęśliwi według Słowa Twego:

Błogostawieni czystego serca, albowiem oni Boga
oglądać będą.

Modlitwa św. Augustyna

Duchu Święty, Boże, tchnij we mnie swoim tchnie-
niem, abym myślał o tym, co jest święte. Prowadź
mnie, Duchu Święty, abym czynił to, co jest święte.
Przyciągaj mnie do siebie, Duchu Święty, abym kochał
to, co jest święte. Umacniaj mnie, Duchu Święty, abym
strzegł tego, co jest święte. Strzeż mnie, Duchu Święty,
abym nigdy nie utracił tego, co jest święte. Amen.

Modlitwa św. Katarzyny ze Sieny

O Duchu Święty, przyjdź do mego serca. O Boże
żywy, mocą swoją świętą pociągnij me serce ku sobie.
Racz mi udzielić daru roztropnej miłości razem ze

świętą bojaźnią. Zachowaj mnie od wszelkiej złej myśli. Niech miłość Twoja będzie mi żarem i światłem, ażeby każdy ciężar stał mi się lekkim ciężarem. Święty mój Ojczy i słodki mój Panie! Wspomóż mnie w każdej Twojej służbie. Daj mi miłość Twoją. Amen.

Modlitwa Piusa XII

Przyjdź, Duchu Święty i uczyni moje ciało swoją świątynią. Przyjdź i pozostań ze mną na zawsze. Udziel mi głębokiej miłości do Najświętszego Serca Jezusowego, abym je ukochał z całego serca, z całej duszy, ze wszystkich myśli i sił moich.

Oddaję Ci wszystkie władze mej duszy i mego ciała. Panuj nad moimi namiętnościami, uczuciami i poruszeniami. Przyjmij mój rozum i moją wolę, moją pamięć i wyobraźnię.

Duchu Święty, udziel mi obfitości Twojej skutecznej łaski. Obdarz mnie pełnią cnót. Pomnażaj moją wiarę, umacniaj mą nadzieję, rozpalaj moją miłość. Udziel mi Twych siedmiu darów, owoców i błogosławieństw. Pozwól mi być Twoją świątynią i mieszkaniem całej Trójcy Przenajświętszej. Amen.

Duchu Święty

Duchu Święty udziel mi cierpliwości, abym z rozwagą i roztropnością podejmował się zobowiązań i sumienie je wypełniał. Obdarz mnie cichością, abym znosił wady i ułomności bliźnich.

Natchnij mnie dobrocią swoją, abym potrzebom bliźnich chętnie i szybko zaradzał. Święty Duchu – Miłości przedwieczna Ojca i Syna udziel mi miłości swojej i pokazuj jak trzeba żyć. Amen.

Światłość bez zmierzchu

Przyjdź, światłości prawdziwa,
o przyjdź, życie wieczne,
przyjdź, tajemnico ukryta!
Przyjdź, skarbie bez miana,
przyjdź, światłości bez zmierni,
przyjdź, radości wieczna,
nadziejo, która chcesz nas zbawić.
Przyjdź, powstanie z martwych, przyjdź!
Przyjdź Ty, który chcesz,
żebym ja Ciebie chciał.
Ty niedostępny, przyjdź!
Tchnienie mojego życia, przyjdź!
Pocieszenie mojego serca, przyjdź!
Amen.

Krótka modlitwa do Ducha Świętego

O Duchu Święty, duszo mej duszy, uwielbiam Cię,
oświecaj mnie, umacniaj, pocieszaj i pouczaj, co mam
czynić. Poddaję się chętnie wszystkiemu, czego ode
mnie zażadasz, pragnę wszystko przyjąć, co na mnie
dopuszczasz. Daj mi tylko poznać Twoją świętą wolę.
Amen.

Modlitwa bł. Jana XXIII

Duchu Święty, Pocieszycielu, racz udoskonalić w nas
dzieło rozpoczęte przez Jezusa. Spraw, aby modlitwa,
którą zanosimy w imieniu całego świata, była mocna i
stała. Przyspiesz nam czas głębokiego życia we-
wnętrznego. Rozpal w nas zapał apostołski, który by
dosięgnął wszystkich ludzi i wszystkie narody, gdyż
wszystkie są odkupione Krwią Chrystusa i wszystkie
stanowią Jego dziedzictwo. Skrusz w nas wrodzoną py-
chę i podnieś nas na wyżyny pokory, prawdziwej bo-
jaźni i wielkodusznej odwagi.

Niech żadne więzy ziemskie nie przeszkadzają nam

w wypełnianiu naszego powołania. Niech dla samolubnej korzyści i przez niedbalstwo nasze nie będą deptane prawa sprawiedliwości. Niech żadne wyrachowania nie sprowadzą szerokiego zasięgu miłości do ciasnych, małych egoizmów. Niech wszystko w nas będzie czyste i wielkie: poszukiwanie i umiłowanie prawdy, gotowość do ofiar, gotowość na krzyż i na śmierć. Niech wszystko będzie zgodne z ostatnią modlitwą Syna do Ojca i z tym źródłem Twojej, o Duchu Święty, miłości, która z woli Ojca i Syna spłynęła na Kościół, na jego instytucje, na poszczególne dusze i narody świata całego. Amen.

Modlitwa bł. s. Mariam – „Małej Arabki”

O Duchu Święty, źródło pokoju i światłości, przyjdź mnie oświecić.

Jestem głodna – przyjdź mnie nakarmić.

Jestem spragniona – przyjdź mnie orzeźwić.

Jestem ślepa – pozwól abym przejrzała.

Jestem słaba – przyjdź mnie umocnić.

Jestem biedna – przyjdź mnie ubogacić.

Jestem nieoświecona – przyjdź i daj mi poznać Jezusa.

Przyjdź, mój Pocieszycielu! Przyjdź, moja radości!
Przyjdź, moja światłości! Przyjdź, moja mocy! Przyjdź,
Dawco pokoju! Duchu Święty, powierzam się Tobie.

Z liturgii wschodniej

Przyjdź, Duchu czcigodny i wszechmocny, któryś uczynił wszystko. Wszystko trzymasz w swej ręce, Ty, który jesteś ponad wszelką mądrość i moc. Nikt nie może Cię opisać ani pojąć, ani zgłębić. Ty doskonalisz całe stworzenie aż do dna jego istoty. Ty jesteś nieodłączny od każdej rzeczy aż do dna jej siły. Błogosławimy Cię, Panie wszystkich rzeczy. Panie bardzo dobry!

Od Ciebie wszelkie istnienie, wszelkie oddychanie, wszelka myśl i wszelkie poznanie Boga. Błogostawimy Cię, bo Ty nam dajesz widzieć piękność nieba, bieg słońca, koło księżyca i gwiazd wspaniałości. I dlatego wołamy: Chwała Tobie, Duchu!

Według tekstów z Taize

Duchu Święty, Duchu Prawdy i Życia, Darze zmarłychwstałego Pana, posłany przez Niego od Ojca. Ty zstąpiłeś na apostołów zgromadzonych w Wieczerniku w dniu Pięćdziesiątnicy. Dziś napełniasz nasze serca swoją obecnością. Tobie pragniemy śpiewać pieśń uwielbienia.

Chwała Tobie, Panie potężny, Duchu Pocieszycielu, szczodry rozdawco wszelkiego dobra. Tyś równy Ojcu i Synowi. Tobie chwała i cześć najwyższa. Ty jesteś ogniem miłości, która płonie w sercu samego Boga. Nikt w pełni nie może Cię opisać ani pojąć, ani zgłębić. Chwała Tobie, Duchu. Ty jesteś światłością i nosicielem światłości. Tyś jest dobrocią i źródłem wszelkiej dobroci. Tyś jest Duchem, który posyła proroków i wzbudza apostołów. Ty dajesz zwycięstwo męczennikom i moc wyznawcom.

Ty czynisz mądrymi tych, którzy szukają. Ty kierujesz tymi, którzy błądzą. Ty pocieszasz smutnych i umacniasz słabych. Ty opatrujesz poranionych, podnosisz upadłych i dajesz odwagę lęklwym. Ty uspokajasz porywczych, łagodzis serca twarde, umacniasz wiernych i zachowujesz wierzących.

Prosimy Cię, Duchu Pocieszycielu, zstąp do świątyni naszych serc, jak zstąpiłeś na apostołów w Wieczerniku. Ożyw nas Twoimi dobroczynnymi darami, abyśmy byli wiernymi świadkami Chrystusa zmarłychwstałego i doszli do domu naszego Ojca w niebie. Jemu chwała i cześć przez wszystkie wieki wieków. Amen.

O dar wewnętrznej przemiany

Proszę Cię, Duchu Świąty, przemień moje wewnętrzne napięcie w święte odprężenie; przemień mój niepokój w kojącą ciszę; przemień moje zatroskanie w spokojną ufność; przemień mój lęk w nieugiętą wiarę; przemień moją gorycz w słodycz Twojej łaski; przemień mrok mojego serca w delikatne światło; przemień moją obojętność w serdeczną życzliwość; przemień moją noc w Twoje światło; przemień zimę mojej duszy w Twoją wiosnę; wyprostuj moje krzywe drogi, wypełnij moją pustkę; oczyść mnie z pychy, pogłębij moją pokorę; rozpal we mnie miłość, zgaś we mnie zmysłowość.

Przyjdź, Duchu Świąty, dokonaj cudu przemiany mego serca, abym się stał podobny do Chrystusa, naszego Pana i Zbawiciela. Który z Ojcem i z Tobą żyje i króluje przez wszystkie wieki wieków. Amen.

O dar miłości i życie miłością

Duchu Świąty, Miłości przedwieczna Boga Ojca i Syna,

Racz mi udzielić miłości Twojej, abym Boga i bliźniego mógł i chciał kochać.

Daj radość Twoją, abym w Bogu szukał pocieszenia.

Daj pokój Twój, aby nic szczęścia duszy mojej zniszczyć nie zdołało.

Daj cierpliwość, abym chętnie i troskliwie służył braciom.

Daj miłosierdzie Twoje, abym dobrze czynić chciał i umiał.

Daj łaskawość Twoją, abym był skłonny zawsze przebaczać.

Daj słodycz Twoją, abym wady i słabości braci pogodnie znosił.

Daj wiarę, abym pobożnie trwał przy Tobie.

Daj skromność w myślach, słowach i uczynkach moich.

Daj wstrzemięźliwość i czystość, abym nigdy złem nie plamił duszy i ciała mego.

Duchu Najświętszy

Duchu Najświętszy, otwórz usta moje,
Bym godnie wielbił święta dzieła Twoje.

Duchu Najświętszy, przyjdź do serca mego
I uczyn sobie pomieszkanie z niego.

Duchu Najświętszy, Dawco siedmiu darów,
Oczyść me serce z grzechowych przywarów.

Duchu Najświętszy, oświeć mnie nędznego
I wolę uczyn skłonną do dobrego.

Duchu Najświętszy, Twej ogniem miłości
Rozpal w mym sercu pragnienie świętości

I spraw, by zawsze nim objęte całe
Bogu wiecznemu oddawało chwałę.

-
1. Kościół zachęca nas, abyśmy codziennie wzywali Ducha Świętego, zwłaszcza na początku i na końcu każdej ważnej czynności. (zob. KKK 2670)
  2. Duch Święty jest wewnętrznym Nauczycielem modlitwy chrześcijańskiej. (zob. KKK 2672)

Kodeks Prawa Kanonicznego

Spis treści:

1. Szafarz bierzmowania
2. Przyjmujący bierzmowanie
3. Świadkowie
4. Stwierdzenie i zapisanie bierzmowania

SAKRAMENT BIERZMOWANIA

Kan. 879 - Sakrament bierzmowania; który wyciska charakter i przez który ochrzczeni, postępując na drodze chrześcijańskiego wtajemniczenia, są ubogacani darem Ducha Świętego i doskonale łączą się z Kościołem, umacnia ich i ściślej zobowiązuje, by słowem i czynem byli świadkami Chrystusa oraz szerzyli wiarę i jej bronili:

Rozdział I SPRAWOWANIE BIERZMOWANIA

Kan. 880 - § 1. Sakrament bierzmowania jest udzielany przez namaszczenie krzyżmem na czole, którego dokonuje się przez nałożenie ręki i wypowiedzenie słów przepisanych w zatwierdzonych księgach liturgicznych.

§ 2. Krzyżmo używane w sakramencie bierzmowania powinno być konsekrowane przez biskupa, chociażby sakramentu udzielał prezbiter.

Kan. 881 - Jest wskazane, aby sakrament bierzmowania był sprawowany w kościele i to podczas Mszy świętej. Jednakże dla słusznej i uzasadnionej przyczyny może być udzielany poza Mszą świętą i w jakimkolwiek odpowiednim miejscu.

Rozdział II SZAFARZ BIERZMOWANIA

Kan. 882 - Zwyczajnym szafarzem sakramentu bierzmowania jest biskup. Ważnie udziela tego sakramentu również prezbiter posiadający taką władzę na podstawie powszechnego prawa lub szczególnego udzielenia ze strony kompetentnej władzy.

Kan. 883 - Na mocy samego prawa władzę udzielania bierzmowania posiadają:

1° w granicach swego terytorium ci, którzy w prawie są zrównani z biskupem diecezjalnym;

2° w odniesieniu do danej osoba prezbiter, który -

na mocy urzędu lub zlecenia biskupa diecezjalnego - udziela chrztu temu, kto przestał być dzieckiem albo osobę już ochrzczonej dopuszcza do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim;

3° w odniesieniu do osób znajdujących się w niebezpieczeństwie śmierci - proboszcz, a nawet każdy prezbiter.

Kan. 884 - § 1. Biskup diecezjalny powinien udzielać bierzmowania osobiście albo zatroszczyć się o to, by go udzielił inny biskup. Jeśli tego domaga się konieczność, może jednemu lub kilku określonym prezbiterom udzielić uprawnienia do sprawowania tego sakramentu.

§ 2. Z ważnej przyczyny biskup oraz prezbiter, który na mocy prawa lub szczególnego udzielania kompetentnej władzy otrzymał upoważnienie do bierzmowania, może w poszczególnych przypadkach dobrać sobie prezbiterów, aby razem z nim udzielali tego sakramentu.

Kan. 885 - § 1. Biskup diecezjalny jest obowiązany troszczyć się, aby sakrament bierzmowania był udzielony podwładnym, którzy o to proszą należycie i rozumnie.

§ 2. Prezbiter, który posiada to uprawnienie, powinien z niego korzystać w odniesieniu do tych, na korzyść których zostało mu udzielone.

Kan. 886 - § 1. Biskup w swojej diecezji może zgodnie z prawem udzielać sakramentu bierzmowania także obcym wiernym, chyba że sprzeciwia się temu wyraźny zakaz ich własnego ordynariusza.

§ 2. Biskup, by mógł godziwie udzielać bierzmowania w obcej diecezji, potrzebuje przynajmniej rozumnie domniemanego zezwolenia biskupa diecezjalnego, chyba że chodzi o jego podwładnych.

Kan. 887 - Prezbiter posiadający uprawnienie do

bierzmowania, na wyznaczonym mu terytorium godziwie udziela tego sakramentu także obcym, chyba że stoi temu na przeszkodzie zakaz ich własnego ordynariusza. Natomiast na obcym terytorium nie może ważnie bierzmować, z zachowaniem jednak przepisu Kan. 883, n. 3

Kan. 888 - Szafarze mogą udzielać bierzmowania również w miejscach wyjętych, gdy leżą na terytorium, na którym wolno im bierzmować.

Rozdział III PRZYJMUJĄCY BIERZMOWANIE

Kan. 889 - § 1. Zdającym do przyjęcia bierzmowania jest każdy i tylko ten, kto został ochrzczony, a nie był jeszcze bierzmowany.

§ 2. Poza niebezpieczeństwem śmierci, mający używanie rozumu wtedy godziwie przyjmuje bierzmowanie, gdy jest odpowiednio pouczony, właściwie dysponowany i może odnowić przyrzeczenia chrzcielne.

Kan. 890 - Wierni są obowiązani przyjąć ten sakrament w odpowiednim czasie. Rodzice, duszpasterze, zwłaszcza proboszczowie mają troszczyć się, żeby wierni zostali właściwie przygotowani do jego przyjęcia i w odpowiednim czasie do niego przystąpili.

Kan. 891 - Sakrament bierzmowania wierni powinni przyjmować w pobliżu wieku rozeznania, chyba że Konferencja Episkopatu określiła inny wiek, albo istnieje niebezpieczeństwo śmierci, lub zdaniem szafarza co innego doradza poważna przyczyna.

Rozdział IV ŚWIADKOWIE

Kan. 892 - Wedle możliwości bierzmowanemu powinien towarzyszyć świadek, który ma troszczyć się, ażeby bierzmowany postępował jako prawdziwy świadek Chrystusa i wiernie wypełniał obowiązki związane z

tym sakramentem.

Kan. 893 - § 1. Ten może spełniać zadanie świadka, kto wypełnia warunki określone w kan. 874.

§ 2. Wypada, aby świadkiem był ktoś z chrzestnych bierzmowanego.

Rozdział V

STWIERDZENIE I ZAPISANIE BIERZMOWANIA

Kan. 894 - Co do udowodnienia udzielonego bierzmowania, należy zachować przepisy Kan. 876.

Kan. 895 - Nazwiska bierzmowanych należy zapisać w księdze bierzmowanych, przechowywanej w kurii diecezjalnej albo, gdzie tak zarządzi Konferencja Episkopatu lub biskup diecezjalny, w archiwum parafialnym, czyniąc wzmiankę o szafarzu, rodzicach i świadkach, miejscu i dacie. O udzielonym bierzmowaniu proboszcz powinien zawiadomić proboszcza miejsca chrztu, aby mógł dokonać adnotacji zgodnie z postanowieniem Kan. 535, § 2.

Kan. 896 - Jeśli miejscowy proboszcz był nieobecny, szafarz ma obowiązek osobiście lub przez innego powiadomić go jak najszybciej o udzieleniu bierzmowania.

Katechizm Kościoła Katolickiego

Spis treści:

1. Bierzmowanie w ekonomii zbawienia
2. Dwie tradycje: Wschód i Zachód
3. Znaki i obrzędy bierzmowania
4. Celebrowanie bierzmowania
5. Skutki bierzmowania
6. Kto może otrzymać sakrament bierzmowania?
7. Szafarz bierzmowania
8. W skrócie

Artykuł 2 SAKRAMENT BIERZMOWANIA

1285 Sakrament bierzmowania wraz z chrztem i Eucharystią należy do „sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego”, którego jedność powinna być zachowywana. Należy zatem wyjaśniać wiernym, że przyjęcie tego sakramentu jest konieczne jako dopełnienie łaski chrztu⁷⁸ Por. Obrzędy bierzmowania, Praenotanda, 1.. Istotnie, „przez sakrament bierzmowania (ochrzczeni) jeszcze ściślej wiążą się z Kościołem, otrzymują szczególną moc Ducha Świętego i w ten sposób jeszcze mocniej zobowiązani są, jako prawdziwi świadkowie Chrystusa, do szerzenia wiary słowem i uczynkiem oraz do bronienia jej”⁷⁹ Sobór Watykański II, konst. Lumen gentium, 11; por. Obrzędy bierzmowania, Praenotanda, 2..

I. Bierzmowanie w ekonomii zbawienia

1286 W Starym Testamencie prorocy zapowiadali, że Duch Pana spocznie na ⁷⁰²⁻⁷¹⁶ oczekiwanym Mesjaszu⁸⁰ Por. Iz 11, 2. ze względu na Jego zbawcze postanie⁸¹ Por. Łk 4, 16-22; Iz 61, 1.. Zstąpienie Ducha Świętego na Jezusa, kiedy Jan udzielał Mu chrztu, było znakiem, że jest On tym, który miał przyjść, że jest Mesjaszem, Synem Bożym⁸² Por. Mt 3, 13-17; J 1, 33-34.. Jezus poczęty za sprawą Ducha Świętego urzeczywistnia całe swoje życie i całe swoje postanie w pełnej jedności z Duchem Świętym, którego Ojciec daje Mu „z niezmierzonej obfitości” (J 3, 34).

1287 Ta pełnia Ducha nie miała pozostać jedynie udziałem Mesjasza, ale ⁷³⁹ miała być udzielona *całemu ludowi mesjańskiemu*⁸³ Por. Ez 36, 25-27; Jl 3, 1-2.. Chrystus wielokrotnie obiecywał wylanie Ducha⁸⁴ Por. Łk 12, 12; J 3, 5-8; 7, 37-39; 16, 7-15; Dz 1, 8.. Spełnił najpierw tę swoją obietnicę w dniu Paschy⁸⁵ Por. J 20, 22., a następnie w sposób bardziej zdumiewający w dniu Pięćdziesiątnicy⁸⁶ Por. Dz 2, 1-4.. Apostołowie napełnieni Duchem Świętym zaczynają głosić

„wielkie dzieła Boże" (Dz 2, 11), a Piotr oznajmia, że to wylanie Ducha jest znakiem czasów mesjańskich⁸⁷ Por. Dz 2, 17-18. Ci, którzy wówczas uwierzyli słowom Apostołów i pozwolili się ochrzcić, otrzymali z kolei dar Ducha Świętego⁸⁸ Por. Dz 2, 38..

1288 „Od tego czasu Apostołowie, wypełniając wolę Chrystusa, przez ⁶⁹⁹ wkładanie rąk udzielali neofitom daru Ducha Świętego, który uzupełniał łaskę chrztu⁸⁹ Por. Dz 8, 15-17; 19, 5-6.. Dlatego w Liście do Hebrajczyków wśród pierwszych elementów formacji chrześcijańskiej wymienia się naukę o chrzcie i wkładaniu rąk⁹⁰ Por. Hbr 6, 2.. To wkładanie rąk w tradycji katolickiej słusznie uznaje się za początek sakramentu bierzmowania, który w pewien sposób przedłuża w Kościele łaskę Pięćdziesiątnicy"⁹¹ Paweł VI, konst. apost. *Divinae consortium naturae*..

1289 Bardzo wczesnie do gestu wkładania rąk dodawano namaszczenie wonną ⁶⁹⁵ oliwą (krzyżmem), aby lepiej wyrazić dar Ducha Świętego. To namaszczenie wyjaśnia imię „chrześcijanin", które znaczy „namaszczony" i bierze początek od ⁴³⁶ imienia samego Chrystusa, „którego Bóg namaścił Duchem Świętym" (Dz 10, 38). Obrzęd namaszczenia istnieje do naszych czasów zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie. Dlatego właśnie ten sakrament nazywa się na Wschodzie ¹²⁹⁷ chryzmacją, namaszczeniem krzyżmem lub myronem, oznaczającym „krzyżmo". Na Zachodzie nazwa bierzmowanie (*confirmatio*) sugeruje, że ten sakrament utwierdza chrzest i równocześnie umacnia łaskę chrzcielną.

Dwie tradycje: Wschód i Zachód

1290 W pierwszych wiekach bierzmowanie stanowi zazwyczaj jeden obrzęd z chrztem, tworząc razem z nim „podwójny sakrament", według wyrażenia św. Cypriana. Obok innych powodów wzrost liczby chrztów dzieci w różnych porach roku oraz powstawanie

nowych parafii (wiejskich) w powiększających się diecezjach uniemożliwiły obecność biskupa przy wszystkich celebracjach chrzcielnych. Na Zachodzie, gdzie dopełnienie chrztu chciano zarezerwować dla biskupa, wprowadzono rozdzielenie w czasie obu ¹²³³ sakramentów. Wschód natomiast zachował ich jedność, tak że bierzmowania udziela prezbiter, który chrzci. Powinien on jednak dokonywać tego za pomocą poświęconego przez biskupa myronu ⁹² Por. KKKW, kan. 695, § 1; 696, § 1..

1291 Zwyczaj Kościoła rzymskiego ułatwił rozwój praktyki zachodniej. Istniało tam dwukrotne namaszczenie krzyżmem świętym po chrzcie: pierwszego dokonywał ¹²⁴² prezbiter, gdy neofita wychodził z kąpeli chrzcielnej; drugiego namaszczenia dokonywał biskup na czole każdego z nowo ochrzczonych ⁹³ Por. św. Hipolit, *Traditio apostolica*, 21.. Pierwsze namaszczenie krzyżmem świętym, udzielane przez prezbitera, pozostało w obrzędzie chrzcielny. Oznacza ono uczestnictwo ochrzczonego w prorockiej, kapłańskiej i królewskiej funkcji Chrystusa. Jeśli chrzest jest udzielany dorosłemu, po chrzcie udziela się tylko jednego namaszczenia, należącego do istoty bierzmowania.

1292 Praktyka Kościołów wschodnich podkreśla bardziej jedność wtajemniczenia chrześcijańskiego. Praktyka Kościoła łacińskiego wyraźniej ukazuje natomiast więź ¹²⁴⁴ nowego chrześcijanina z biskupem, który jest gwarantem i sługą jedności swego Kościoła oraz jego powszechności i apostołskości. W ten sposób zostaje również podkreślony związek z apostołskimi początkami Kościoła Chrystusowego.

II. Znaki i obrzędy bierzmowania

1293 W obrzędzie sakramentu bierzmowania należy uwzględnić znak namaszczenia oraz to, co namaszczenie oznacza i wyciska, czyli pieczęć duchową.

Namaszczenie w symbolice biblijnej i starożytnej

posiada wielkie ⁶⁹⁵ bogactwo znaczeniowe. Oliwa jest znakiem obfitości⁹⁴ Por. Pwt 11, 14 i in. oraz radości⁹⁵ Por. Ps 23, 5; 104, 15.; oczyszcza (namaszczenie przed kąpielą i po niej) i czyni elastycznym (namaszczenie atletów, zapaśników); jest znakiem uzdrowienia, ponieważ łagodzi kontuzje i rany⁹⁶ Por. Iz 1, 6; Łk 10, 34.; udziela piękna, zdrowia i siły.

1294 Całe bogactwo znaczeniowe namaszczenia oliwą można odnaleźć w życiu sakramentalnym. Namaszczenie katechumenów olejem przed chrztem ¹¹⁵² oznacza oczyszczenie i umocnienie. Namaszczenie chorych wyraża uzdrowienie i pociechę; namaszczenie krzyżmem świętym po chrzcie, podczas bierzmowania i udzielania sakramentu święceń jest znakiem konsekracji. Bierzmowanie sprawia, że chrześcijanie, to znaczy ci, którzy zostali namaszczeni, uczestniczą głębiej w posłaniu Jezusa Chrystusa i w pełni Ducha Świętego, którą On posiada, aby całe ich życie wydawało „miłą Bogu wonność Chrystusa”⁹⁷ Por. 2 Kor 2, 15..

1295 Przez namaszczenie bierzmowany otrzymuje „znamie”, pieczęć Ducha Świętego. Pieczęć jest symbolem osoby⁹⁸ Por. Rdz 38, 18; Pnp 8, 6., znakiem jej autorytetu⁹⁹ Por. Rdz 41, 42., ⁶⁹⁸ znakiem posiadania przedmiotu¹⁰⁰ Por. Pwt 32, 34. – niegdyś w taki sposób naznaczano żołnierzy pieczęcią ich wodza, a także niewolników pieczęcią ich pana. Pieczęć potwierdza autentyczność aktu prawnego¹⁰¹ Por. 1 Krl 21, 8. lub dokumentu¹⁰² Por. Jr 32, 10., ewentualnie zapewnia jego tajność¹⁰³ Por. Iz 29, 11..

1296 Sam Chrystus mówi o sobie, że Ojciec nazaczył Go swoją pieczęcią¹⁰⁴ Por. J 6, 27.. ¹¹²¹ Także chrześcijanin jest naznaczony pieczęcią: „Tym zaś, który umacnia nas wspólnie z wami w Chrystusie i który nas namaścił, jest Bóg. On też wycisnął na nas pieczęć i zostawił zadatek Ducha w sercach naszych” (2 Kor 1, 21-22)¹⁰⁵ Por. Ef 1, 13; 4, 30.. Pieczęć Ducha Świętego jest znakiem całkowitej przynależności do Chrystusa i trwałego oddania się na

Jego służbę, a także znakiem obietnicy opieki Bożej podczas wielkiej próby eschatologicznej¹⁰⁶ Por. Ap 7, 2-3; 9, 4; Ez 9, 4-6..

Celebrowanie bierzmowania

1297 Ważnym momentem, który poprzedza celebrowanie bierzmowania, a ¹¹⁸³ równocześnie w pewien sposób do niej należy, jest *poświęcenie krzyżma świętego*. Dokonuje go dla swej diecezji biskup w Wielki Czwartek podczas Mszy ¹²⁴¹ krzyżma świętego. W Kościołach wschodnich poświęcenie to jest zarezerwowane patriarchom.

Liturgia w Antiochii w ten sposób wyraża epiklezę poświęcenia krzyżma świętego (myronu): „(Ojcze... zeslij Twojego Ducha Świętego) na nas i na ten olej, który jest przed nami: poświęć go, aby był dla wszystkich, którzy zostaną nim namaszczeni i naznaczeni, myronem świętym, myronem kapłańskim, myronem królewskim, namaszczeniem wesela, szatą światła, płaszczem zbawienia, darem duchowym, uświęceniem duszy i ciała, szczęściem nieprzemijającym, niezatartą pieczęcią, puklerzem wiary i tarczą ochronną przeciwko wszystkim zakusom Nieprzyjaciela”.

1298 Jeśli bierzmowanie nie jest celebrowane razem z chrztem, jak to ma miejsce w obrządku rzymskim, liturgia sakramentu rozpoczyna się od odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych oraz wyznania wiary przez bierzmowanych. W ten sposób widać wyraźnie, że bierzmowanie jest dalszym ciągiem chrztu¹⁰⁷ Por. Sobór Watykański II, konst. *Sacrosanctum Concilium*, 71.. Gdy chrzci się człowieka dorosłego, przyjmuje on bierzmowanie zaraz po chrzcie, a następnie uczestniczy w Eucharystii¹⁰⁸ Por. KPK, kan. 866..

1299 W obrządku rzymskim biskup wyciąga ręce nad bierzmowanymi. Jest to gest, który od czasów apostoelskich jest znakiem daru Ducha. Biskup modli się o Jego wylanie:

Boże wszechmogący, Ojczy naszego Pana, Jezusa Chrystusa, który odrodziłeś te sługi swoje przez wodę i Ducha Świętego i uwolniłeś ich od grzechu, ześlij na nich Ducha Świętego Poczieszyciela, daj im ducha mądrości i rozumu, ducha ¹⁸³¹ rady i męstwa, ducha umiejętności i pobożności, napełnij ich duchem bojaźni Twojej. Przez Chrystusa, Pana naszego.

1300 Następuje istotny obrzęd sakramentu. W obrzędzie łacińskim „sakramentu bierzmowania udziela się przez namaszczenie krzyżmem na czole, którego dokonuje się wraz z nałożeniem ręki i przez słowa: *Accipe signaculum doni Spiritus Sancti* – „Przyjmij znamię ⁶⁹⁹ Daru Ducha Świętego” ¹⁰⁹ Paweł VI, konst. apost. *Divinae consortium naturae*.. W Kościołach wschodnich rytu bizantyjskiego po modlitwie epikletycznej odbywa się namaszczenie myronem na najważniejszych częściach ciała: czole, oczach, nosie, uszach, wargach, piersi, plecach, rękach i stopach. Każdemu namaszczeniu towarzyszy formuła: (*Signaculum doni Spiritus Sancti* – „Pieczęć daru Ducha Świętego”).

1301 Pocałunek pokoju, który kończy obrzęd sakramentu, oznacza i ukazuje kościelną komunię z biskupem i wszystkimi wiernymi ¹¹⁰ Por. św. Hipolit, *Traditio apostolica*, 21..

III. Skutki bierzmowania

1302 Jak wynika z samej celebracji, skutkiem sakramentu bierzmowania jest specjalne wylanie Ducha Świętego, jakie niegdyś stało się udziałem Apostołów w dniu ⁷³¹ Pięćdziesiątnicy.

1303 Bierzmowanie przynosi zatem wzrost i pogłębienie łaski ¹²⁶²⁻¹²⁷⁴ chrzcielnej:

- zakorzenia nas głębiej w Bożym synostwie, tak że możemy mówić „Abba, Ojczy!” (Rz 8,15);
- ściślej jednoczy nas z Chrystusem;
- pomnaża w nas dary Ducha Świętego;

– udoskonala naszą więź z Kościołem¹¹¹ Por. Sobór Watykański

II, konst. *Lumen gentium* 11..

– udziela nam, jako prawdziwym świadkom Chrystusa, specjalnej mocy Ducha Świętego do szerzenia i obrony wiary słowem i czynem, do mężnego wyznawania imienia Chrystusa oraz do tego, by nigdy nie wstydzić się 2044 Krzyża¹¹² Por. Sobór Florencki: DS 1319; Sobór Watykański II, konst. *Lumen gentium*, 11; 12..

Przypomnij sobie, że otrzymałeś duchowy znak, „ducha mądrości i rozumu, ducha rady i męstwa, ducha poznania i pobożności, ducha świętej bojaźni”, i zachowuj to, co otrzymałeś. Naznaczył cię Bóg Ojciec, umocnił cię Chrystus Pan i „dał zadatek” Ducha¹¹³ Sw. Ambroży, *De mysteriis*, 7, 42..

1304 Sakramentu bierzmowania, podobnie jak chrztu, którego jest¹¹²¹ dopełnieniem, udziela się tylko jeden raz. Wyciska on w duszy niezatarte duchowe znamię, „charakter”¹¹⁴ Por. Sobór Trydencki: DS 1609., który jest znakiem, że Jezus Chrystus naznaczył chrześcijanina pieczęcią swego Ducha, przyoblekając go mocą z wysoka, aby był Jego świadkiem¹¹⁵ Por. Łk 24, 48-49..

1305 „Charakter” sakramentu udoskonala kapłaństwo wspólne wiernych,¹²⁶⁸ otrzymane w chrzcie, a „bierzmowany otrzymuje moc publicznego wyznawania wiary w Chrystusa, jakby na zasadzie obowiązku (quasi ex officio)”¹¹⁶ Sw. Tomasz z Akwinu, *Summa theologiae*, III, 72, 5, ad 2..

IV. Kto może otrzymać sakrament bierzmowania?

1306 Każdy ochrzczony jeszcze nie bierzmowany może i powinien otrzymać¹²¹² sakrament bierzmowania¹¹⁷ Por. KPK, kan. 889, § 1.. Skoro chrzest, bierzmowanie i Eucharystia stanowią jedność, „wierni są obowiązani przyjąć ten sakrament w odpowiednim czasie”¹¹⁸ KPK, kan. 890.; chociaż sakrament chrztu jest ważny i skuteczny bez bierzmowania i Eucharystii, to jednak wtajemniczenie chrześcijańskie pozostaje nie dopełnione.

1307 Zwyczaj łaciński podaje „wiek rozeznania” jako odpowiedni czas do przyjęcia sakramentu bierzmowania. W niebezpieczeństwie śmierci należy jednak bierzmować dzieci, nawet jeśli nie osiągnęły jeszcze „wieku rozeznania”¹¹⁹ Por. KPK, kan. 891; 883, § 3..

1308 Jeśli mówi się czasem o bierzmowaniu jako o „sakramencie dojrzałości chrześcijańskiej”, to nie należy jednak mylić dojrzałego wieku wiary z dojrzałym ¹²⁵⁰ wiekiem rozwoju naturalnego. Nie można także zapominać, że łaska chrztu jest łaską darmowego i niezastężonego wybrania. Nie potrzebuje ona „potwierdzenia”, by stać się skuteczną. Przypomina o tym św. Tomasz:

Wiek fizyczny nie stanowi dla duszy przeszkody. Tak więc nawet w dzieciństwie człowiek może osiągnąć doskonałość wieku duchowego, o której mówi Księga Mądrości (4, 8): „Starość jest czcigodna nie przez długowieczność i liczbą lat się jej nie mierzy”. W ten sposób wiele dzieci dzięki mocy Ducha Świętego, którą otrzymały, walczyło odważnie i aż do przelania krwi dla Chrystusa¹²⁰ Św. Tomasz z Akwinu, *Summa theologiae*, III, 72, 8, ad 2..

1309 Przygotowanie do bierzmowania powinno mieć na celu doprowadzenie chrześcijanina do głębszego zjednoczenia z Chrystusem, do większej zażyłości z Duchem Świętym, Jego działaniem, darami i natchnieniami, aby mógł lepiej podjąć apostolską odpowiedzialność życia chrześcijańskiego. Katecheza przed bierzmowaniem powinna także starać się obudzić zmysł przynależności do Kościoła Jezusa Chrystusa, zarówno do Kościoła powszechnego, jak i wspólnoty parafialnej. Na tej ostatniej spoczywa szczególna odpowiedzialność za przygotowanie kandydatów do bierzmowania¹²¹ Por. Obrzędy bierzmowania, *Praenotanda*, 3..

1310 Przyjmując bierzmowanie, trzeba być w stanie

łaski. Należy przystąpić wcześniej do sakramentu pokuty, aby oczyścić się na przyjęcie daru Ducha Świętego. Bardziej intensywna modlitwa powinna przygotować na przyjęcie ²⁶⁷⁰ mocy i łaski Ducha Świętego w duchu uległości i dyspozycyjności¹²² Por. Dz 1, 14..

1311 Przy bierzmowaniu, podobnie jak przy chrzcie, kandydaci powinni poszukiwać pomocy duchowej, wybierając sobie świadka bierzmowania. Zaleca ¹²⁵⁵ się, żeby był nim ktoś z rodziców chrzestnych, by wyraźnie zaznaczyć jedność obu sakramentów¹²³ Por. Obrzędy bierzmowania, Praenotanda, 5; 6; KPK, kan. 893, § 1. § 2..

V. Szafarz bierzmowania

1312 Pierwotnym szafarzem (minister originarius) bierzmowania jest biskup¹²⁴ Por. Sobór Watykański II, konst. Lumen gentium, 26.. Na Wschodzie jest nim zazwyczaj kapłan, który chrzci, a następnie udziela ¹²³³ bierzmowania podczas jednej i tej samej celebracji. Czyni to jednak przy użyciu krzyżma świętego poświęconego przez patriarchę lub biskupa, co wyraża jedność apostolską Kościoła, z którym więź zostaje umocniona przez sakrament bierzmowania. W Kościele łacińskim stosuje się te same zasady przy chrzcie dorosłych lub wówczas, gdy przyjmuje się do pełnej jedności z Kościołem kogoś ochrzczonego w innej wspólnotce chrześcijańskiej, kto nie przyjął ważnie sakramentu bierzmowania¹²⁵ Por. KPK, kan. 883, § 2..

1313 W obrządku łacińskim zwyczajnym szafarzem bierzmowania jest biskup¹²⁶ Por. KPK, kan. 882.. Chociaż biskup – w razie konieczności – może dać kapłanowi pozwolenie ¹²⁹⁰ na udzielenie tego sakramentu¹²⁷ KPK, kan. 884, § 1., powinien udzielać go raczej sam, ponieważ właśnie z tego powodu celebracja bierzmowania została oddzielona w czasie od chrztu. Biskupi są następcami Apostołów; otrzymali pełnię sakramentu święceń. Udzielanie przez nich sakramentu bierzmowania wyraźnie

oznacza, że jednym z jego skutków jest ściślejsze zjednoczenie bierzmowanych z Kościołem, z jego apostołskimi ¹²⁸⁵ początkami i jego posłaniem świadczenia o Chrystusie.

1314 Jeśli jakiś chrześcijanin znajduje się w niebezpieczeństwie śmierci, każdy ¹³⁰⁷ kapłan może udzielić mu bierzmowania ¹²⁸ Por. KPK, kan. 883, § 3.. Kościół chce bowiem, by żadne z jego dzieci, nawet najmniejsze, nie odchodziło z tego świata nie ubogacone Duchem Świętym i darem pełni Chrystusa.

W skrócie

1315 „Kiedy Apostołowie w Jerozolimie dowiedzieli się, że Samaria przyjęła słowo Boże, wysłali do niej Piotra i Jana, którzy przyszli i modlili się za nich, aby mogli otrzymać Ducha Świętego. Bo na żadnego z nich jeszcze nie zstąpił. Byli jedynie ochrzczeni w imię Pana Jezusa. Wtedy więc wkładali Apostołowie na nich ręce, a oni otrzymywali Ducha Świętego” (Dz 8,14-17).

1316 Bierzmowanie udoskonala łaskę chrztu; jest ono sakramentem, który daje Ducha Świętego, aby głębiej zakorzenić nas w synostwie Bożym, ściślej wszczepić w Chrystusa, umocnić naszą więź z Kościołem, włączyć nas bardziej do jego posłania i pomóc w świadczeniu o wierze chrześcijańskiej słowem, któremu towarzyszą czyny.

1317 Bierzmowanie podobnie jak chrzest wyciska w duszy chrześcijanina duchowe znamię, czyli niezatarty charakter. Dlatego ten sakrament można przyjąć tylko raz w życiu.

1318 Na Wschodzie sakramentu bierzmowania udziela się bezpośrednio po chrzcie, a po nim następuje uczestnictwo w Eucharystii. Ta tradycja uwypukla jedność trzech sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego. W Kościele łacińskim udziela się

bierzmowania po osiągnięciu „wieku używania rozumu”. Jego udzielanie jest zazwyczaj zarezerwowane dla biskupa, aby wskazać w ten sposób, że bierzmowanie umacnia więź z Kościołem.

1319 Kandydat do bierzmowania, który osiągnął wiek używania rozumu, powinien złożyć wyznanie wiary, być w stanie łaski i mieć intencję przyjęcia tego sakramentu. Powinien też być przygotowany do podjęcia zadania ucznia i świadka Chrystusa we wspólnocie Kościoła oraz w sprawach doczesnych.

1320 Istotnym obrzędem bierzmowania jest namaszczenie krzyżmem świętym czoła ochrzczonego (na Wschodzie także innych części ciała) wraz z włożeniem ręki szafarza i słowami: „Accipe signaculum doni Spiritus Sancti” – „Przyjmij znamię daru Ducha Świętego” w obrzędzie rzymskim, a w obrzędzie bizantyjskim: „Pieczęć daru Ducha Świętego”.

1321 Jeśli bierzmowanie nie jest celebrowane razem z sakramentem chrztu, jego więź z chrztem zostaje wyrażona między innymi przez odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych. Celebracja bierzmowania podczas Eucharystii sprzyja podkreśleniu jedności sakramentów wtajemniczenia chrześcijańskiego.

Teologia

Wykłady z teologii

ks. Michał Kaszowski

Spis treści:

- A. Sakrament bierzmowania.
- B. Wprowadzenie teologiczne i pastoralne.
  - 1. Godność bierzmowania.
  - 2. Obowiązki i czynności przy sprawowaniu bierzmowania.
  - 3. Udzielanie sakramentu.
  - 4. Adaptacje których można dokonać w obrzędach

bierzmowania.

5. Przygotowania.

C. Konstytucja Apostolska o sakramencie bierzmowania.

Sakrament bierzmowania

Przez sakrament chrztu zostaliśmy odrodzeni wewnętrznie, uświęceni, obmyci z grzechu pierworodnego. Staliśmy się dziećmi Bożymi, zjednoczonymi z Chrystusem i Jego Mistycznym Ciałem-Kościółem. Przez chrzest mamy udział w prorockiej, kapłańskiej i pasterskiej funkcji Zbawiciela. Przez sakrament bierzmowania natomiast Chrystus obdarza nas licznymi łaskami i powołuje do aktywnego budowania Kościoła.

1. Dlaczego sakrament bierzmowania nazywa się także sakramentem wylania Ducha Świętego? Dz 8,14-17

Zgromadzeni w wieczerniku apostołowie otrzymali w darze obiecanego Ducha Świętego. Duch ten napełnił ich odwagą, dlatego też z wielką gorliwością oddali się pracy apostołskiej. Według Dziejów Apostolskich kiedy apostołowie wkładali na ochrzczone ręce, ci także otrzymywali Ducha Świętego (por. Dz 8,14-17). Podobnie dzieje się, gdy ktoś przyjmuje sakrament bierzmowania: otrzymuje moc Ducha Świętego, pogłębia się w nim życie Boże, naznaczony zostaje charakterem sakramentalnym, upodabnia się jeszcze bardziej niż przez chrzest do Chrystusa Arcykapłana, Proroka i Pasterza, aby w zjednoczeniu z Nim budować Kościół, Jego Mistyczne Ciało, i tym samym rozszerzać królestwo Boże na ziemi.

Również w sakramencie chrztu udzielany jest Duch Święty, który zamieszkuje w ochrzczonej jak w świątyni, jednak oddziałuje na niego nieco inaczej niż w sakramencie bierzmowania. W pierwszym bowiem sakramencie odradza On człowieka, usynawia,

usprawiedliwia, oczyszcza z grzechu pierwородnego oraz z grzechów osobistych, w drugim zaś, pogłębia łaski otrzymane w sakramencie chrztu, np. łaskę uświęcającą, wiarę, miłość, a także obdarza mocą, aby skutecznie budować Kościół przez pracę apostolską.

2. Jakie znaczenie dla naszego zaangażowania się w życie Kościoła ma Duch Święty udzielany w sakramencie bierzmowania? Dz 4,1-22

Udzielany nam przez zmartwychwstałego Chrystusa w sakramencie bierzmowania Duch Święty, nie tylko uświęca nas wewnętrznie, ale ponadto napełnia mocą, abyśmy – jak pierwsi uczniowie Jezusa – działali apostołsko w świecie, przyczyniając się do rozszerzania Kościoła. Apostołowie Chrystusa, napełnieni Jego Duchem, z wielką odwagą głosili Ewangelię, nie zważając na grożące im niebezpieczeństwa, więzienie, kary, chłostę, a nawet śmierć. Duch Święty pomaga przezwyciężyć uczucie strachu i szerzyć z odwagą naukę Chrystusa. Swej mocy udziela On nam w sakramencie chrztu, a przede wszystkim – w sakramencie bierzmowania. Otrzymanej od Ducha Chrystusowego mocy nikt nie powinien w sobie tłumić. Kiedy mamy wypełnić jakieś ważne zadanie, powinniśmy prosić Ducha Świętego o pomoc, o siłę i odwagę.

3. Dlaczego sakrament bierzmowania przyjmuje się tylko raz w życiu?

Nawet jeśli ktoś przyjął sakrament bierzmowania niegodnie, czyli w stanie grzechu śmiertelnego, nie udziela się mu go po raz drugi, gdyż – podobnie jak chrzest i kapłaństwo – wyciska on na duszy niezatarte znamię, nazywane charakterem sakramentalnym. Jest więc ważnie przyjętym sakramentem. Przez ten charakter człowiek w szczególny sposób uczestniczy w kapłańskiej, prorockiej i pasterskiej posłudze Chrystusa, jednoczy się ze wspólnotą Kościoła, a równocześnie zobowiązany jest do oddawania Bogu czci. Sakrament bierzmowania zobowiązuje wiernych do

aktywnego budowania Kościoła przez głoszenie Ewangelii oraz pracę apostołską, przez udział w sakramentach, a szczególnie w Eucharystii. Sakrament bierzmowania, przyjęty w stanie grzechu śmiertelnego, jest ważny, jednak nie powoduje wzrostu łaski uświęcającej, czyli życia Bożego.

Podsumowanie

Przez sakrament bierzmowania wierni jeszcze ściślej wiążą się z Kościołem, otrzymują szczególną moc Ducha Świętego i zobowiązani są, jako świadkowie Chrystusa, do szerzenia wiary zarówno słowem, jak i uczynkiem oraz do bronięcia jej (por. KK 11). Sakrament ten wiąże z Kościołem, ponieważ zespala i upodabnia do Chrystusa. Wierzący, wcieleni i upodobnieni do Jezusa przez chrzest, bierzmowanie i Eucharystię, zobowiązani są do rozszerzania i rozwijania Jego Ciała – Kościoła, aby jak najprędzej doprowadzić je do pełni (por. DM 36). Bardzo duże znaczenie dla zbawiania świata ma dawanie świadectwa swoim życiem. Wszyscy wyznawcy Chrystusa, „gdziekolwiek się znajdują, są zobowiązani tak ukazywać świadectwem słowa i przykładem życia nowego człowieka, przyobleczonego przez chrzest i działanie Ducha Świętego, który umocnił ich w sakramencie bierzmowania, aby inni widząc ich dobre czyny, chwalili Ojca i pełniej pojęli prawdziwy sens życia ludzkiego i powszechną więź wspólnoty ludzkiej” (DM 11).

Wprowadzenie teologiczne i pastoralne

I. Godność bierzmowania

1. Ochrzczeni przechodzą dalszy etap chrześcijańskiego wtajemniczenia przez sakrament bierzmowania. W nim otrzymują Ducha Świętego, który w dzień Pięćdziesiątnicy został zesłany przez Pana na Apostołów.

2. Przez dar Ducha Świętego wierni zostają bardziej upodobnieni do Chrystusa i umocnieni, aby składali Mu świadectwo i budowali Jego Ciało w wierze i miłości. Ich dusze otrzymują niezniszczalny charakter, czyli znamię Pańskie, tak że nie można powtarzać sakramentu bierzmowania.

II. Obowiązki i czynności przy sprawowaniu bierzmowania

3. Przygotowanie ochrzczonych do przyjęcia sakramentu bierzmowania należy przede wszystkim do Ludu Bożego. Natomiast duszpasterze powinni troszczyć się, aby wszyscy ochrzczeni otrzymali pełne wtajemniczenie chrześcijańskie i zostali starannie przygotowani do bierzmowania.

Dorośłym katechumenom, którzy bezpośrednio po chrzcie mają przyjmować bierzmowanie, pomaga społeczność chrześcijańska, a przede wszystkim otrzymują oni przygotowanie w czasie katechumenatu, w czym współdziałają katecheci, rodzice chrzestni i członkowie miejscowego Kościoła przez katechezę i wspólne obrzędy. Sposób odbywania katechumenatu należy odpowiednio dostosować do przygotowania tych chrześcijan, którzy zostali ochrzczeni w dzieciństwie, a dopiero w wieku dojrzałym przystępują do bierzmowania.

Obowiązkiem chrześcijańskich rodziców jest troska o przygotowanie dzieci do życia sakramentalnego przez formowanie w nich ducha wiary i stopniowe jego umacnianie oraz przez bezpośrednie przygotowanie do owocnego przyjęcia sakramentów bierzmowania i Eucharystii, w czym korzystają z pomocy tych instytucji, które zajmują się katechizacją. Ta rola rodziców zaznacza się także przez ich czynny udział w obrzędach sakramentów.

4. Należy dbać o to, aby obrzędy miały charakter świąteczny i uroczysty ze względu na ich znaczenie dla

Kościoła miejscowego. Osiąga się to przede wszystkim przez wspólny udział wszystkich kandydatów w obrzędach. Na tę uroczystość należy zaprosić cały Lud Boży, którego przedstawicielami są rodziny bierzmowanych i członkowie miejscowej wspólnoty. Lud Boży powinien ukazać swoją wiarę przez owoce, jakie zdołał w nim Duch Święty.

5. Poszczególnym bierzmowanym zwykle towarzyszy świadek, który przygotowuje ich do przyjęcia sakramentu, przedstawia szafarzowi bierzmowania do namaszczenia krzyżmem, a potem pomaga w wiernym wypełnianiu przyrzeczeń złożonych na chrzcie, zgodnie z natchnieniami Ducha Świętego, którego otrzymali.

Ze względu na współczesne warunki pastoralne wypada, aby chrzestny, jeżeli może być obecny, był także świadkiem bierzmowania. W ten sposób jaśniej zaznacza się związek między chrztem a bierzmowaniem, a funkcje i obowiązki chrzestnego mogą być spełnione w sposób bardziej skuteczny. Nie wyklucza się jednak możliwości wybrania osobnego świadka bierzmowania. Także rodzice mogą osobiście przedstawiać swoje dzieci do bierzmowania. Ordynariusz miejscowy, zważywszy okoliczności czasu i miejsca, powinien ustalić, jaki sposób postępowania należy zachować w jego diecezji.

6. Duszpasterze niech troszczą się o to, aby świadek bierzmowania, wybrany przez kandydata lub przez jego rodzinę, był duchowo przygotowany do tej funkcji oraz odznaczał się następującymi przymiotami:

a) był wystarczająco dojrzały do spełniania tego zadania;

b) należał do Kościoła katolickiego i przyjął trzy sakramenty wtajemniczenia: chrzest, bierzmowanie i Eucharystię;

c) nie był wykluczony przez prawo od spełniania czynności świadka bierzmowania.

7. Zwyczajnym szafarzem sakramentu bierzmowania jest biskup. Zwykle on sam udziela tego sakramentu, aby wyraźniej występował jego związek z pierwszym zstąpieniem Ducha Świętego w dniu Pięćdziesiątnicy, kiedy to Apostołowie napełnieni Duchem Świętym sami przekazywali Go wiernym przez włożenie rąk. Otrzymanie Ducha Świętego przez posługę biskupa wskazuje również na ściślejszą więź, jaka łączy bierzmowanych z Kościołem, oraz na otrzymane polecenie dawania Chrystusowi świadectwa wśród ludzi.

Oprócz biskupa z samego prawa mają władzę bierzmowania:

a) prałat terytorialny i opat terytorialny, wikariusz apostolski i prefekt apostolski, administrator apostolski i administrator diecezjalny w granicach swojego terytorium i w czasie trwania urzędu;

b) w odniesieniu do danej osoby, kapłan, który na mocy urzędu lub zlecenia biskupa diecezjalnego udziela chrztu temu, kto przestał być dzieckiem, albo osobę już ochrzczonej dopuszcza do pełnej wspólnoty z Kościołem katolickim;

c) w odniesieniu do osób znajdujących się w niebezpieczeństwie śmierci, proboszcz, a nawet każdy kapłan.

8. Biskup diecezjalny powinien udzielać bierzmowania osobiście albo zatroszczyć się o to, by sakramentu udzielił inny biskup; jeżeli wymaga tego konieczność, może jednemu lub kilku wyznaczonym kapłanom udzielić uprawnienia do sprawowania tego sakramentu.

Z ważnej przyczyny, jak to się zdarza z powodu wielkiej liczby kandydatów do bierzmowania, biskup oraz kapłan, który na mocy prawa albo szczególnego pozwolenia kompetentnej władzy otrzymał upoważnienie do bierzmowania, może w poszczególnych wypadkach dobrać sobie kapłanów, aby razem z nim udzielali tego

sakramentu.

Radzi się zaprosić kapłanów, którzy:

a) albo pełnią specjalny urząd lub zadanie w diecezji, a mianowicie są wikariuszami generalnymi albo biskupimi, albo dziekanami;

b) albo są proboszczami miejscowości, w których udziela się bierzmowania, proboszczami miejscowości, do których należą kandydaci do bierzmowania, lub kapłanami, którzy włożyli specjalny trud w katechetyczne przygotowanie kandydatów do bierzmowania.

III. Udzielanie sakramentu

9. Sakramentu bierzmowania udziela się przez namaszczenie krzyżmem na czole, którego dokonuje się wkładając rękę na głowę i przez słowa: „Przyjmij znamię Daru Ducha Świętego”.

Włożenie rąk, którego dokonuje się nad bierzmowanymi z modlitwą: „Boże wszechmogący”, nie jest konieczne do ważnego udzielenia sakramentu, ma jednak wielkie znaczenie dla całości obrzędu i pełniejszego zrozumienia sakramentu.

Kapłani, którzy niekiedy towarzyszą głównemu szafarzowi w udzielaniu sakramentu, razem z nim wyciągają ręce nad wszystkimi kandydatami, nic jednak nie mówiąc.

Cały obrzęd ma podwójne znaczenie. Włożenie rąk na przystępujących do bierzmowania, wykonane przez biskupa i kapłanów koncelebrujących, wyraża biblijny gest, przez który wzywa się daru Ducha Świętego, w sposób doskonale dostosowany do zrozumienia ludu chrześcijańskiego. Namaszczenie krzyżmem i słowa, jakie mu towarzyszą, wyrażają skutki daru Ducha Świętego. Przez namaszczenie wonnym olejem ręką biskupa ochrzczony otrzymuje niezniszczalny charakter, znamię Pańskie, razem z darem Ducha Świętego, który doskonalej upodabnia go do Chrystusa i udziela mu

łaski rozszerzania wśród ludzi „dobrej woni” (por. 2 Kor 2, 14).

10. Biskup konsekruje święte krzyżmo we Mszy, którą odprawia w tym celu zwykle w Wielki Czwartek.

11. Dorosłych katechumenów oraz dzieci, które otrzymują chrzest w wieku nauczania katechizmu, bezpośrednio po chrzcie dopuszcza się zwykle do bierzmowania i Eucharystii.

Jeżeli to nie jest możliwe, otrzymują bierzmowanie w czasie innej wspólnej uroczystości (por. nr 4). Podobnie dorośli, ochrzczeni w dzieciństwie, po odpowiednim uprzednim przygotowaniu otrzymują bierzmowanie i Eucharystię w czasie wspólnej uroczystości.

W Kościele łacińskim bierzmowanie dzieci odkłada się zwykle mniej więcej do siódmego roku życia. Z powodów duszpasterskich, a przede wszystkim, aby głębiej wpoić wiernym pełne posłuszeństwo Chrystusowi i nauczyć ich dawania zdecydowanego świadectwa, Konferencje Episkopatu mogą ustalić wiek, jaki wyda im się odpowiedniejszy, tak aby ten sakrament był udzielany w dojrzałym wieku, po odpowiednim przygotowaniu. Należy jednak przedsięwziąć środki ostrożności, aby w razie niebezpieczeństwa śmierci a/bo poważnych trudności innego rodzaju, dzieci otrzymały bierzmowanie nawet przed dojściem do używania rozumu i nie zostały pozbawione łaski sakramentalnej.

12. Kandydat do bierzmowania powinien być ochrzczony i znajdować się w stanie łaski. Ponadto, jeżeli ma używanie rozumu, powinien być odpowiednio pouczony i przygotowany do odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych.

Konferencje Episkopatu mają obowiązek określić program duszpasterski, by kandydaci, zwłaszcza dzieci, zostali dobrze przygotowani do bierzmowania.

W stosunku do dorosłych należy odpowiednio

dostosować zasady, jakie obowiązują w poszczególnych diecezjach przy dopuszczaniu katechumenów do chrztu i Eucharystii. Należy zatroszczyć się o to, aby bierzmowanie poprzedziła odpowiednia katecheza, a obcowanie kandydatów ze społecznością chrześcijańską i poszczególnymi wiernymi stanowiło dla nich skuteczną i wystarczającą pomoc w formacji do dawania świadectwa życiem chrześcijańskim i do wykonywania apostołatu. Ponadto ich pragnienie uczestniczenia w Eucharystii powinno być prawdziwe (por. Chrześcijańskie wtajemniczenie dorosłych, „Wprowadzenie teologiczne i pastoralne”, nr 19).

Przygotowanie dorosłego chrześcijanina do bierzmowania zbiega się niekiedy z przygotowaniem do małżeństwa. Jeżeli w takim wypadku przewiduje się, że nie można będzie spełnić warunków do owocnego przyjęcia bierzmowania, ordynariusz miejscowy osądzi, czy nie byłoby lepiej odłożyć je na czas po zawarciu małżeństwa.

Jeżeli bierzmowania udziela się wiernemu mającemu używanie rozumu i znajdującemu się w niebezpieczeństwie śmierci, w miarę możliwości należy poprzedzić je przygotowaniem duchowym, dostosowanym do sytuacji.

13. Bierzmowania udziela się zwykle w czasie Mszy św., aby jaśniej ukazał się ścisły związek tego sakramentu z całym wtajemniczeniem chrześcijańskim, które osiąga szczyt w przyjęciu Ciała i Krwi Chrystusa. Dlatego właśnie bierzmowani uczestniczą w Eucharystii, przez którą ich wtajemniczenie chrześcijańskie zostaje dopełnione.

Jeżeli bierzmowanie mają otrzymać dzieci, które jeszcze nie przyjęły Najświętszej Eucharystii i w czasie tej czynności liturgicznej nie mają być dopuszczone do pierwszej Komunii, albo jeżeli przemawiają za tym szczególne okoliczności, należy udzielać

bierzmowania poza Mszą. Ilekroć udziela się bierzmowania poza Mszą, powinna je poprzedzać liturgia słowa Bożego.

Gdy bierzmowania udziela się w czasie Mszy, wypada, aby szafarz bierzmowania sam ją celebrował, a nawet koncelebrował, zwłaszcza z kapłanami, którzy razem z nim udzielają sakramentu.

Jeżeli Mszę odprawia inny kapłan, wypada, aby biskup przewodniczył liturgii słowa, spełniając to wszystko, co zwykle należy do celebransa i na końcu Mszy udzielił błogosławieństwa.

Należy przykładać wielką wagę do należytego odprawiania liturgii słowa Bożego, od której zaczynają się obrzędy bierzmowania. Albowiem ze słuchania słowa Bożego wypływa różnorakie działanie Ducha Świętego na Kościół i na każdego z ochrzczonych kandydatów do bierzmowania, a przez nie okazuje się wola Boża w życiu chrześcijanina.

Doniosłe znaczenie ma również odmówienie Modlitwy Pańskiej przez bierzmowanych razem z ludem albo we Mszy przed Komunią, albo poza Mszą przed błogosławieństwem, ponieważ sam Duch Święty modli się w nas, a chrześcijanin w Duchu mówi: „Abba, Ojciec”.

14. Nazwiska bierzmowanych należy zapisać w księdze bierzmowanych przechowywanej w Kurii diecezjalnej, albo, gdzie tak poleci Konferencja Episkopatu lub biskup diecezjalny, w archiwum parafialnym, czyniąc wzmiankę o szafarzu, rodzicach i świadkach, miejscu i dacie. Proboszcz powinien zawiadomić proboszcza miejsca chrztu o udzielonym bierzmowaniu, aby dokonał adnotacji zgodnie z prawem.

15. Jeżeli miejscowy proboszcz był nieobecny, szafarz ma obowiązek osobiście lub przez inną osobę powiadomić go jak najszybciej o udzieleniu bierzmowania.

IV. Adaptacje których można dokonać w obrzędach bierzmowania

16. Na podstawie Konstytucji o liturgii świętej (art. 63 b) do Konferencji Episkopatu należy przygotowanie w krajowych rytuałach rozdziału o bierzmowaniu odpowiadającego niniejszemu rozdziałowi Pontyfikału Rzymskiego i dostosowanego do potrzeb poszczególnych krajów. Po zbadaniu takiego rytuału przez Stolicę Apostolską można go będzie używać na terenach, dla których jest przeznaczony.

17. Konferencja Episkopatu, wzięwszy pod uwagę warunki miejscowe, charakter i tradycje różnych ludów, rozważy, czy byłoby właściwe:

a) adaptować formuły, w których odnawia się przyrzeczenia chrzcielne i wyznanie wiary, czy to idąc za tekstem zawartym w obrzędach chrztu, czy też zmieniając te formuły w ten sposób, aby lepiej odpowiadały sytuacji bierzmowanych;

b) wprowadzić inny sposób udzielania pokoju przez szafarza po namaszczeniu czy to każdemu z bierzmowanych, czy też wszystkim razem.

18. W poszczególnych wypadkach, uwzględniając sytuację bierzmowanych, szafarz może wprowadzić do obrzędów pewne pouczenia i odpowiednio zmienić już istniejące, np. nadając im formę rozmowy, zwłaszcza z dziećmi itd.

Gdy na podstawie prawa powszechnego albo na podstawie specjalnego indultu Stolicy Apostolskiej bierzmowania udziela szafarz nadzwyczajny, wypada, aby w homilii wspomniał, że właściwym szafarzem tego sakramentu jest biskup, i wyjaśnił, dlaczego także kapłani otrzymują władzę bierzmowania na mocy prawa lub indultu Stolicy Apostolskiej.

V. Przygotowania

19. Do udzielania bierzmowania należy przygotować:

a) szaty potrzebne do odprawiania Mszy św. dla biskupa i kapłanów, którzy mu pomagają, jeżeli będą z nim koncelebrowali Mszę. Jeżeli Mszę odprawia inny kapłan, wypada, aby szafarz bierzmowania i kapłani, którzy razem z nim udzielają sakramentu, uczestniczyli we Mszy ubrani w szaty przepisane przy udzielaniu bierzmowania, to jest w alby i stuły, ponadto szafarz bierzmowania powinien włożyć kapeę; takie same szaty należy włożyć, jeżeli bierzmowania udziela się poza Mszą;

b) krzesła dla biskupa i kapłanów, którzy mu pomagają;

c) naczynie (lub naczynia) ze świętym krzyżmem;

d) Pontyfikat Rzymski albo Rytuał;

e) gdy bierzmowania udziela się w czasie Mszy, wszystko, co jest potrzebne do odprawiania Mszy i do udzielenia Komunii pod obiema postaciami, jeżeli rozdaje się ją w ten sposób;

f) to, co jest potrzebne do umycia rąk po namaszczeniu bierzmowanych.

Konstytucja Apostolska o sakramencie bierzmowania

Paweł biskup sługa sług Bożych
Na wieczną rzeczy pamiątkę

Przez łaskę Chrystusa ludzie otrzymują udział w Bożej naturze, co w pewnym stopniu przypomina narodzenie się do życia przyrodzonego, jego rozwój i podtrzymywanie. Wierni, odrodzeni przez chrzest, zostają umocnieni przez sakrament bierzmowania i w Eucharystii otrzymują pokarm życia wiecznego. W ten sposób przez sakramenty chrześcijańskiego wtajemniczenia w coraz większym stopniu osiągają skarby życia Bożego i postępują w doskonałej miłości.

Słusznie napisano słowa: „Obmywa się ciało, aby

duszę oczyścić ze zmyzy, ciało namaszcza się, aby uświęcić duszę, ciało znaczy się krzyżmem, aby umocnić duszę, włożenie rąk ocienia ciało, aby dusza otrzymała duchowe oświecenie, ciało karmi się Ciałem i Krwią Chrystusa, aby dusza nasyciła się Bogiem" Tertullianus, De resurrectione mortuorum, VIII, 3: CCL, 2, p. 931. Sobór Powszechny Watykański II, świadomy swoich zadań, tym sakramentom wtajemniczenia poświęcił szczególną troskę polecając, aby ich obrzędy zostały krytycznie rozpatrzone i bardziej dostosowane do rozumienia wiernych. Ponieważ weszły już w życie obrzędy chrztu dzieci, zredagowane w nowej formie na podstawie uchwały wspomnianego soboru powszechnego i wydane na nasze polecenie, wypada teraz ogłosić obrzędy bierzmowania, aby jasno ukazała się jedność wtajemniczenia chrześcijańskiego.

W ubiegłych latach z wielkim nakładem pracy i badań rozpatrywano sposób, w jaki był udzielany ten sakrament; mianowicie starano się o to, „aby jaśniej uwydatnił się związek tego sakramentu z całym wtajemniczeniem chrześcijańskim” KL71. Związek łączący bierzmowanie z innymi sakramentami wtajemniczenia staje się jaśniejszy nie tylko przez ściślejsze powiązanie ich obrzędów, lecz także przez gest i słowa, którymi udziela się sakramentu bierzmowania. W ten sposób obrzędy i słowa tego sakramentu „jaśniej wyrażają święte tajemnice, których są znakiem, a lud chrześcijański, na ile to możliwe, łatwo je może zrozumieć i uczestniczyć w nich w sposób pełny, czynny i społeczny” KL21.

W tym celu postanowiliśmy poddać rewizji także to, co należy do samej istoty obrzędu bierzmowania, przez który wierni otrzymują Ducha Świętego jako dar.

Wiadomo z Nowego Testamentu, że Duch Święty towarzyszył Chrystusowi w wypełnianiu urzędu mesjańskiego. Jezus po przyjęciu chrztu od Jana zobaczył

Ducha Świętego zstępującego na siebie (por. Mk 1,10), który nad Nim pozostał (por. J 1, 32). Ten Duch Go pobudził, aby wsparty Jego obecnością i pomocą, jawnie rozpoczął działalność mesjańską. Gdy pouczał lud nazaretański, zaznaczył, że powiedzenie Izajasza: „Duch Pański nade mną” odnosi się do Niego (por. Łk 4, 17 - 21).

Chrystus obiecał swoim uczniom, że Duch Święty będzie ich wspomagał, aby także wobec prześladowców dawali świadectwo wierze (por. Łk 12, 12). W dzień przed męką obiecał Apostołom, że ześle od Ojca Ducha Prawdy (por. J 15, 26), który pozostanie z nimi na wieki (J 14,16) i będzie im pomagał w składaniu świadectwa o Chrystusie (por. J 15, 26). Wreszcie po swoim zmartwychwstaniu Chrystus obiecał, że wkrótce zstąpi Duch Święty: „Gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami” (Dz 1, 8; por. Łk 24, 49).

Rzeczywiście w święto Pięćdziesiątnicy Duch Święty w cudowny sposób zstąpił na Apostołów zgromadzonych z Maryją, Matką Jezusa, i uczniami. Zostali oni wtedy tak napełnieni Duchem Świętym (Dz 2, 4), że natchnieni Bożą mocą, zwiastowali wielkie dzieła Boże. Piotr uznał Ducha Świętego, który w ten sposób zstąpił na Apostołów, za dar epoki mesjańskiej (por. Dz 2, 17 - 18). Wtedy zostali ochrzczeni ci, którzy uwierzyli w nauczanie Apostołów, i otrzymali dar Ducha Świętego (Dz 2, 38). Od tego czasu Apostołowie wypełniając wolę Chrystusa, przez wkładanie rąk udzielali neofitom daru Ducha Świętego, który uzupełniał łaskę chrztu (por. Dz 8, 15 - 17; 19, 5 nn). Skutkiem tego w Liście do Hebrajczyków między pierwszymi elementami formacji chrześcijańskiej wymienia się naukę o chrztach i wkładaniu rąk (por. Hbr 6, 2). To wkładanie rąk w tradycji katolickiej słusznie uznaje się za początek sakramentu bierzmowania, który uwiecznia w Kościele łaskę Zielonych

Świąt.

Stąd staje się jasne znaczenie bierzmowania dla wtajemniczenia chrześcijańskiego, przez które wierni „jako członki żywego Chrystusa zostają wcieleni i upodobnieni do Niego przez chrzest, bierzmowanie i Eucharystię” [DM 36](#).

Na chrzcie neofici otrzymują odpuszczenie grzechów, przybranie za dzieci Boże oraz znamię Chrystusa, przez którego zostają włączeni do Kościoła i stają się uczestnikami kapłaństwa swojego Zbawiciela (por. 1 P 2,5 i 9) [KK11](#). Przez sakrament bierzmowania odrodzeni na chrzcie otrzymują jako niewysłowiony Dar samego Ducha Świętego, który ich umacnia w szczególny sposób [Tamże](#), a naznaczeni znamieniem tego sakramentu „w sposób doskonalszy wiążą się z Kościołem i w ten sposób jeszcze ściślej są zobowiązani, jako prawdziwi świadkowie Chrystusa, do szerzenia i bronienia wiary słowem i uczynkiem” [Tamże](#), por. [DM 11](#).

W końcu bierzmowanie wiąże się z Najświętszą Eucharystią [Por. DK 5](#), ponieważ wierni już ochrzczeni i bierzmowani, włączają się całkowicie w Ciało Chrystusa przez uczestnictwo w Eucharystii [Por. tamże](#).

Udzielenie Daru Ducha Świętego już od starożytnych czasów dokonywało się w Kościele przez różne obrzędy. Przeszły one liczne zmiany na Wschodzie i na Zachodzie, zawsze jednak oznaczały udzielanie Ducha Świętego. W wielu obrządkach wschodnich już w starożytności do udzielania Ducha Świętego służył przede wszystkim obrzęd namaszczenia krzyżmem, jeszcze nie oddzielony jasno od chrztu [Por. Origenes, De Principiis, I, 3, 2: GCS 22, p. 49 sq.; Comm. in Ep. ad Rom. V, 8: PG 14, 1038; Cyrillus Hierosolymitanus, Catech. XVI, 26; XXI, 1 - 7: PG 33,956,1088 -1093](#). Tego obrzędu do dzisiaj używa się w wielu Kościołach Wschodnich.

Najstarsze świadectwa o tej części wtajemniczenia chrześcijańskiego, w której później wyraźnie rozpoznano sakrament bierzmowania, znajdujemy na

Zachodzie. Po obmyciu wodą chrztu, a przed przyjęciem Eucharystii, nakazywano wykonanie wielu obrzędów, jak namaszczenie, włożenie rąk i naznaczenie

Por. Tertullianus, De Baptismo, VII - VIII: CCL 1, p. 282 sq.; B. Botte, La tradition apostolique de Saint Hippolyte, Liturgiewissenschaftliche Quellen und Forschungen, 39, Munster in W. 1963, pp. 52 - 54; Ambrosius, De sacramentis, II, 24; III, 2, 8; VI, 2, 9: CSEL 73, pp. 36, 42, 74 - 75; De Mysteriis, VII, 42:

CSEL 73, p. 106., o czym świadczą dokumenty liturgiczne

Liber Sacramentorum Romanae Ecclesiae Ordinis Anni circuli, ed. L. C. Mohlberg (Rerum Ecclesiasticarum Documenta, Fontes, IV), Roma 1970, p. 75; Das Sacramentarium Gregorianum nach dem Aachener Urexemplar, ed. H. Lietzmann (Liturgiegeschichtliche Quellen, 3), Munster in W. 1921, p. 53 sq.; Liber Ordinum, ed. M. Ferotin (Monumenta Ecclesiae Liturgica, V), Paris 1904, p. 33 sq.; Missale Gallicanum Vetus, ed. L. C. Mohlberg (Rerum Ecclesiasticarum Documenta, Fontes, III), Roma 1958, p. 42; Missale Gothicum, ed. L. C. Mohlberg (Rerum Ecclesiasticarum Documenta, Fontes, V), Roma 1961, p. 67; C. Vogel - R. Elze, Le Pontifical Romano-Germanique du dixième siècle, Le Texte, II (Studi e Testi, 227), Citta del Vaticano 1963, p. 109; M. Andrieu, Le Pontifical Romain au Moyen - Age, t. I, Le Pontifical Romain du XII siècle (Studi e Testi, 86), Citta del Vaticano 1938, pp. 247 sq. et 289; t. 2, Le Pontifical de la Curie Romaine au XIII siècle (Studi e Testi, 87), Citta del Vaticano 1940,

pp. 452 sq. i liczne świadectwa Ojców Kościoła. Stąd z biegiem wieków wyłoniły się pytania i wątpliwości, jakie elementy na pewno należą do istoty bierzmowania. Wypada wspomnieć niektóre przynajmniej oświadczenia w czasie soborów powszechnych i sformułowania zawarte w dokumentach papieży, które od XIII w. w nie-małej mierze przyczyniły się do wyjaśnienia znaczenia namaszczenia krzyżmem, tak jednak, że nie poszło w zapomnienie włożenie rąk.

Nasz poprzednik, Innocenty III, napisał: „Namaszczenie czoła krzyżmem odpowiada włożeniu rąk, które inaczej nazywa się bierzmowaniem, ponieważ przez nie daje się Ducha Świętego do rozwoju i umocnienia”

Innocentius III, Ep. „Cum venisset”: PL 215, 285. Wyznanie wiary przepisane przez tego Papieża waldensom zawiera słowa: Confirmationem ab episcopo factam, idest impositionem manuum,

sanctam et venerande accipiendam esse censemus: PL 215, 1511. Innocenty IV,

także nasz poprzednik, wspomina, że Apostołowie udzielali Ducha Świętego „przez włożenie rąk, które uobecnia bierzmowanie, czyli namaszczenie krzyżmem czoła”

Innocentius IV, Ep. „Sub catholica professione”, Mansi, Conc. Coli., t. 23, 579. W wyznaniu wiary cesarza Michała Paleologa, odczytanym na Soborze Lionskim II, jest wzmianka o sakramencie bierzmowania, którego „biskupi udzielają przez włożenie rąk, namaszczając ochrzczone krzyżmem”

Mansi, Conc. Coli., t. 24, 71. Dekret dla Ormian, wydany przez Sobór Florencki stwierdza, że materię sakramentu

bierzmowania stanowi „krzyżmo sporządzone z oliwy i balsamu” *Epistolae Pontificiae ad Concilium Florentinum spectantes, ed. G. Hofmann, Concilium Florentinum, vol. I, ser. A., pars II, Roma 1944, p. 128* i po przytoczeniu słów Dziejów Apostolskich o Piotrze i Janie, którzy przez wkładanie rąk udzielali Ducha Świętego (por. Dz 8,17) dodaje: „Zamiast tego włożenia rąk w Kościele udziela się bierzmowania” *Tamże, p. 129*. Sobór Trydencki chociaż nie zamierzał określić istotnego obrzędu bierzmowania, oznacza go jednak wyłącznie nazwą świętego bierzmowania krzyżmem *Concilii Tridentini Actorum pars altera, ed. S. Eheses, Concilium Tridentinum, V, Act. II, Friburgi Br., 1911, p. 996*.

Benedykt XIV stwierdził: „Należy powiedzieć to, co jest bezsporne: mianowicie w Kościele łacińskim sakramentu bierzmowania udziela się używając świętego krzyżma, czyli oleju z oliwek zmieszanego z balsamem i poświęconego przez biskupa, którym szafarz sakramentu robi krzyż na czole przyjmującego, wypowiadając słowa formuły” *Ep. „Exaquo primum tempore”, Benedicti XIV... Bullarium, t. III, Prati 1847, p. 320*.

Wielu uczonych teologów mając na względzie te deklaracje i tradycje, broniło tezy, że do ważnego udzielania bierzmowania wystarcza samo namaszczenie krzyżmem na czole, któremu towarzyszy włożenie ręki, niemniej w obrzędach Kościoła łacińskiego zawsze było przepisane włożenie rąk na bierzmowanych przed namaszczeniem.

Co do słów obrzędu, którym udzielano Ducha Świętego, należy zauważyć, że już w powstającym Kościele Piotr i Jan, aby dopełnić inicjacji ochrzczonych w Samarii, modlili się za nich, aby otrzymali Ducha Świętego i wtedy włożyli na nich ręce (por. Dz 8, 15 - 17). Na Wschodzie w IV i V wieku w obrzędzie bierzmowania ukazują się pewne ślady słów „znamię Daru Ducha Świętego” *Por. Cyrillus Hierosolymitanus, Catech. XVIII, 33: PG 33,1056; Asterius, Episcopus Amasenus, In Parabolom de filio prodigo in „Photii Bibliotheca”, Cod. 217: PG 104, 213; Por. także: Epistoła cuiusdam Patriarchae Constantinopolitani ad Martyrium Episcopum Antiochenum: PG 119, 900*. Słowa te wkrótce zostały przyjęte przez Kościół konstantynopolitański i jeszcze obecnie są używane

przez Kościoły obrządku bizantyńskiego.

Na Zachodzie słowa obrzędu dopełniającego chrzest nie były dokładnie określone aż do wieku dwunastego i trzynastego. Natomiast w Pontyfikale Rzymskim wieku dwunastego pierwszy raz występuje formuła, która później stała się powszechna: „Znacę cię znakiem krzyża i umacniam cię krzyżem zbawienia. W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego”

M. Andrieu, Le Pontifical Romain au Moyen - Age, t. 1, Le Pontifical Romain du XII siecle (Studi e Testi, 86), Citta del Vaticano 1938, p. 247.

Z tego, co przypomniał, widać, że chociaż inną drogą, jednak zarówno na Wschodzie, jak i na Zachodzie, na pierwsze miejsce w czynności bierzmowania wysunęło się namaszczenie krzyżem, które w pewien sposób uobecnia apostolskie wkładanie rąk. Ponieważ to namaszczenie krzyżem w sposób odpowiedni oznacza duchowe namaszczenie przez Ducha Świętego, którego udziela się wiernym, chcemy potwierdzić jego istnienie i znaczenie.

Co do słów, jakie wypowiada się przy bierzmowaniu, z należnym szacunkiem rozważyliśmy wartość czcigodnej formuły używanej w Kościele łacińskim; uważamy jednak, że wyżej należy postawić starożytną formułę, właściwą obrządkowi bizantyńskiemu, która wyraża Dar samego Ducha Świętego i wspomina Jego zstąpienie w dzień Pięćdziesiątnicy (por. Dz 2, 1 - 4 i 38). Przyjmujemy zatem tę formułę, oddając ją prawie dosłownie.

Dlatego też, aby odnowienie obrzędów bierzmowania objęło także samą istotę obrzędu sakramentalnego, naszą najwyższą powagą Apostolską postanawiamy, by w przyszłości w Kościele łacińskim zachowano następującą zasadę:

Sakramentu bierzmowania udziela się przez namaszczenie krzyżem na czole, którego dokonuje się z włożeniem ręki i przez słowa: „Przyjmij znamię Daru Ducha Świętego”

Accipe signaculum doni Spiritus Sancti.

Chociaż włożenie rąk na wybranych, którego dokonuje się z przepisaną modlitwą przed namaszczeniem krzyżmem, nie należy do istoty obrzędu sakramentalnego, trzeba je wysoko cenić, ponieważ należy do całości tego obrzędu i przyczynia się do pełniejszego jego zrozumienia. Jasne jest, że to poprzedzające włożenie rąk różni się od włożenia ręki, jakie łączy się z namaszczeniem krzyżmem na czole.

Po ustanowieniu i wyjaśnieniu wszystkiego, co odnosi się do istoty sakramentalnego obrzędu, powagą apostolską potwierdzamy obrzędy tego sakramentu, odnowione przez Świętą Kongregację Kultu Bożego, w porozumieniu z Świętymi Kongregacjami Doktryny Wiary, Dyscypliny Sakramentów i Ewangelizacji Narodów w zakresie ich kompetencji. Wydanie łacińskie tych obrzędów, zawierające nową formułę, wchodzi w życie natychmiast, gdy się ukaże. Wydania w językach współczesnych, przygotowane przez Konferencje Biskupów i zatwierdzone przez Stolicę Apostolską, wejdą w życie w dniu ustalonym przez te Konferencje. Do końca roku 1972 wolno używać starych obrzędów. Od dnia 1 stycznia 1973 roku wszyscy, których to dotyczy, mają używać tylko nowych obrzędów.

Chcemy, aby nasze postanowienia i przepisy w Kościele łacińskim zachowały moc i skuteczność bez względu na konstytucje i zarządzenia Apostolskie wydane przez naszych poprzedników oraz inne przepisy godne szczególnego wspomnienia.

Dan w Rzymie, u Świętego Piotra, dnia 15 sierpnia w uroczystość Wniebowzięcia NMP w roku 1971, dziewiątym naszego pontyfikatu.

Papież Paweł VI

2001 - przygotowanie do bierzmowania
w Archidiecezji Lubelskiej

Wskazania duszpastersko-katechetyczne

dotyczące przygotowania do sakramentu bierzmowania na terenie Archidiecezji Lubelskiej

Archidiecezjalna Komisja do Spraw Duszpasterstwa Ogólnego.
Wydział do Spraw Wychowania Katolickiego

1. Wiek kandydatów do sakramentu bierzmowania
2. Czas przygotowania do sakramentu bierzmowania
3. Miejsce przygotowania kandydatów do sakramentu bierzmowania
4. Sposób przygotowania do sakramentu bierzmowania
5. Program rocznego (minimalnego) przygotowania do sakramentu bierzmowania
6. Proponowane tematy spotkań w cyklu jednorocznym:
  1. Pierwsze spotkanie – wrzesień.
  2. Drugie spotkanie – październik.
  3. Trzecie spotkanie – listopad.
  4. Czwarte spotkanie – grudzień.
  5. Piąte spotkanie – styczeń.
  6. Szóste spotkanie – luty.
  7. Siódme spotkanie – marzec.
  8. Ósme spotkanie – kwiecień.
  9. Dziewiąte spotkanie – maj.
  10. Dziesiąte spotkanie – czerwiec.
  11. Jedenaste spotkanie – przed bierzmowaniem.
7. Pomoce.

Wiek kandydatów do sakramentu bierzmowania

Kodeks Prawa Kanonicznego w kan. 889 § 1 stwierdza: „Zdatnym do przyjęcia sakramentu bierzmowania jest każdy i tylko ten, kto został ochrzczony, a nie był bierzmowany”. Zaś w kan. 891 KPK wyjaśnia, że: „Sakrament bierzmowania wierni powinni przyjmować w

pobliżu wieku rozeznania, chyba, że Konferencja Episkopatu określiła inny wiek, albo istnieje niebezpieczeństwo śmierci, lub zdaniem szafarza, co innego doradza powyższa przyczyna".

Zatwierdzone przez Konferencję Episkopatu Polski w Łowiczu (21 czerwca 2001) **Polskie Dyrektorium Katechetyczne** (PDK) ustala, że „katecheza młodzieży gimnazjalnej wiąże się z (...) przygotowaniem do przyjęcia sakramentu bierzmowania (...), który winien być udzielany młodzieży uczęszczającej do klas trzecich gimnazjów" (107).

Czas przygotowania do sakramentu bierzmowania

Przygotowanie do sakramentu bierzmowania powinno trwać trzy lata. W okresie początkowym wskazane jest minimum roczne przygotowanie. Rozpoczyna się pod koniec klasy II gimnazjum i trwa przez całą klasę III gimnazjum. Sakrament bierzmowania udzielany jest pod koniec klasy III gimnazjum.

W wyjątkowych sytuacjach, szczególnie w parafiach wiejskich, można zorganizować przygotowanie do sakramentu bierzmowania raz na kilka lat i objąć nim klasę II i III gimnazjum oraz pierwsze klasy szkoły średniej.

Miejsce przygotowania kandydatów do sakramentu bierzmowania

Katechizm Kościoła Katolickiego wyraźnie wskazuje na parafię jako miejsce przygotowania do tego sakramentu: „Katecheza przed bierzmowaniem powinna także starać się obudzić zmysł przynależności do Kościoła Jezusa Chrystusa, zarówno do Kościoła powszechnego, jak i wspólnoty parafialnej. Na tej ostatniej spoczywa szczególna odpowiedzialność za przygotowanie kandydatów do bierzmowania" (KKK 1309).

Polskie Dyrektorium Katechetyczne przypomina, że: „parafia jest uprzywilejowanym miejscem dla katechezy przygotowującej do przyjmowania sakramentów świętych” (PDK 107).

Zatem właściwym miejscem przygotowania młodzieży do sakramentu bierzmowania jest **parafia zamieszkania kandydata**, z uwzględnieniem internatów i szkół zamkniętych. Do sakramentu bierzmowania dopuszcza proboszcz z parafii zamieszkania kandydata lub wyznaczony przez niego ksiądz.

Nadzwyczajne przygotowanie do sakramentu bierzmowania poza parafią (np. archikatedra lubelska), dotyczy tylko osób nie objętych katechizacją, czyli powyżej 18 roku życia, za pisemną zgodą proboszcza zamieszkania kandydata.

Katecheta w szkole **nie przygotowuje bezpośrednio** do sakramentu i nie jest osobą dopuszczającą do sakramentu bierzmowania. W wyjątkowych sytuacjach może to uczynić, ale tylko za wyraźną zgodą proboszcza zamieszkania kandydata. Jednak jednym z warunków dopuszczenia do sakramentu bierzmowania jest opinia katechety kandydata.

Sposób przygotowania do sakramentu bierzmowania

Biorąc pod uwagę fakt, że na katechezy sakramentalne w parafii będą uczęszczać uczniowie, którzy mają katechezę w szkole, spotkania katechetyczne przy parafii nie mogą być kolejną godziną religii, „nie mogą być powtarzaniem tego, co już zostało zrobione w ramach szkolnej katechezy, ale czymś innym, dopełniającym szkolną katechezę, uwzględniającym mentalność młodych, dającym im poprzez celebrację doświadczyć *sacrum*, przeżywania, modlitwy, dyskusji, rozmowy, odkrywania im miejsca i zadań w Kościele (por. PDK 107).

W ciągu 1 roku

Program rocznego (minimalnego) przygotowania do sakramentu bierzmowania

Przygotowanie do bierzmowania rozpoczyna się pod koniec klasy II gimnazjum. Młodzież tych klas na zorganizowanym spotkaniu (w ramach parafii zamieszkania) w Niedzielę Palmową składa swoje prośby (np. forma podania) o przyjęcie do grona kandydatów do bierzmowania na ręce księdza proboszcza.

Po Niedzieli Palmowej w parafii odbywa się „Spotkanie wstępne” kandydatów do bierzmowania, na którym uroczyście wręcza się im indeksy z programem przygotowania i omawia się propozycje na wakacyjne pogłębienie życia religijnego (np. oaza, pielgrzymka, rekolekcje) oraz zachęca do udziału w katechezie szkolnej, a szczególnie w katechezach sakramentalnych w parafii w nowy roku szkolnym (tj. III klasa gimnazjum). Na tym spotkaniu należy podać termin spotkania wrześniowego. Wskazane jest, aby w tym spotkaniu uczestniczyli także rodzice kandydatów.

W roku szkolnym odbywają się comiesięczne spotkania (np. w pierwszy piątek miesiąca). Mogą być one prowadzone według schematu: Msza św., konferencja, praca w małych grupach. Zgodnie z **Polskim Dyrektorium Katechetycznym** „osobami odpowiedzialnymi za formację młodzieży przygotowującej się do sakramentu bierzmowania są kapłani, katecheci, animatorzy wywodzący się z kościelnych ruchów młodzieżowych” (PDK 107). Dlatego też w procesie przygotowania kandydatów do bierzmowania powinni brać udział animatorzy i liderzy różnych grup czy organizacji parafialnych. Wskazane jest, aby proboszcz lub delegowany przez niego ksiądz przed każdym spotkaniem z kandydatami do bierzmowania odbył spotkanie z zespołem prowadzącym, celem omówienia spotkania. Konkretnie jednak formy pracy duszpasterskiej powinni

wypracować miejscowi duszpasterze z uwzględnieniem warunków duszpasterskich swoich parafii.

System przygotowania kandydatów do bierzmowania jest oparty o materiały **Wyłyń na głębie**. Materiały te składają się z refleksji dla kandydata do bierzmowania i materiałów dla katechety, które stanowią dwie dopełniające się części.

Proponowane tematy spotkań w cyklu jednorocznym:

Pierwsze spotkanie – wrzesień

Temat: Kim jest człowiek?

Proponowane katechezy: *Kim jestem? Dokąd zmierzam? Moja historia. Co jest najważniejsze?*

Zadania apostołskie: Odwiedzić chorych.

Drugie spotkanie – październik

Temat: Moja odpowiedzialność za wiarę.

Proponowane katechezy: *Rozmawiaj ze mną. W jakiego Boga wierzysz? Na czym buduję.*

Zadania apostołskie: Zachęcić młodzież do udziału w nabożeństwach różańcowych.

Trzecie spotkanie – listopad

Temat: Bóg kocha ciebie i ma wobec ciebie wspinały plan.

Proponowane katechezy: *Kim jesteśmy? Nie jest dobrze, żeby mężczyzna był sam. Wartość przyjaźni. W poszukiwaniu miłości. Rodzina – mój dom.*

Zadania apostołskie: – Zachęcić młodzież do odwiedzania cmentarza, modlitwy za zmarłych (wytłumaczyć odpusty związane z odwiedzinami cmentarza i modlitwą za zmarłych). – Zaproponować, aby zamówili Mszę św. w intencji zmarłych (dla wielu będzie to pierwszy raz w życiu).

Czwarte spotkanie – grudzień

Kandydaci do bierzmowania biorą udział w

rekolekcjach adwentowych w parafii. Wskazane jest aby przynajmniej jedno spotkanie rekolekcyjne było poświęcone tylko dla kandydatów do bierzmowania. Należy zorganizować dla nich celebrację pokutną i zachęcić do spowiedzi. W czasie rekolekcji należy wprowadzać kandydatów w życie modlitwy, organizując w poszczególne dni rekolekcji różne formy modlitwy, aby ukazać bogactwo tradycji duchowej Kościoła Katolickiego.

W małych grupach mogą omówić następujące tematy: Czym jest modlitwa? (KKK 2558-2556) - Jakie są rodzaje modlitwy? (KKK 2623-2643) Jakie są drogi modlitwy? (KKK 2663-2679)

Zadania apostolskie: Przyjść na spotkanie grupy modlitewnej. Poznać grupy, zespoły formacyjne, charytatywne i modlitewne jakie istnieją w parafii. W ramach akcji charytatywnej włączyć młodzież w przygotowanie i roznoszenie paczek świątecznych dla biednych i chorych w parafii.

Piąte spotkanie – styczeń

Temat: Ty w wielkim planie Boga.

Proponowane katechezy: *Na horyzoncie. Bóg mnie kocha.*

Zadania apostolskie: Włączyć się w przygotowanie liturgii słowa podczas Mszy św. w parafii (komentarze, czytania, śpiew, modlitwa wiernych)

Szóste spotkanie – luty

Temat: Człowiek jest grzeszny i oddalony od Boga.

Proponowane katechezy: *Zdradziłem miłość. Wstań i idź. Wystarczy uwierzyć. Jezus ratownik.*

Zadania apostolskie: Wybrać jedną formę, przez którą, do następnego spotkania można przyczynić się do szerzenia Królestwa Chrystusowego w swoim otoczeniu.

Siódme spotkanie – marzec

Temat: Jezus obecny w sakramentach.

Proponowane katechezy: *Miłość silniejsza niż śmierć. Ten, który uczy miłości. Start. Uczta.*

Zadania apostołskie: Należy zachęcić kandydatów do udziału w rekolekcjach wielkopostnych i do spowiedzi wielkanocnej (plan jw. – rekolekcje adwentowe). Postanowienia i wyrzeczenia na czas Wielkiego Postu. Uczestnictwo w nabożeństwach wielkopostnych: Droga krzyżowa, Gorzkie żale (z kazaniem pasyjnym). Adoracja Najświętszego Sakramentu w Grobie Pański w Wielki Piątek.

Należy też przewidzieć udział kandydatów we Mszy Krzyżma w Wielki Czwartek w archikatedrze. „Ważnym momentem, który poprzedza celebrację bierzmowania, a równocześnie w pewien sposób do niego należy, jest poświęcenie krzyżma świętego” (KKK 1297).

Konstytucja o liturgii świętej (KL 71) podkreśla ścisły związek sakramentu bierzmowania z sakramentem chrztu świętego. Dlatego wskazane jest, aby kandydaci do bierzmowania uczestniczyli w odnowieniu przyrzeczeń chrzcielnych podczas liturgii Wigilii Paschalnej w parafii. Mogą stać ze świecami na środku kościoła.

Ósme spotkanie – kwiecień

Temat: Kościół to Chrystus żyjący w nas!

Proponowane katechezy: *On czy my. Komu dowód osobisty.*

Zadania apostołskie: Osobiste zainteresowanie się faktem swojego chrztu. Odwiedzenie parafii chrztu (zwrócić uwagę na chrzcielnicę). Wzięcie świadectwa chrztu, jeśli odbył się w innej parafii. Zapoznać się, kto udzielał tego sakramentu. Jakie są relacje z chrzestnymi? Jakie pamiątki pozostały po chrzcie i Pierwszej Komunii św.?

Dziewiąte spotkanie – maj

Temat: Życie według Ducha.

Proponowane katechezy: *Moje tak. Bierzmowanie to nie happy end. Różne są dary Ducha...*

Zadania apostołskie: Udział w nabożeństwach majowych.

Dziesiąte spotkanie – czerwiec

Temat: „Wyplłyn na głębiej.”

Proponowane katechezy: *Twoja przyszłość, Twoje powołanie. Meta. Uczyńcie cokolwiek wam powie. Co dalej? Jestem świadkiem Jezusa*

Zadania apostołskie: W życiu świętych Duch Święty ukazuje swoją świętość i kontynuuje dzieło zbawienia. Dlatego należy dobrze poznać życie swojego patrona, a także uzasadnić wybór nowego patrona, którego imię zostanie przyjęte podczas ceremonii sakramentu bierzmowania.

Jedenaste spotkanie – przed bierzmowaniem

Omówienie liturgii sakramentu bierzmowania i przygotowanie do czynnego udziału kandydatów i ich świadków. Przygotowanie czynności liturgicznych, próba śpiewu i ustawienia podczas liturgii, a także przygotowanie modlitwy wiernych, komentarzy itd.

Bezpośrednio przed przyjęciem sakramentu bierzmowania należy zorganizować celebrację pokutną dla kandydatów do bierzmowania i ich świadków.

W ramach przygotowania do sakramentu bierzmowania można wykorzystać istniejące formy duszpaństwa młodzieży np. pielgrzymki, dni skupienia, rekolekcje zamknięte itd.

Wskazane jest, aby kandydaci uczestniczyli w archidiecezjalnych lub dekanalnych spotkaniach młodzieży (np. Święto Młodych).

Pomoce

W przygotowaniu do sakramentu bierzmowania można

wykorzystać następujące materiały:

1. Katechizm Kościoła Katolickiego, Pallottinum – Poznań 1994.
2. Otrzymacie Jego moc. Katechizm bierzmowanych, Jedność – Kielce 1994.
3. Ks. Stanisław Kisiel, Umocnieni Duchem Świętym, Wydawnictwo Diecezjalne – Siedlce 1990.
4. Tenże, Dodatek katechizmowy do Umocnieni Duchem Świętym (Wypisy z „Katechizmu Kościoła Katolickiego”), Wydawnictwo Diecezjalne – Siedlce 1995.
5. O. Bonawentura Smolka OFM, Sakrament Bierzmowania. Materiały przygotowawcze, Wydawnictwo św. Antoniego – Wrocław 1996.
6. Ks. Antoni Gorzandt, Przyjdź Duchu Święty. Przygotowanie do sakramentu bierzmowania, Wydawnictwo Kurii Biskupiej – Lublin.
7. Ks. Ryszard Czekalski (red.), Katecheza wobec wyzwań współczesności, Płocki Instytut Wydawniczy – Płock 2001.

Należy zachęcić kandydatów, aby po przyjęciu sakramentu bierzmowania włączyli się w grupy i zespoły parafialne, a także czynnie uczestniczyli w przygotowaniu życia liturgicznego parafii.

Powyższe wskazania duszpastersko-katechetyczne obowiązują na terenie Archidiecezji Lubelskiej od dnia ogłoszenia i należy je uwzględnić w przygotowaniu młodzieży do sakramentu bierzmowania począwszy od roku szkolnego 2001/2002.

Lublin, dnia 27 sierpnia 2001 r.

W naszej parafii

Spis treści:

1. Bierzmowanie w naszej parafii.

2. Kto ma Ducha Świętego, ten ma wszystko.
3. Napełnieni byli Duchem Świętym.

Bierzmowanie w naszej parafii

Parafia św. Anny w Prawnie

(data – szafarz bierzmowania – liczba bierzmowanych)

07.04.2019	– ks. bp Józef Wróbel	– 25
14.09.2014	– ks. bp Mieczysław Cisko	– 26
28.04.2012	– ks. bp Artur Miziński	– 50
26.04.2008	– ks. bp Artur Miziński	– 60
01.08.2004	– ks. bp Ryszard Karpiński	– 41
08.06.2002	– ks. bp Ryszard Karpiński	– 44
12.07.1998	– ks. bp Ryszard Karpiński	– 64
30.10.1994	– ks. abp Bolesław Pylak	– 90
24.09.1989	– ks. bp Ryszard Karpiński	– 116
23.10.1983	– ks. bp Zygmunt Kamiński	– 83
01.10.1978	– ks. bp Zygmunt Kamiński	– 33
24.05.1972	– ks. bp Bolesław Pylak	– 66
13.05.1964	– ks. bp Jan Mazur	– 74
17.08.1959	– ks. bp Henryk Strykowski	– 145
03.10.1954	– ks. bp Tomasz Wilczyński	– 76
20.06.1948	– ks. bp Stefan Wyszyński	– 352

Kto ma Ducha Świętego, ten ma wszystko

Ciemności coraz bardziej spowijają ziemię. Wszystkim potrzebne jest światło Ducha Świętego. Tymczasem nasze serca kamienieją i tak często zaprzątnięte są ziemskimi sprawami, iż nie znajdujemy w nich miejsca dla Boga. Tak być nie może! Trzeba swoje serca zwrócić ku modlitwie i dążyć do tego, by Duch Święty spłynął na nie. On pomoże nam przemienić nasze kamienne serca w serca z ciała. Trzeba w modlitwie otworzyć się na Ducha Świętego i czynić to, czym On nas natchnie. W ten sposób Duch Święty zacznie czynić cuda w nas i poprzez nas. Kiedy Duch Święty

zstępuje na ziemię, wtedy wszystko staje się jasne i wszystko się przemienia. On oświeca nas w modlitwie i prowadzi nas drogą świętości.

Jeśli się nie modlimy nie możemy być blisko Ducha Świętego. Zacznijmy codziennie w modlitwie wzywać Ducha Świętego. Zawsze, we wszystkich okolicznościach, powinniśmy modlić się do Ducha Świętego.

W życiu duchowym najważniejsze jest prosić o dar zamieszkania w nas Duch Świętego. Ten, kto ma Ducha Świętego, ten ma wszystko.

Módlmy się do Ducha Świętego, aby nas oświecił, a dowiemy się wszystkiego, co chcemy wiedzieć. Módlmy się o dary Ducha Świętego, które są nam potrzebne, byśmy mogli dawać świadectwo przez które inni odczują obecność Boga. Módlmy się o Ducha Prawdy.

Prośmy Ducha Świętego, aby spłynął na nasze rodziny i na naszą parafię. Prośmy Go, aby odnowił cały świat, aby odnowił nasze dusze, aby natchnął nas duchem modlitwy, aby nas uświęcał, aby zawsze był naszym natchnieniem. Gdybyśmy wiedzieli, jakich łask udziela nam Duch Święty, modlilibyśmy się bez przerwy. We wszystkim, o co prosimy i co czynimy, szukajmy wyłącznie woli Bożej.

Pozwólmy, aby nas prowadził Duch Święty, wówczas będziemy dobrze uczyć się, pracować i znajdziemy wolny czas. Pozwólmy, aby Duch Święty prowadził nas w głąbię. Wtedy nasza praca będzie przebiegała pomysłnie. Nie spieszmy się. Pozwólmy się prowadzić, a zobaczymy, że wszystko dobrze się skończy.

Nie zapomnijmy o poście raz w tygodniu o chlebie i wodzie na cześć Ducha Świętego. Zachęcajmy innych, aby możliwie jak najwięcej osób modliło się i pościło podczas nowenny do Ducha Świętego. W dniu Zesłania Ducha Świętego powinniśmy być w szczególny sposób czysti i pogrążeni w modlitwie, aby tego dnia nasz

duch się przemienił! Przed każdą Mszą św. trzeba koniecznie modlić się do Ducha Świętego.

Napełnieni byli Duchem Świętym

Prawno, 20-04-2008

Bracia i siostry w Chrystusie Panu!

W sobotę nasza młodzież będzie przeżywać swój dzień Zesłania Ducha Świętego. Dlatego dzisiejszą homilię poświęcam tajemnicy obecności Ducha Świętego w życiu Kościoła. Wygłaszałem już ją wcześniej w naszym kościele. Będzie zatem okazja odpowiedzieć sobie na pytanie – jak dużo zapamiętałem?

W historii Dzień Pięćdziesiątnicy stał się momentem zwrotnym w życiu Kościoła.

Historię Apostołów znamy. Ludzie bez wykształcenia, słabi, bojaźliwi. Opuszczają Jezusa w czasie Męki... Nauki Jego nie rozumieją... Ale przychodzi Duch Święty. Jaka zmiana! Już się nie boją. Wychodzą z Wieczernika, na placach publicznych głoszą prawdy najwznioślejsze. Ludzie zachwyceni, bo mówią jednym językiem, a wszyscy ich rozumieją. To Duch Święty mówi przez ich usta. Bo, jak to? Nieuczeni rybacy, a takie mądre prawdy głoszą? Filozofia pogańska milczy. Najwyższa Rada Żydowska nie umie nic powiedzieć. Skąd taka siła i moc prostych rybaków? Pismo św. odpowiada: "**zostali napełnieni Duchem Świętym**". I z tym Duchem Świętym pójdą dalej, aby pełnić wolę Bożą. A tę Wolę Bożą znają: "**Idźcie i nauczajcie wszystkie narody**". Oni idą i uczą. Ktoś każe im milczeć. Oni odpowiadają: "**Boga więcej słuchać należy niż ludzi**". Wtrącają ich do więzienia, prześladują, biją różgami: "**Oni cieszą się, że dla imienia Jezusowego mogą zelżywość cierpieć**". Idą do różnych prowincji świata, wszędzie uczą, głosząc prawdziwą naukę Chrystusową, wierni aż do śmierci. Piotr i Andrzej giną na krzyżu, Paweł od miecza, Marek

włóczył się kołami po bruku, Bartłomiej żywcem piłą rżnięty, wszyscy, aż do św. Jana, giną śmiercią męczeńską. Ani jeden nie zaparł się wiary. Skąd ta moc? Pismo św. odpowiada: "Napełnieni byli Duchem Świętym."

Duch Święty nieustannie w krąg przez cały świat mocą swą wieje i dokonuje Swą mocą wręcz niezwykłych rzeczy w życiu człowieka. Jednym z najbardziej pasjonujących zjawisk jest niewątpliwie psychochirurgia, którą spotyka się w Amazonii, Afryce, Indonezji, a także w Brazylii. Jednak nigdy nie występuje w tak sensacyjnej i zadziwiającej formie jak na Filipinach. Amerykański lekarz dr Nelson Decker był świadkiem kilku tysięcy operacji przeprowadzonych przez Tony Agpaoa. Oto urywek jego sprawozdania zamieszczony w jednym z czasopism dotyczącym psychiatrii z 1966 r. (Psychic News): „Tony Agpaoa trzyma rękę nad brzuchem pacjenta. W powietrzu wykonuje ostry ruch, jakby ciął powietrze, a skóra rozchyła się jak rozcięta nożem. Uzdrowiciel rozchyła skórę i mięśnie. Podczas całego zabiegu pacjent zachowuje pełną świadomość. Nie czuje bólu i przygląda się operacji ze zdziwieniem (...) Agpaoa znajduje owrzodzenie. Przedtem wykazał to samo rentgen (...) Znachor po otwarciu jamy brzusznej wykonuje palcem cięcie w powietrzu, usuwa chorą część jelita, a następnie styka ze sobą oba jego końce, które błyskawicznie się zrastają. Operacja skończona. Agpaoa wpycha trzewia z powrotem do jamy brzusznej i wykonuje nad raną ruchy koliste dłonią. Otwór w brzuchu zrasta się momentalnie, nie pozostawiając nawet blizny."

Uzdrowiciel filipiński zapytany o istotę psychochirurgii odpowiada niezmiennie: "To nie ja wykonuję operację, to czyni Duch Święty. Ja robię tylko to, co Duch mi podpowiada". To wszystko czyni Duch Święty.

Słowa uzdrowiciela z Filipin potwierdza Maryja w

jednym z miejsc objawień. W 1993 roku wspomina, że jeżeli człowiek przez modlitwę otworzy się na Boga, wtedy Duch Święty zacznie czynić cuda w nim i przez niego. Maryja prosząc nas o gorącą modlitwę mówi: „**czyńcie to, czym natchnie was Duch Święty.**” Ja doświadczyłem tego.

Szczególne ślady działania Ducha Świętego możemy rozpoznać tam, gdzie ludzie wyzwalają się z pęt egoizmu, spotykają się ze sobą w miłości, przebaczają, czynią dobro i pomagają sobie, nie oczekując za to zapłaty. A dalej są czysti na duszy i wierzą, bardzo wierzą.

Takim niezwykłym miejscem, gdzie Duch Święty żyje i działa jest Kościół. Kościół, który dla nas jest najcenniejszym skarbem jaki posiadamy, a który jest ciągle tak nam daleki i tak mało nam znany. Dlatego Kościołem nie potrafimy się zachwycić. Kardynał Newman powiedział, że „**na Kościół można patrzeć jak na witraż. Z zewnątrz dostrzegamy kontury, organizację, ale całego piękna nie widzimy. Trzeba wejść do wnętrza, by dostrzec cudowne, boskie piękno Kościoła.**”

Tak weszła do Kościoła i trwając w Nim zachwyca się Jego pięknem młoda dziewczyna - Beata. Z wiarą przyjęła Ducha Świętego w sakramencie bierzmowania i cudownie z Nim dalej współpracowała służąc Bogu w Ruchu Światło-Życie. Można o niej powiedzieć: jest prawdziwą katoliczką, wiarę swą mężnie wyznaje, żyje według jej zasad i razem z innymi pięknie broni swej wiary wśród zbuntowanej młodzieży. Ale kilka lat temu na spotkaniu grupy Odnowy w Duchu Świętym usłyszała podczas modlitwy - *jesteś chora na raka*. Badania lekarskie potwierdziły te groźne słowa; diagnoza brzmiała - nowotwór złośliwy. Przyjaciele mówią jej - **Beata tylko się nie załamuj! Masz dość wiary, aby Bóg cię uzdrowił. Proś gorąco Ducha Świętego go!** I tak zrobiła, nie załamała się. Została uzdrowiona. Lekarze

pełni zdumienia potwierdzili cudowne uzdrowienie. Gorąco modliła się do Ducha Świętego i to Duch Święty ją uleczył. A ona – gotowa była dla Boga życie oddać.

To właśnie tam gdzie jest współpraca człowieka z Duchem Świętym, tam widzimy czasem najpiękniejsze owoce.

I my w sakramencie bierzmowania prawdziwie otrzymaliśmy "pełnię Ducha Świętego". Przeżywając bierzmowanie, możemy stać się świadkami swoistej rewolucji Ducha Świętego w nas. Możemy podobnie jak Beata doświadczyć mocy Ducha Świętego i może to być moment zwrotny w naszym życiu.

Mówimy – przecież wierzymy w Ducha Świętego!

Jeżeli rzeczywiście tak jest, to dlaczego w naszej wspólnocie jest tak mało osób prawdziwie żyjących dla Boga i innych ludzi? Dlaczego z naszych ust ciągle wychodzą złe słowa pod adresem Kościoła i Jego pasterzy? Dlaczego tylu z nas "odwala" nawet centralną sprawę życia chrześcijańskiego, jaką jest msza św., opuszczając ją z byle powodu, albo uczestnicząc w niej byle jak? Dlaczego trudno jest o jednego chłopca po bierzmowaniu, który podjąłby się zaszczytnej roli czytania słowa Bożego, czyli rolę lektora, albo kantora, który by zaśpiewał Bogu psalm? A jeżeli się zdecyduje, nie przychodzi. Zapytany o powód odpowiada, że nie mógł przyjść, ponieważ nie pozwolili mu rodzice, bo koledzy niby wierzący z niego się śmieją, bo nie miał czasu. Dlaczego nasze parafie przeżywają tak głęboki kryzys religijny wśród młodzieży? Dlaczego tylko narzekamy na sytuację w parafii, gminie, miejscowości czy kraju, a nie podejmujemy stanowczych kroków, aby było lepiej? I wreszcie dlaczego wstydzimy się swojej wiary? Przecież otrzymaliśmy w bierzmowaniu Ducha Świętego! Więc dlaczego?

Otóż sakrament bierzmowania, podobnie jak i inne

sakramenty, nie działa automatycznie, nie jest czymś w rodzaju "sezamie otwórz się"; wymaga naszego współdziałania. Bóg bowiem nie działa w nas bez nas, lecz z nami. I dlatego jeżeli jesteśmy wewnętrznie zamknięci, jest wobec nas bezsilny, ponieważ Bóg nas do niczego nie zmusza. Tylko tam, gdzie pozwolimy Mu się prowadzić, gdzie odrzucamy samowolne i samolubne ukierunkowanie swego życia jedynie na zysk i powodzenie, tam, gdzie słuchamy Boga i Jego "widzenie świata" czynimy naszym - tam może On działać i czynić rzeczy niezwykle, wręcz zdumiewające.

Niech zatem Duch Święty zstąpi na nas jeszcze raz i odnowi nasze sumienia, naszą wiarę, naszą miłość i naszą nadzieję! Niech przemieni nasze kamienne serca w serca z ciała, abyśmy potrafili szukać wyłącznie woli Bożej.

Duchu Święty przyjdź! Amen.

Ks. proboszcz